

T.C.
İSTANBUL
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

Soruşturma No: 2010/23967

Esas No: 2012/32815

İddianame No: 2012/1625

İDDİANAME
İSTANBUL () AĞIR CEZA MAHKEMESİNE

MAKTÜLLER : 1-FAHRİ YALDIZ
2-ALİ HEYDER BENGİ
3-FURKAN DOĞAN
4-CENGİZ AKYÜZ
5-CEVDET KILIÇLAR
6-NECDET YILDIRIM
7-İBRAHİM BİLGİN
8-ÇETİN TOPÇUOĞLU
9-CENGİZ SONGÜR

MÜŞTEKİ MAĞDURLAR:

ŞÜPHELİLER :1-RAU ALUF GABİEL ASHKENAZİ
2-ELİEZER ALFRED MAROM
3-AVİSHAY LEVİ
4-AMOS YADLİN

SUÇ : KASTEN ADAM ÖLDÜRMEK-KASTEN ADAM ÖLDÜRMEYE
TEŞEBBÜS -NİTELİKLİ KASTEN YARALAMA- KASTEN YARALAMA-
NİTELİKLİ YAĞMA, DENİZ VEYA DEMİRYOLU ULAŞIM ARAÇLARINI
KAÇIRMA VEYA ALIKOYMA, NİTELİKLİ MALA ZARAR VERME, KİŞİYİ
HÜRRİYETİNDEN YOKSUN KILMA VE EZİYETSUÇLARINI AZMETTİRME

SUÇ TARİHİ : 31/05/2010

DELİLLER :Müşteki Mağdur beyanları, Birleşmiş Milletler Konseyinin raporu. İskenderun C.Başsavcılığının olay yeri inceleme tutanağı, Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Daire Bakanlığının raporu, maktüllerin otopsi raporları, müşteki mağdurlarındoktorraporlar ile tüm dosya kapsamı.

SORUŞTURMA EVRAKI İNCELENDİ:

Olay tarihinde **MAVİ MARMARA"SFENDONI", "CHALLENGERİ"** yolcu gemisi ile **DEFNE Y, ELEFThERİ MESOGİOS, GAZZE I ve RACHEL CORRIE** adlı yük gemilerinin Gazze'ye yardım götürmek amacıyla İstanbul ve Antalya limanlarından güvenlik, göç, gümrük, pasaport kontrolleri ve gemi güvenliği önlemlerinin uluslararası mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilerek yola çıktıkları, gemilerdeki yolcular, yolcuların kişisel eşyaları ve insani yardım malzemelerinin de ayrıntılı şekilde denetlendiği, yapılan denetimlerde ateşsiz veya başka kategoride silah tespit edilmediği, gemilerin demir aldıkları Türk limanlarının tamamının Uluslararası Denizcilik Örgütü'nün Uluslararası Gemi ve Liman Tesis Güvenlik Kodu (**ISPS**) kapsamındaki limanlar olduğu, yük gemilerinde **Tekstil ürünleri** (battaniye, mobilya ve yataklar, havlu, giyecek, ayakkabı, kumaş, halı, mutfak eşyası ve yorgan) **tıbbi gereçler** (Ultrason tarayıcı aletleri, X-Ray aletleri, elektrikli hasta yatakları, dişçilik üniteleri, dişçilik aletleri, Doppler ekokardiyografi aletleri, tekerlekli sandalyeler, elektrikli tekerlekli sandalyeler, elektrik engelli hareket araçları, sedyeler, yürüteçler, otoklav, mamografi aleti, mikroskoplar, kan sirküleri makineleri, hemodiyaliz makineleri, radyoloji aletleri, koltuk değnekleri, ENT üniteleri, tomografi makineleri, ameliyat masaları, jinekolojik muayene koltuğu ve çeşitli tıbbi gereçler) **inşaat malzemeleri** (750 ton demir, 100 ünite prefabrik evler, tuğla, kereste, sunta inşaat iskelesi, boru tesisat gereçleri, elektrik aletler, plastik pencere çerçeveleri, cam, çelik tel, ölçü aletleri, el arabaları, çivi, monte aletleri, banyo armatürleri, boya, güç dağılım üniteleri, merdiven izolasyon materyalleri, 3500 ton çimento, 50 ton seramik tuğla yapıştırıcısı, 2 konteyner tahta), **teknik malzemeler** (2 elektrik güç jeneratörü, donanım gereçleri (elektrikli el aletleri, makineler, fırınlar) 5 ünite 85 KWS -2 Ünite 145 KWS-6 adet 150 KWS, 3 adet KWS-1 adet 100 KWS ve 1 ünite 35 KWS, güç üniteleri 80 ünite 1-2-5 KWS) ETC, 2 adet tuz arıtma ünitesi, 20 ton kağıt) bulunduğu, yolcu gemilerinde çok sayıda ülkeden (**Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Avusturalya, Belçika, Bahreyn, Bosna Hersek, Cezayir; Endonezya, Fas, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Kanada; Kosova, Kuveyt, Lübnan, Makedonya, Malezya, Mısır, Moritanya, Norveç, Pakistan, Polonya, Sırbistan, Suriye, Ümmân, Ürdün, Türkiye, Yemen, Yeni Zelanda, Yunanistan**) 600 civarındaki kişi bulunduğu, bu çerçevede filonun 30.05.2010 tarihinde saat 02.30 sıralarında Gazze'ye yola çıktığı, **k o n v o y u n İ s r a i l k a r a s u l a r ı n a 7 2** mil uzaklıkta, İsrail silahlı askerleri tarafından savaş gemisi, zodyaklar ve helikopterler tarafından deniz ile havadan takibe alındığı, 31.05.2010 tarihinde saat 04.30 sıralarında **İsrail'in en yakın sahil şeridinde 72 deniz mil ve İsrail'in Gazze abluka sınırına 64 deniz mili uzaklıkta**, İsrail askerlerince deniz ve havadan gemiye silahlı müdahale başlatıldığı, askerlerin makineli, lazer güdümlü tüfekler, tabancalar ve modifiye paintball tüfekleri ile donatılmış halde firkateynler, helikopterler, zodyak şişme botlar ve deniz altı araçları üzerinde detaylı bir şekilde düşünülmüş, destekli, planlı ve kapsamlı müdahale gerçekleştirdikleri, denizden zodyaklar, havadan ise helikopterler aracılığıyla gerçek mermilerle ateş edilip bombalar atıldığı, herhangi bir askerin Mavi Marmara gemisinin güvertesine inmeden Furkan Doğan ve İbrahim Bilgen isimli kişileri öldürdükleri, daha sonra İsrail askerlerinin gemiye

indikleri, gemide Uluslararası Hukuk ve Teknolojinin bugün gelmiş olduğu imkanlar çerçevesinde kurallara uygun hareket etme yerine, müşteki mağdurlara fiziki ve psikolojik travma yaratacak şekilde aşırı, rastgele ve orantısız şekilde güç kullanıldığı, nitekim **"Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi tarafından olayla ilgili olarak kurulan Birleşmiş Milletler Araştırma Komisyonu"** raporunda, saldırıyı **"tamamengereksiz ve inanılmaz bir şiddet."** olarak nitelemiştir. Müdahale neticesinde **Türk asıllı Amerikan vatandaşı Furkan Doğan, Türk vatandaşları Cengiz Songül, Cengiz Akyüz, Ali Haydar Bengi, Cevdet Kılıçlar, Çetin Topçuoğlu, Fahri Yıldız, İbrahim Bilgen ve Necdet Yıldırım isimli 9 kişinin** silahla kasten öldürüldüğü, isimli müşteki mağdurların **nitelikli kasten yaraladıkları**, geminin daha sonrazorla İsrail'in Ashdod (Asdod) limanına doğru yönlendirildiği, Ashdod limanına 10 saat sonra ancak varıldığı, bu süre içerisinde mağdurların tuvalet ihtiyacına izin verilmediği, su, yemek ihtiyaçlarının karşılanmadığı, askerlerin kullandığı helikopterin denize doğru alçalarak denizden tazyikle fıskırttığı sularla mağdurları ıslattıkları, bu şekilde limana kadarsaatlarce güneşin altında ve üstleri ıslak bir şekilde aynı yerde tutuldukları, yaralanan mağdurlara zamanında tıbbi yardım ve müdahalede bulunulmadığı, limana kadar müşteki mağdurların el veya el ile ayaklarının birlikte kelepçelendiği ve 10 saat bu kelepçelemenin devam ettiği, bu nedenlemüşteki mağdurların çoğunluğunda el ile ayaklardan ve dolaşım bozukluğuna bağlı ciddi morlukların olduğu, gemi limana ulaştığında müşteki mağdurların uzun bir zamandan sonra gemiden indirilip limandaki sorgu çadırlarına götürüldükleri, burada kendilerine suçlayıcı ifadeler ve belgelerle İsrail'e zorla getirildiklerine dair beyanlar imzalamaya zorlandıkları, rıza dışında parmak izi, tükürük örneğinin alınıp fotoğraflarının çekildiği, mağdurların hem fiziksel hem de psikolojik şekilde eziyet maruz kalacak şekilde üstlerinin arandığı, çoğu müşteki mağdurun soyularak arandığı, özellikle kadın mağdurların cinsel açıdan aşağılayıcı muameleye tabi tutulduğu, bunlardan birkaç kişinin birden çok soyunularak aranıldığı, birkaç mağdurun bacaklarının arasına metal dedektör yerleştirildiği, konsolosluk görevlileri ile temaslarına engel olduğu, limanda uzun bir sorgu sürecinden sonra müşteki mağdurlarına aşırı derecede soğuk veya aşırı derecede sıcak ve dar cezaevi araçlarına bindirilerek cezaevlerine götürüldükleri, cezaevi araçlarının önce aşırı hızla süratlenerek, daha sonra ani fren yapılarak aracın arka bölmesinde oturan mağdurların hırpalanmalarına, eziyet çekmelerine sebep verildiği, cezaevine götürülen müşteki mağdurların burada çok kötü koşullarda sorguya çekildiği, daha sonra koğuşlara çıkarılan mağdurların koğuş kapılarının aralıksız olarak 2 saatte bir, 2 gün ve 2 gece boyunca sert cisimle vurularak dinlenme ve yatmalarının önlenerek psikolojik travmaya maruz bırakıldıkları, Uluslararası temaslar neticesinde Türkiye'ye gönderilmeye karar verilen müşteki mağdurların getirildikleri **Ben Gurion havaalanında** da aynı muameleler maruz bırakıldıkları, terörist ve düşman muamelesi görerek, itilip, kakılıp, hırpalanıp, korkutulup ve üzerlerine tükürülüp uçağa bindirildikleri tüm müşteki mağdurlar tarafından açık bir şekilde belirtilmiştir. Olay sırasında mağdurların yanlarına aldıkları cep telefonları, kamara, fotoğraf makinesi, aparatları ile para ve kişisel

eşyalarına cebirve şiddet kullanılmak suretiyle el konulduğu, saldırıya ışıktutacakdelillerin de, ya tamamenyok edildiği veya değiştirildiği tespit edilmiştir.

Öte yandan Ashdod limanında 66 gün tutulan Mavi Marmara gemisinin de tamamenyıkılmış, kan lekeleri temizlenmiş, kurşun deliklerinin üzeri yeniden boyanmış, gemi kayıtlarına, seyir defterine, bilgisayar aksamına ve gemicilik belgelerine el konulmuş,kameralartahrip edilmiş, bütün görsel kayıtlar daya imha edilmekveya kamuoyununa sızdırılmamak üzerealikonulmuş şekilde Türkiye'ye gönderilmiştir.

Mavi Marmara Gemisinin Türkiye'ye geldiğinde ilk yanaştığı İskenderun limanında, İskenderun Cumhuriyet Başsavcılığı marifetiyle 10.08.2010 tarihinde olay ile ilgili gemide keşif yapıldığı, bu çerçevede olay yeri keşif ve inceleme tutanağının tutulduğu, tutanakta; Adana Emniyet Müdürlüğü Bomba İmha Şube Müdürlüğünde görevli polis memurları ve bomba dedektör köpeği vasıtasıyla gemi içerisindepatlayıcı maddeve radyoaktif madde olup olmadığı yönünde inceleme yaptırıldığı, yapılan inceleme neticesinde, herhangi bir patlayıcı madde veya radyoaktifbulguya rastlanılmadığı,geminin genel yapısında yapılan incelemedemiyav güverte tabir edilen bölümdegenel bir dağınıklık ve bakımsızlığın bulunduğu, demir saçlardabir çok ateşli silahmermiçekirdeği izinin olduğu, bu izler nedeniylesaç boyasının döküldüğü,güverte zeminindeufak çaplı saçmalar ilecam bilyelerbulunduğu, antenlerin kablolarınınkesildiği,köprüüstütabir edilen bölümde yapılan incelemede bilgisayarların, 2 adetLCD televizyon ekranının, kullanılan gemi jurnaliniyazılı kayıt belgelerinde güncel olanlarının gemi ve personel sertifikalarının dabulunduğu gemi çantasının alınmış olduğu, ses kayıt cihazlarının dasöküldüğü, köprü güvertede bulunanve zabitanodaları olarak tabir edilenkamaralarda genel bir dağınıklığınolduğu, oda kapılarının zorlanma nedeniyle yıkık dökük olduğu, kapı kilitlerinin kırıldığı, odaların boşaltıldığı, filika güverte diye tabir edilenve biralt katta bulunan basın odası, kafetarya, zabitan yemek odası ve reji odasındagenel olarakdağınıklığın bulunduğu, reji odasındabulunması gerekenses ve görüntükaydedicive ileticielektronik cihazların bulunmadığı,filika güvertesinin sol tarafındaki açık koridorda yine ahşap zemin üzerinde boya döküntüleri olduğu, güvertenin orta hattındabulunanbeyaz renklive içerisindecan salları çıkanfiberkapların arasındaüzerindeİbranice yazılar bulunan 1 adet boya kutusu, ahşap ve saç zemin üzerindebirçokplastik kelepçe olduğu, üst güverte tabir edilen kata inildiğinde 2 adetbüyük yolcu salonu, salonlarda kanapeler bulunduğu, kanepelerin bir kısmında kan izi olduğu düşünülen izlerin bulunduğu, kanepelerin oturulmaya yarayan sünger kısımlarınınahşap kısımdan sökülmüş oldukları ve alttaki ağaç kısımlarının kırılmış olduğu, salondaki can yeleklerinin dağınık vaziyette birbirlerinin üzerine atılmış olduğu, kanepelerin üzerinde çocuk oyuncakları, kitapları, çocuk alet ve gereçleri bulunanmalzemelerindağınık şekildeatılmış olduğu, yolcularınİstanbul'dan uğurlama anına ait tablo ileyine içinde yıkıntı evlerin içerisindebirisisi siyah elbise ile örtülü genç

yaştaki bir bayan ile 7-8 yaşlarında bir kız çocuğunun bulunduğu tablonunköşelerindekarşılıklıkesici aletle çizildiği,kız çocuğu resminin bulunduğu tabloda iseayrıca bayan ve kız çocuğu resimlerininbaş kısmına doğru kesici aletle erkek cinsel organı ve testislerinin çizilmiş olduğu, Güvertenin başuç kısmınınkenarsaçlarınıniç kısmındaateşli silah izlerinin olduğu, zeminde 2 adetpatlamamış 9 mm çaplıpaslanmış fişek, 1 adet mermi çekirdeği parçası olduğu, ana güverte ve alt güvertetabir edilenkısımlar incelendiğinde ise, dağınıklık görüntüsü olduğu, anagüverte kış salonundaki personel bölümünde yolcu bölümüne geçişi sağlayankapılarınkırılmış vaziyette olduğu gözlemlendiği belirtilmiştir. Daha sonraalt güverteyeinilipburada makine dairesinegidildiği,burada keşfe devam edildiği, olay sırasında gemi kaptanı müşteki mağdur MahmutTural'ın beyanının alındığı, müşteki mağdur'un ifadesinde;olay tarihindeMavi Marmara gemisinin kaptanı olduğunu, gemi ile en son28.05.2010tarihinde saat 00.35 sıralarındaAntalya limanında546 yolcuve 29mürettabat ile yola çıktıklarını,birlikte hareket ettikleri Challenger-II gemisinin arızalanmasineticesindegemide bulunan14 yolcuylaMavi Marmara gemisine aldıklarını, Defne-Y, Gazze, Eleftheri, Mesogios, Sfendoni, Challenger-Igemileri ileyola devam ettiklerini,Kıbrıs adası güneyindenkonvoy olarak yola çıktıklarını, 30.05.2010 tarih saat 22.30 sıralarındaİsrail donanmasının kendileri iletemasa geçip, bilgi talebinde bulunduklarını, bu çerçevede gemi ile ilgilibilgileriİsrail makamlarına ilettiğini, gemide sadece sivillerin olduğunu ifade ettiklerini,görüşmelerin yapıldığı sırada geminin Lübnan açıklarında, İsrail'den 72 mil uzakta olup, uluslararası sularda olduklarını, rota istikametinde hareket ettiklerini, rotalarınınİsrail sınırına göre daha daağıda giden bir rota olduğunu,en sonİsrail gemilerinden31.05.2010 tarihinde saat 02.00 sıralarındaçağrı aldıklarını,daha sonraherhangi bir çağrıalmadıklarını,saat 04.30 sıralarındageminin köprü diye nitelendirilenyerindeiken İsrail silahlı askerlerinin zodyak botlar ve helikopterler olduğu haldeMavi Marmara gemisine yaklaştıklarını, askerlerin gemiye çıkmadan önce gemiye doğru gaz ve ses bombalarınıattıklarını, helikopterlerin degemininmiyavgüvertesine halat ile asker indirdiğini, bunun üzerine rotalarını açığadoğru aldıklarını ancakgemininsancakyani sağ tarafındanyaklaşan 1 adet İsrail fırkateyninin kendilerini İsrail karasularına doğru manevra yapmayazorladığını, bu sırada ateş açılma sesleri duyduğunu, yaralılarınolduğunu öğrendiğini, kendisi , çarkçbaşı, 2 kaptan, 3 kaptan, reis ve 1tane deserdümenolduğuhalde köprü güvertesinin iskele tarafında yaralanan 6 kişiyi alt salonlara gönderdiklerini, helikopterden inen askerlerinmiyav güverteye indikten sonra 15 dakika boyuncaalt bölümlere, köprü üstününiskele tarafındakicamlaarsürekli ateş edildiğini, iskele kaporta camınıkıran askerlerin kendisini teslim aldığını,diğer köprü personelinin de bulunduğu yereplastik kelepçeler ilekelepçelenerek getirildiklerini, geminin içine girinceaskerlerin ilk öncemakineyidurdurmaya çalıştıklarını,ancak kendisinin müdahale ederek makinayı durdurduğunu, daha sonra

askerlerin tüm gemiyi kontrol altına aldıklarını, bir ara yaralıların olduğu bölüme gittiğini, bu sırada İsrail askerleri tarafından üniformasının çıkarılarak kelepçelendiğini, daha sonra yolcuların olduğu bölüme götürüldüğünü, yolcuların büyük bir çoğunluğunun ellerinin arkadan kelepçeli diz üstü oturmuş vaziyette olduklarını gözlemlediğini, geminin daha sonra İsrail gemileri ve askerlerine zaretinde Ashdod limanına götürülüp göz altına alındıklarını, geminin köprü üstü, telsiz kamarası, harita kamarası, makine dairesi ve diğer bölümlerinde bulunan eşyaların kırıldığını, harap edildiğini, geminin dış kısımlarında, güverte zemini üzerlerine parça boyalar atıldığını, tüm bölümlerinin ayrıntılı şekilde aranmak suretiyle dağıtıldığını, gemideki çatışmada yaralanan ve öldürülenlerin kan izleri bulunan zeminlerin temizlendiğini belirtmiştir. Keşif sırasında dinlenen mağdur müşteki M. Olgun beyanında; olay tarihinde Mavi Marmara gemisine gazeteci olarak eşlik ettiğini, 31.05.2010 tarihinde saat 04.30 sıralarında basın odasında uyurken birden kapı sesi ile irkildiğini, bir arkadaşının gelerek İsrail askerlerinin gemiyi müdahale ettiklerini belirttiğini, geminin aşağı kısmına indiğinde geminin sağ arka yan tarafında zodyak botlarının gemiye 5-10 metre kadar yaklaştıklarını, askerlerin ellerinde silahları ile bağırıp çağırdıklarını, bir arayı kuryaya baktığında geminin üzerine doğru hızla alçalmaya başlayan bir helikopter gördüğünü helikopterden gemiye asker indirildiğini gözlemlediğini, basın odasında iken İsrail askerlerinin geminin her tarafına ses ve gaz bombası atmaya başladığını, yoğun silah sesi duyduğunu, gemide silahlı herhangi bir yolcu bulunmadığını, zira Antalya limanından hareket edilirken bütün yolcuların X-Ray cihazından geçirildiğini, daha sonra kendilerinin tek tek dışarıya çıkarıldığını, kendisinin yerde sürüklendiğini, kamera, fotoğraf makinesi ve eşyalarına el konulduğunu, gazeteci olduğunu ısrarla belirtmesine rağmen kimsenin buna kulak asmadığını belirtmiştir.

Olayla ilgili olarak Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Polis Laboratuvarları Daire Başkanlığı Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürlüğü tarafından düzenlenen 10.08.2010 tarihli olay yeri inceleme raporunda; Mavi Marmara gemisinde yapılan incelemelerde Geminin en üst bölümü olan seyir güverte de yapılan incelemede, seyir güverte ön kısmında yoğun bir şekilde mermi çekirdeği çarpma izlerinin görüldüğü, tüm telsiz anten kablolarının kesilmiş olduğu, fener kablosunun kesik olduğu, arka rüzgarlık üzerinde demer mermi çekirdeği çarpma izleri görüldüğü, kan lekelerine rastlanıldığı, köprü güverte de kaptan köşkünün ön yüzeyi, sol yüzeyi ve sol geriye doğru bulunan koridor üzerinde mermi giriş ve çıkış delikleri ve mermi çekirdeği isabet izlerinin görüldüğü, kaptan köşkünün ön camlarında ateşli silahlara ait isabet eden iz ve giriş çıkış deliği bulunduğu, kaptan köşkü içerisinde bazı cihazlara zarar verildiği, çelik para kasasının kesici bir alet ile açıldığı, telsiz odasının kapısının kırık olduğu, içeride mermi çekirdeği isabet izlerinin olduğu, zabitan odalarından tüm eşyaların karıştırılmış ters yüz edilmiş, duvardaki panoların indirildiği, malzemelerin

söküldüğü, sol koridor üzerinde bulunan açık güverte kapısı üzerindedışarındaniçeriye doğrumermi giriş ve çıkışlarınınolduğu devamındabulunan odaiçerisinde, üzerinde kan bulunan battaniye olduğu ve koridorboyuncakorkulukkenarlarında , kapı üzerlerinde veduvarlarda mermi isabetizleri olduğu,tüm bölümgiriş kapılarınınkenarlarınaçarpı işareti atıldığı, filika güverte diye tabir edilen yerde yapılan incelemede sağ koridor üzerinde güverte kapısı girişi önünde naylon çuval içerisinde kanlı giysiler olduğu, sağkorkuluk kenarlarında naylon poşetler içerisinde rulo halinde uyku pedlerinin ve eşyaların olduğu,restoran bölümündeki eşyalarınkarıştırılmış olduğu, piyanonun kırılmış olduğu, duvarlarda bulunan tabloların yere indirilmiş olduğu, sağ ve sol koridor ön taraflarına doğru ve uç kısım kenarlarında mermi çekirdeği çarpma izi olduğu, üst güverte bölümündeyapılan incelemede iseyolcu oturmakoltukları ve kafeteryadanoluşan2 bölümden olduğu görülmüş, ön tarafta bulunan yolcu oturma koltukları üzerinde kan lekeleri olduğu tahmin edilenizlerinin olduğu, can yeleklerinin oturmakoltukları üzerine istiflendiği, bölümün uç kısmında halatların olduğu bölümdediş kenarlarda mermiçekirdeği çarpma izleri olduğu, zeminin yeşil renge boyandığı, ana güvertenin tamamen karanlık olduğu (gemide elektrik bulunmadığından) yolcu kamaralarının bulunduğu, çok ağır bir bozulmuş gıdakokusu olduğu, kamaraların kapılarında herhangi bir zorlama ve hasar görülmediği ancak tümodalarınkarıştırılmış, eşyaların ters yüz edilmiş olduğu ve bu bölümde herhangi bir kriminal bulguya rastlanılmadığı, altgüvertede tabir edilen bölümünmakine dairesi olduğu, kriminalbir bulguya rastlanılmadığı, DEFNE Y adlı gemide yapılan incelemede biyolojik, kimyasal, balistik, iz ve bulgularına rastlanılmamış ayrıca gemide bulunan kamara, oda ve bölümler incelenmiş ve herhangi bir hasara rastlanılmamış, bir kaç odanın hafif bir şekildekarıştırıldığı tespit edilmiştir.

Açılan ateşli silah neticesinde öldürülen 9 kişinin cenazelerinin tamamen yıkıldığı, Türkiye'ye beraberlerinde herhangi bir tıbbi veya otopsi raporlarının olmaksızın gönderildikleri, bu nedenle çoğu delilin yok edildiği, bulunan bulgular çerçevesinde maktüllerin İstanbul Adli Tıp Kurumu Başkanlığı tarafından klasik otopsilerinin yapıldığı anlaşılmıştır.

Maktüllerin yapılan klasik otopsileri neticesinde düzenlenenotopsi raporlarında;

1-FURKAN DOĞAN

Skopi altındayapılan incelemede sol krurisçift parçalıkırık ile bu bölgede 0,1-0,3 mmçaplı metalik parçalar, torakssolda cilt altında 0,1x03 mm'lik bir adet metalik parça, sol ayak bileği hizasında 1,5-2 cm çaplıoval şekilli metalik cisim görüldüğü, sağ burunkanadında 0,7 cm çaplıön alt kısmında 0,6x0.5 cm sıyrık ile çevresinde vurma halkası bulunanateşlisilah mermi çekirdeğigiriş yarası ile bununön alt kısmında 0.6x0.5 cm'lik sıyrık ile sağ göz altında oval şekilliuzun eksenli 7 cm olan bir alanda dağılmışbarutizlerinin mevcut olduğu, sol frontalarkada orta hatta 1 cm'lik mesafede 3x2,5boyutlarında + şeklindeyırıktarzı ateşli silah mermiçekirdeği çıkış yarası olduğu, sol kulağın 1,5 cm arkasında yırtık

tarzında 1 cm çapında ateşli silah mermi çekirdeği çıkış deliği ile bununla aynı hat üzerinde olmak üzere kulak kepçesi kenarında 0,5 cm'lik sıyrık olduğu, sağ oksipitalde sağ kulağın 7 cm arkasında 0.8 cm çapında etrafında vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası olduğu, sırt orta hatta 4-5 kot hizasında paravertebral bölge çevresinde vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan 0.8 cm çaplı ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası olduğu, göğüs sol yanda ön koltuk altı çizgisi 5 kot hizasında 1,5x2 cm'lik ateşli silah mermi çekirdeği çıkış yarası ve altında 4x1 cm'lik sıyrıklı ekimoz olduğu, sol ayak 5 parmak distal çizgi yanda ateşli silah mermi çekirdeği geçişiyle oluşmuş 2x1 cm'lik sıyrık ile 4. Parmak dipten 0,6 cm'lik yarık şeklinde atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası olduğu. Sol ayak tabanı 4. Parmak kökünden 2 cm arada 0.7 cm çaplı yıldızvari yarıktan ateşli silah mermi çekirdeği çıkış yarası olduğu, sol kruris lateralde 1/3 ortada 0.7 cm çapında çevresinde vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası olduğu, saçlı deri altında ateşli silah yaralarının altındaki bölgeler yoğun kanamalı bulunduğu, her iki temporal adele grubu kanamalı olup, kafatası kubbe kemiklerinde sağ oksipital sağ yanda lambdoid sutura 2 cm altında çevresinde ise bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş defektive buradan sol ve üstte doğru 3 cm giden lineer kırık hattı, forantal sol ortada koronal sutureya 1 cm mesafede 2,5x3 cm'lik dış lamina dışa kakmaları olan ateşli silah mermi çekirdeği çıkış defekti ile buradan çıkan kırık hatlarından biri arkaya 2 cm giderek sonlandığı, ikincisinin öne gittiği, 1 nolu ateşli silah mermi çekirdeği giriş defektinden kaynaklanan ve sağ frontal kemiğin tanımlanmış olan ateşli silah mermi çekirdeği çıkış yarasından gelen bir kırık hattının bu kırık hattı ile kesişim noktasında sonlandığı, sol temporal kemiğin arkada 2x1 cm'lik ateşli silah mermi çekirdeği çıkış defekti ile burada skuamoz kemikte çok parçalı ayrıklı kırık olduğu kırık kemik parçalarının 2-3 mm elevasyon gösterdiği, beyin, beyin içi yüzeylerinde yaygın subarahnoid kanama ve kaide ve sol hemisferde yoğun doku harabiyeti olup kesitlerinde ateşli silah mermi çekirdeği trajesiboyunca yaygın doku harabiyeti olduğu, kafa kaide kemiklerinde sol orta kafa çukuru ile ön kafa çukurlarında yoğun parçalı kırıklar olmak üzere tüm kafa çukurlarında yaygın kırık hatları olduğu, sol akciğer alt lob üst arkadan ve önde üst alt loblar arasında ateşli silah mermi çekirdeği geçişine bağlı delik vetriche boyunca yaygın doku içi kanama olduğu, sol 5 kot ön aksiller hattı sol 4 kot paravertebral hattı ateşli silah mermi çekirdeği geçişine bağlı olarak kırık bulunduğu. Dış muayenede 1 no tanımlanan yerden giren ateşli silah mermi çekirdeğinin frontal kemiği kırarak kafatasına girdiği sağdansa önden arkaya seyirle beyin dokusunu kat ederek oksipital kemiği kırarak dış muayenede 3 nolu tanımlanan yerden vücudu terk ettiği. Dış muayenede 4 nolu tanımlanan yerden giren ateşli silah mermi çekirdeğinin oksipital kemiği kırarak kafatasına girdiği, sağdan sola arkadan öne ve sağdan yukarıya seyirle beyin dokusunu kat edip frontal kemiği kırarak vücudu terk

ettiği, dış muayenede 5 noda tanımlanan yerden giren ateşli silah mermi çekirdeğinin soldan sağa hafif yukarıdan aşağıya arkadan öne 4. Kotu sol paravertebral hat alttan kırarak toraks boşluğuna girdiği, sol akciğere alt lob arka üsten girip önde ortada interlober bölgeden çıkarak ön aksiller hattın 5. Kotu kırarak vücudu terk ettiği, dış muayenede 7 noda tanımlanan yerden giren ateşli silah mermi çekirdeğinin yumuşak doku seyirle kemik kırığının sebep olmadandış muayenede 8 noda tanımlanan yerden vücudu terk ettiği, dış muayenede 9 noda tanımlanan yerden giren ateşli silah mermi çekirdeğinin dıştan içe yukarıdan aşağıya seyirle tibia ve fibulada çok parçalı kırığa neden olup iç malleol üst kısmında yumuşak doku içerisinde kaldığı, Fizik İhtisas Dairesinin 16.06.2010 tarih ve 614-50 sayılı raporunda incelenmek üzere gönderilen 1-Dış kısmı gri iç kısmı bej renkli kapüşonlumontun arka yüz sağ üst yan bölgesinde (omuzdikişinden 12 cm aşağıda, sağ kol gövde dikişine 14 cm mesafede) 0.6 cm çapında bir adet, ön yüz sol yan orta bölgesinde (koltuk altı birleşme yerinden 10 cm aşağıda fermuar kenarına 26 cm mesafede) 2x2 cm ebadında "T" şeklinde 1 adet, 2-Siyah renkli sol cebi üzerinde "ADİDAS" yazısı bulunan eşofmanaltının arka yüz bacak alt yan dış bölgesinde (paça ucundan 22 cm mesafede dış yan dikişe 1,5 cm mesafede) 0.6 cm çapında 1 adet, 3-Siyah renkli "ADİDAS" marka ayakkabının sol tekinin üst soluç dış yan kısmında 0.6 cm çapında bir adet olmak üzere silahla husulümümkün 4 (dört) adet delik bulunduğu, 1 adet 9 mm çapındaki deforme gömleği parçalanmış mermi çekirdeğinin 9x19 mm çapında silahlardan atılmak üzere imal edilmiş fişeklere ait olduğu ve mermi çekirdeğinin çap ve tipine uygun otomatik veya yarı otomatik tabancadan atılmış olduğu, kişinin vücuduna 5 (beş) adet ateşli silah mermi çekirdeği isabet etmiş olup dış muayenede 1, 4 ve 5 nola tanımlanan yaralardan giren mermi çekirdeklerinin meydana getirdiği yaralanmaların tek başına ölüme neden olacak nitelikte olduğu, ateşli silah mermi çekirdeği giriş yaralı cilt, cilt altı bulgularına göre dış muayenede 1 noda tanımlanan yarayı oluşturan atışın yakını atış mesafesinden yapılmış olduğu, dış muayenede 4 noda tanımlanan yarayı oluşturan atışın uzak atış mesafesinden (kısa namlulu silahlar için 35-45 cm, uzun namlulu silahlar için 75-100 cm dışından) yapılmış olduğu, kişinin ölümünün ateşli silah mermi çekirdeği yaralanmasına bağlı kafatası kot ve ekstremiteler kemik kırıkları ile birlikte iç organ yaralanmasından gelişen iç kanama beyin kanaması ve beyin dokusu harabiyeti sonucu meydana geldiği belirtilmiştir.

2-CENGİZ SONGÜR;

Skopi altında yapılan incelemede sağ hemitoraks arkada ateşli silah mermi çekirdeği imajı görüldüğü, fossa jugulari sol yanında 0.8 cm çapında etrafında vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş deliği ve bunun etrafında 6x4 cm'lik mor renkli ekimoz olduğu görüldüğü, sırtta sağ paravertebral 4-5 kot seviyesinde 6x4 cm'lik mor renkli ekimoz bulunduğu, bu alanda cilt altında mermi çekirdeği palpe edildiği, göğüs sağ yanda orta parasternal bölgede 8x6 cm'lik alan içerisinde boyutları 0.2 x 0,2 cm ile

0.8x0.5 cm arasında değişen büyüklükteçok sayıdasıyrıklı ekimozlar, göğüssağyandaorta aksillerhatta 9-10 kot hizasında 0.5 cm çapındasıyrıklıekimoz, sol cruris 1/3 üstiç yanda 6x4 cm'likmor renkli ekimoz, sağ dirsem iç bükümünde içinde bir adet iğne pikürü bulunan 10x8 cm'lik morrenkli ekimoz olduğu görüldüğü, göğüs sağ yanda 7. Interkostal aralık ön koltuk çizgisi hizasında 0.2 cm çaplıçevresinde kanama bulunmayan postmortem oluşmuşcilt altına 0.5 cm uzanan penetran lezyon izlendiği, dış muayenedetanımlanan yerden girenateşli silah mermiçekirdeğininincilt altında atışartıkları bırakmadan önden arkaya, yukarıdan aşağıya soldan sağa seyirle sol 1. Kotu sternumla birleşme yerinden kırarak göğüs boşluğuna girdiği, sırasıyla aort topuzu, intraatrial septum ve sağ atiumukatederek 6. Torakal vertebra sağ yanında kırık oluşturarak6. Interkostal aralıktan göğüs boşluğuterk ederek sırtta yumuşakdoku içerisinde kaldığibelirlendiği, 1 adetmermi çekirdeğinin9x9 mm çapında silahlardan atılmak üzere imal edilmiş fişeklere ait olduğu, 1 adet9x19mm çapındamermi çekirdeğinin çap vetipine uygun otomatikveya yarı otomatiktabancıdan atılmış olduğu,kişinin vücuduna 1 adet ateşli silah mermi çekirdeğinin isabet etmiş olupmeydana getirdiği yaralanmanınöldürücü nitelikte olduğu, ateşli silah mermiçekirdeği giriş yarası cilt, cilt altıbulgularıve fizik ihtisasdairesinin raporuna gre yarayı oluşturan atışınuzakatış mesafesinden (kısa namlulu silahlar için 35-40 cm, uzun namlulu silahlar için 75-100 cm dışında) yapılmış olduğu,kişininölümününateşli silahmermi çekirdeği yaralanmasına bağlı kaburga ve omur kırığı ilebirlikte iç organ ve büyük damar yaralanmasından gelişen iç kanama sonucumeydana gelmiş olduğubelirtilmiştir.

3- CEVDET KILIÇLAR

Dış muayenede1 nodatarif edilenyaradan giren mermi çekirdeğininincilt altındaatışartıkları bakımından frontalkemiği kırarak kafatasıboşluğuna girdiğiher iki frontal lob içbölgelerininivekorpus kallozumuboylu boyunca önden arkaya katettiği, beyincik sağlobundadoku zedelenmesi yaparak oksipital kemiği kırdığı ve dış muayenede 2 nodatanımlanan yaradan vücudu terk ettiği görüldüğü, Fizik İhtisasDairesinin10.06.2010tarihli yazısında38272 (1599) 4 kutu, 38303 (1601)2 kutu, 38249 (1593) 2 kutu, 38269 (1598) 6 kutu,38266 (1597) 5 kutu, 38254 (1594) 4 kutu, 38259 (1595) 1 kutu, 38304(1600) 1 kutu, 38263 (1596) 5 kutu, cilt vecilt altıdoku parçalarının ait oldukları kişilerin temizlenmiş (yıkanmış) oldukları bildirildiğinden inceleme yapılmadan Morg İhtisas Dairesine iade edildiği, kişinin vücuduna 1 adetateşli silah mermi çekirdeği isabet etmiş olup,müstakilen öldürücü nitelikteolduğu,ateşli silahmermi çekirdeği girişyarası, cilt, cilt altı bulgularına göre, atışın uzat atış mesafesinden (kısa namlulu silahlar için 35-45cm, uzun namlulul silahlar için 75-100 cm dışından) yapılmış olduğu, cesetten mermi çekirdeği elde edilemediği, kişinin ölümünün ateşli silahmermi çekirdeği yaralanmasına bağlıkafatası kırıklarıylabirlikte beyin kanamasıbeyin doku harabiyeti sonucu meydana gelmiş olduğu

belirtilmiştir.

4- NECDET YILDIRIM

Skopi altındayapılanincelemedemetalikcisim imajına rastlanmadığı, sağ memenin 8 cmüzerinde kenarları kısmen düzensiz yapıda ateşli silahmermiçekerdeği giriş yarası, ksifoidin 3 cm üzerinde kenarları kısmen düzensizyapıda ateşli silahmermi çekerdeği çıkış yarası,sol scapularbölgedekoltuk altının 12 cmış yanındaateşli silahmermi çekerdeği yarası, bu yaranın 7 cm içyanında etrafındavurma halkası bulunan, atış artığıbulunmayanmermi çekerdeği giriş yarası,sol koltuk altının 4 cmarkasında 3x2 cm'lik ekimoz, sağ frontoparietal bölgedesaçlı derisininırında 3x2 cm'likekimoz, sol kol 1/3 üst dış yanda daire şeklinde 1.7 cm çapında ekimoz görüldüğü, sağ uyluk üst 1/3 yüzdecilt, cilt altını ilgilendirencilt altında 2 cm'lik bir alandaminimal ekimozbulunan penetranlezyon olduğu görüldüğü, stile ileyapılan incelemedecilt cilt altı yağ dokudayukarı doğru ilerlediği ve bu alanda herhangi bir kanama olmadığı görüldüğü, dış muayenede 1 nodatarif edilen yerden giren mermi çekerdeğinin sağ 1 interkostalaralıktan göğüsboşluğuna girdiği, sağ akciğer üst lobundan geçerek sol göğüs boşluğuna girdiği vesol akciğerüst lobunu kat ederek sol 3. Interkostal aralılda midskapular hattan göğüs boşluğunu terk ettiği vedış muayenede 4 noda tarif edilenyerden vücututerkettiği, dış muayenede 3 noda tarif edilen yerden giren ateşli silahmermi çekerdeğinin sol akciğer üst lobu kat ederek 4. Kostosternal eklem yerinde kırığa neden olarak dış muayenede 2 nodatarif edilenyerden göğüs boşluğunu ve vücutu terk ettiği, ateşli silah giriş yaralarına uyan bölgede cilt altında atış artıları saptanmadığı, kesilerekçıkartılmış arka yüzünde "İHH" yazısı bulanankısa kollubisiklet yakabeyaz renkli tjörtün ön yüzsağ üst yan bölgesinde (omuz dikişinden 17 cm aşağıda, sağ kol gövde dikişine 4 cmmesafede) 0.6 cm çapında bir adet, ön yüzsağ ortabölgesinde(etek ucundan 39 cm yukarıdasağ yan gövdedikişine 23 cm mesafede) 0.8 cm çapındabir adet, arka yüz sağ üst yan bölgesinde (yaka ucundan 12 cm aşağıda sol kol gövdedikişine 12 cm mesafede) 0.6 cm çapında bir adet, arkayüz sağüst yan bölgede (omuz dikişinden 16 cm aşağıda sol kol gövde dikişine 9 cm mesafede) 0.8 cm çapında 1 adet olmak üzeretoplak dört adetdelik bulunduğ., kişinin vücutuna 2adeteşli silah mermi çekerdeği isabet etmiş olup, oluşturdukları yaralanmalarınher birinin müstakilen öldürücü nitelikte oldukları, ateşli silah mermi çekerdeği girişyaraları cilt, cilt altı bulgularına ve Fizik İhtisas Dairesi raporunagöre, atışların bitişik atış mesafesidışındanyapılmış olduğu ancak elbiseler incelemeye elverişli olmadığından kesin atış mesafesi tayinin yapılamadığı, kişinin ölümünün ateşli silah yaralanmasına bağlı kaburga ve sternum kırıklarıyla birlikte iç organ delinmesinden gelişenç kanama sonucu meydana gelmiş belirtilmiştir.

5-ÇETİN TOPÇUOĞLU

Skopi altındayapılan incelemerde, batındasolpelvik bölgede ve batın sağda ateşli silah mermi çekerdeği imajı ileboyun sol yanda partikül şeklinde çok küçük, düzensiz şekilli metalik imajlar görüldüğü, batın sağ

alt kadranda çevresinde vurma halkası bulunan atışartıkları bulunma yanığı giriş yarası, sağ lomber bölgedearkada ateşli silah mermi çekirdeğı çıkış yarası,sağ paryetal arka bölgede saçlı deri içindeçevresinde vurma halkası seçilen atış artıkları bulunmayarn giriş yarası, ense sağyarısındaçevresindevertikal ekimoz bulunan ateşli silah mermiçekirdeğı çıkış yarası, sağtrapezkaş üzerinde çevresinde vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayanve etrafındageniş ekimoz bulunan atipik giriş yarası, sol glutea üstteçevresindevurma halkası bulunan etrafında atış artıklarıbulunmayan ateşli silah mermi çekirdeğı giriş yarası görüldüğü, dış muayenede 3 nodatarif edilenyaradan giren ateşli silahmermi çekirdeğinin oksipital kemikte oluk tarzındakırık oluşturarakkafatası boşluğuna girmeden yukarıdan aşağıya seyirle ense sağ bölgesi yumuşak dokulariçinde seyrettiğı veharicen 4 noda tarif edilen yerden vücudu terk ettiğı, skopide görülen metalim cisim imajlarının çok küçük olması nedeniyle tüm aramalara rağmen elde edilemediğı, buradan devamla dış muayenede5 nodatarif edilenyaradan tekrar vücuda girdiğı, sağ 2. Interkostal aralık midskalupar hattan2. kaburga alt kenarını kırarak göğüs boşluğuna girdiğı, sağ akciğer üst ve alt loblarını katederek 10. Interkostal aralıkta paravertebralbölgedegöğüs boşluğunuterk ederek retroperitonealbölgede sağ böbreklobuna girdiğı görüldüğü, bu bölgeden gömlekliyassılaşmış gömleğinin alt kenarı yırtılmış üzerinde yiv ve set izleri bulunan 1adet mermi çekirdeğı elde edildiğı, dış muayenede 6 noda tarif edilen yaradan giren ateşli silah mermi çekirdeğinin gluteus maksimus kasının içinde seyrederek kas içinde kalmış olduğı görüldüğü, bu bölgedengömlekli uc bölgesindenhafif deforme muhtemelen 9 mm çapında gömleğinin üzerinde yiv ve set izleri bulunan 1 adet ateşli silah mermi çekirdeğıelde edildiğı, dış muayenede 1 noda tarif edilenyaradan giren ateşlisilah mermiçekirdeğinin cristailiacada kırık oluşturarak kemiğı teyet geçip yumuşak doku içindeseyrettiğı, dış muayenede 2 nodatarif edilen yaradan vücututerk ettiğı görüldüğü, Fizik İhtisasDairesinin 16.06.2010tarih ve 6151sayılı raporunda incelenmek üzeregönderilen,gri renkli kilotunönyüzsağ üst bölgesinde 0.6 cm çapında bir adet, arka yüz sol üst bölgesinde (belden 3,5 cm aşağıda, sol yan kenarına 13 cm mesafede) 0.8 cm çapında bir adet olmak üzere ateşli silahla husulü mümkün2 adet delik bulunduğı, biri ezik durumda olmak üzeretoplam 2 adet mermi çekirdeğinin 9x19 mm çapında silahlardan atılmak üzere imal edilmiş fişeklere ait olduğı,biri ezik durumda olmak üzere 2 adet 9x19 mm çapında fişegin, çap ve tipine uygun otomatik veya yarı otomatik tabancadan atılmış olduğı, Fizik İhtisas Dairesininraporuna göre, cilt, cilt altı dokuparçalarının ait olduklarıkişilerin temizlenmiş (yıkanmış)oldukları bildirildiğinden inceleme yapılamadığı, inceleme konusu gri renkli kilot üzerinde bulunandelikler ile bu deliklerin etrafının yapılan incelemesinde elde edilenfiziksel ve kimyasal bulgulara göre giysi üzerinde bulunan girişdeliklerini meydana getiren atışlarınbitişik, bitişigeyakın ya da yakın atış mesafesinden yapılmadığı ancak mevcut bulgulara göre gerçek atış mesafesi tayinine olanak bulunmadığı, biri ezik durumda olmak üzere2

adet 9x19 mm çapında fişğin çap ve tipine uygun otomatik veya yarı otomatik tabancadan atılmış olduğu, kişinin vücuduna 3 adet ateşli silah mermi çekirdeği isabet etmiş olup, dışmuayenede 3 noda ve devamında 5 nodatarif edilen yerden giren ateşli silah mermiçekirdeğinin meydana getirdiği, yaralanmanın müstakilen öldürücü nitelikte olduğu, cesettenmuhtemelen 9 mm çapında gömlekli, uç kısmından hafif deforme üzerinde yiv ve set izleri buunan 1 adet ve yassılaştırmış gömlekli, gömleğinin altkenarında yırtık bulunan, üzerinde yiv ve set izleri bulunan 1 adet olmak üzere toplam 2adet mermi çekirdeği elde edildiği, kişinin ölümünün ateşli silah mermi çekirdeği yaralanmasına bağlı kafatası, kaburga ve pelvis kemik kırıklarıyla birlikte beyin kanaması, beyin doku harabiyeti ve iç organ yaralanmasından gelişen iç kanama sonucu meydana gelmiş olduğu belirtilmiştir.

6-ALİ HEYDER BENGİ

Skopi altındayapılan incelemede batın bölgesinde 1 adet ateli silah mermi çekirdeği imajı görüldüğü, sol parasternal hatta arkus kostariumüzerinde etrafındavurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan eteşli silah mermiçekirdeği giriş yarası, batın sol üst kadranda etrafındavurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermiçekirdeği giriş yarası, sağ uyluk 1/3 üst dış yan bölgede vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermiçekirdeği giriş yarası, sağ kolorta dış yan bölgedevurma halkası bulunan atışartıklarıbulunmayan ateşlisilah mermiçekirdeği giriş yarası, sol el dorsal bölgede vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği girişyarası. 5 no'nun 1 cm distalinde vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası, sol el içerisinde 1-2 parmak arasında ateşli silah mermi çekirdeği çıkış yarası, sol el içerisinde 4. Parmak hizasında ateşli silahmermi çekirdeği çıkış yarası, sağ kol 1/3 alt dışyan yüzde ateşli silah mermi çekirdeği çıkış yarası, sağarka aksillar hatta 9. Kota uyan bölgedeateşli silahmermi çekirdeği çıkış yarası, sağ uyluk 1/3 üst ön dış yan yüzde ateşlisilah mermi çekirdeğiçıkışyarası, batın sağ üst kadranda 1x0.5 cm'lik ateşlisilah mermi çekirdeği geçişi ile husulü mümkün çevresinde atış artıkları bulunmayan yüzeysel cildi yara tespit edildiği, dış muayenede 1 nodatanımlanan yerden gren mermi çekirdeğinin cilt üstünde ve ciltaltında atış artıkları bırakmadan batın boşluğuna girdiği, sağdan sola önden arkaya seyirle bağırsakları, karaciğerive diyaframayıkatederek sağ göğüsboşluğunagirdiği, sağ 9 kotta arka aksillerhatta kırık oluşturarak dış muyanede10 noda tanımlanan yerden vücuduterk ettiğini, dış muayenede2 noda tanımlananyerden giren mermiçekirdeğnin cilt üstü ve altında atış artıkları bırakmadanboşluğuna girdiği, bağırsakları katederek önden arkaya, sağdan sola seyirle sağ arka aksiller hatta 10. Interkostal aralıktan yumuşak doku içerisinde kaldığı görüldüğü, bu bölgeden makroskobik görünümüne göre forme gömlekli üzerinde yiv ve set izleri bulunan 1 adet mermi çekirdeği elde edildi.ği, dış muayenede3 nodatarif edilenyerden girenmermi çekirdeğinin cilt üstü ve cilt altındaatış artıklarıbırakmadan

yumuşakdoku seyirle büyük damar ve sinir lezyonu oluşturmada dış muayenede 11 nodatanımlanan yerdenvücudu terk ettiğini, dış muayenede 4 noda tanımlanan yerden giren mermiçekirdeğinin cilt üstü ve altında atış artıkları bırakmadanbüyük damar ve sinir lezyonu oluşturmada humerusta ayıklı kırık oluşturarak dış muayenede 9 noda tanımlanan yerden vücudu terk ettiğini, dış muayenede 5 nodatanımlanan yerdengirenmermi çekirdeğinin cilt üstü ve altında atış artıklarıbırakmadan 3 ve 4 metakarpde kırık oluşturarakdış muayenede7 noda tanımlanan yerden vücudu terk ettiğini, dış muayenede 6 nodatanımlanan yerden girenmermiçekirdeğinin cilt üstü ve altında atış artıkları bırakmadan büyük damar lezyonuoluşturmada muayenede 8 noda tanımlanan yerden vücudu terk ettiğini, kişinin vücuduna 6adet mermi çekirdeği girişyarası ve 1 adet ateşli silahmermi çekirdeği geçişi ilehusulü mümkün yaremevcut olup, dış muayenede 1 ve 2 nodatarif edilen yaraları oluşturan atışların müstakilen öldürücü nitelikte oldukları, ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası, cilt, cilt altı bulgularına göre dış muayenede 5 ve 6noda tarif edilen yaralanmaları oluşturan atışların uzak atış mesafesinden (kısa namlulu silahlar için 35-45 cm, uzun namlulu silahlar için 75-100 cm dışından) yapılmış olduklarını, kişinin makroskopik görünümüne göre; forme gömlekli üzerinde yiv ve set izleri bulunan 1 adet mermi çekirdeği elde edildiğini, kişinin ölümününateşli silah mermi çekirdei yaralanmasına bağlı, humerusmetakarp ve kot kırığ le birlikte iç organ laserasyonundan gelişen içkanamasonucu meydana gelmiş olduğu belirtilmiştir.

7- FAHRİ YILDIZ

Skopi altındayapılan incelemede yüz bölgesinde ve alında 4 adet çok küçük düzensiz metalik cisim imajı görüldüğü, sol memenin alt dış yanında etrafında vurma halkası bulunan atış artığı bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası, sağ omuz arkasında aksillanın 6 cm üstünde ateşli silah mermiçekirdeğiçıkış yarası, sol uyluk orta iç yandaönyüzdeetrafındavurma halkası bulunan atış artığı bulunmayan ateşlisilah mermiçekirdeği giriş yarası, sol uyluk 1/3 arka iç yüzdeateşli silahmermi çekirdeği çıkış yarası, sağ uyluk üst yüzde ingunial çizginin 4 cm altında etrafında vurma halkası bulunan atış artığı bulunmayan giriş yarası, sol glutea alt uçta gluteal kıvrım hizasında ateşli silahmermiçekirdeğiçıkış yarası, sağ diz iç yanda öncesinde 5 cm parşömenleşmiş sıyrığı bulunan atış artıkları bulunmayan ateşlisilah mermi çekirdeğigiriş yarası, 7. Nodatanımlanan yaranın 1 cmarkasında ateşli silah mermiçekirdeği çıkış yarası, sağ cruris1/3 orta arka iç yüzdeetrafındavurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermiçekirdeği giriş yarası, sağ diz iç yanda 8 nodatarif edilen yaranın 1 cm altındaateşlisilahmermiçekirdeği çıkış yarası tespit edildiği,dış muayenede 1 noda tanımlanan yerden giren ateşli silahmermi çekirdeğinin 4 interkostal aralık hizasında sternumdaçentik tarzı lezyon oluşturarak göğüs boşluğuna girdiği, perikardı geçip sağ ventrikül ön yüzden kalbe girerek sağ atrium arka yüzden kalbi terkettiği ve sağ göğüsboşluğuna geçip arka akciğer üst lob katedip sağ 3 kotu arka aksiller hatttan kırarak dış

muayenede 2 nodatarif edilen yerden vücutu terk ettiğini, dış muayenede 3 noda tarif edilen yerden giren ateşli silah mermi çekirdeğinin haricen 4 noda tarif edilen yerden dış muayenede 5 nodatarif edilen yerden giren ateli silah mermi çekirdeğinin dış muayenede 6 noda tarif edilen yerden dış muayenede 7 noda tarif edilen yerden giren ateşli silah mermi çekirdeğinin dış muayenede 8 nodatarif edilen yerden dış muayenede 9 noda tarif edilen yerden giren ateşli silah mermi çekirdeğinin dış muayenede 10 noda tarif edilen yerden büyük tamarlezyonu oluşturmaksızın yumuşak doku seyirle vücutu terk ettiğini, kişinin vücutuna 5 adet ateşli silah mermi çekirdeği isabet ettiği, dış muayenede 1 noda tarif edilen atışın müstakilen öldürücü nitelikte olduğu, ateşli silah mermi çekirdeği giriş yaraları, cilt ve cilt altı bulgularına göre atışların, bitişik atış mesafesi dışından yapılmış olduğu, kişinin ölümünün ateşli silah yaralanmasına bağlı kaburga ve sternum kırıklarıyla birlikte iç organ delinmesinden gelişen iç kanamasonucu meydana gelmiş olduğu belirtilmiştir.

8- İBRAHİM BİLGİN

Skopi altında yapılan incelemede, sol hemitoraksta 1 adet mermi çekirdeği imajı, sağ frontotekporal bölgede çok sayıda bir arada küçük saçma taneleri imajı görüldüğü, sağ hemitoraks 6 kot hizasındasternumun 2,2 cm lateralinde 0.9 cm çapında etrafında vurma halkası bulunan atış artığı bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası, sağ lomber bölgede yırtık şeklinde kenarları düzensiz 1,5 cm çapında ateşli silah mermi çekirdeği çıkış yarası, sırtta orta hatta torakal 11-12 vertebra seviyesine uyan bölgede yarım ay şeklinde etrafında vurma halkası bulunan atış artığı bulunmayan 1 cm çapında ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası, 2 nolu yaranın 4 cm üst dış yanında sağ arka aksiller hat üzerine uyan bölgede ateli silah mermi çekirdeği çıkış yarası, sağ glutea 1/4 üst dış yanında etrafında vurma halkası bulunan atış artığı bulunmayan 0.9 cm çapında ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası, sağ temporal bölgede sağ kulak kepçesinin hemen önünde etrafında vurma halkası ve atış artığı bulunmayan 2,5 cm çapında ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası olduğu, dış muayenede 1 noda tanımlanan yarayı oluşturan mermi çekirdeğinin sağ 5 interkostal aralıktan geçip yukarıdan aşağı ve soldan sağa seyirle sağ göğüs boşluğuna girdiği, sağ akciğer interlober bölgeye ve sağ **dafragma**yı geçerek batin boşluğuna geçtiği, karaciğer sağ lobuna katederek sağ 9 kaburgayı orta aksiller hattın kırıp batin boşluğundan çıktığı ve dış muayenede 2 noda tanımlanan yarayı oluşturarak vücutu terk ettiğini, dış muayenede 3 noda tanımlanan yarayı oluşturan mermi çekirdeğinin cilt, cilt altı seyirle soldan sağa, yukarıdan aşağıya katedip dış muayenede 4 noda tarif edilen yarayı oluşturarak vücutu terk ettiğini, göğüs ve batin boşluğuna girmedikini, dış muayenede 5 noda tanımlanan yarayı oluşturan mermi çekirdeğinin cilt, cilt altı seyirle pelvise girdiği, sağdan sola aşağıdan yukarıya seyirle viliaka eksternayı ince vokalın bağırsakları katederek sol arkus kostarium ortasından başlayıp sol orta aksiller hattakadar devam eden ekimotik alan oluşturacak şekilde cilt altında kaldığı, bu bölgeden formegömlekleli üzerinde yiv ve set izleri

bulunan 1 adet mermi çekirdeği elde edildiği, dış muayenede 6 noda tanımlanan yarayı oluşturan literatürde "bean bag" olarak tanımlanan saçma taneleri kesesinin sağ temporal kemiği kırarak kafatası boşluğuna girdiği ve sağ temporal lobda beyin dokusu içerisinde kaldığı saptandığı, bu belgeden literatürde "bean bag" olarak tanımlanan saçma taneleri kesesi ile 2 adet plastik 3 adet karton olmak üzere toplam 5 adet 1,5 cm çaplı tapa parçaları elde edildiği, 1 adet 9 mm çapındaki mermi çekirdeğinin 9x19mm çapında silahlardan atılmak üzere imal edilmiş fişeklere ait olduğu, kese içerisinde bulunan 2 mm çapındaki kurşunların av tüfeklerinde kullanılmak üzere imal edilmiş olduğu ve 9 numarda olarak isimlendirilen saçma taneleri olduğu, 1 adet 99 mm çapında fişegin çap ve tipine uygun otomatik veya yarı otomatik silahtan atılmış olduğu, inceleme konusu gömlek ve pantolon üzerinde bulunan delikler ile bu deliklerin etrafının yapılan incelenmesinde, elde edilen fiziksel ve kimyasal bulgulara göre giysi üzerinde bulunan griş deliklerini meydana getiren atışların, bitişik, bitişige yakın ya da yakın atış mesafesinden yapılmadığı ancak mevcut bulgulara göre gerçek atış mesafesi tayinine olanak bulunmadığı, 1 adet 9 mm çapında fişegin çap ve tipine uygun otomatik veya yarı otomatik silahtan atılmış olduğu, özellikleri yazılı olan saçma kesesinin 12 kalibre bir av tüfeğinden atılmış olduğu, kişinin vücuduna 3 adet ateşli silah mermi çekirdeği ve 1 adet literatürde "bean bag" olarak tanımlanan saçma taneleri kesesi isabet ettiği, dış muayenede 1 ve 5 noda tanımlanan mermi çekirdeği yaraları ile dış muayenede 6 noda tanımlanan saçma taneleri kesesi yarasının müstakilen ölüm meydana getirir nitelikte olduğu, kişinin ölümünün ateşli silah yaralanmasına bağlı kafatası ve kot kırığı ile birlikte beyin kanaması, beyin doku iç organ ve büyük damar yaralanmasından gelişen iç kanama sonucu meydana gelmiş olduğu belirtilmiştir.

9- - CENGİZ AKYÜZ ile ilgili düzenlenen 17.06.2010 tarihli ve 38249/1593 sayılı otopsi raporunda oksipital orta hattın sağında ensede 0.8 cm çapında etrafında vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası, sağ parietal desığ kulağın 10 cm üzerinde 1x1 cm ebadında yırtık tarzında ateşli silah mermi çekirdeği çıkış yarası, sağ kulak memesinin 4 cm altında 1x1 cm ebadında etrafında vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah çekirdeği giriş yarası, çene altındalarink çıkıntısının 1 cm solunda 1x1 cm ebadında ateşli silah mermi çekirdeği çıkış yarası, sırtta torakal 1. Omurhizasında orta hattın 2 cm sağında 1x1 cm ebadında etrafında vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası, sırtta torakal 1. Omurhizasında orta hattın 2 cm sağında 1x1 cm ebadında etrafında vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası, sol uyluk 1/3 alt ön yüzde 1x1 cm ebadında etrafında vurma halkası bulunan atış artıkları bulunmayan ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası tespit edildiği, sol meme 2 cm üzerinde midklavikler hat ile 4. Kaburga kesişiminde 2x2 cm'lik ekimoz olup, palpasyon ile cilt

altındamuhtemelenmermi çekirdeğine ait sertlik saptandığı, alın sağdasağ kaşın 7 cmüzerinde3x0.5 cm'likekimozlusıyırık, bu yaranın 3 cmüzrinde parietala uzanan3 cm'lik cilttençökükücilt ileaynırenkte nedbe , solkaşın ortahattın 1 cm üzerinde0.5 cmçaplı ekimozlusıyırık, göğüsön yüzde 10x10 cm ebadındamuhtemelendefibrilatör kaşıkıçlerinebağlı parşömenleşme, sağ kol 1/3 ortahat dışyanda 4x1 cm'liksağ ön kol 1/3 üst dışyanda 2x2cm'likve 2x3 cm'likparşömenleşmeher iki elde parmak izi alınmasına bağli mürekkep bulaşı görüldüğü, boyunyumuşak dokularında ateşli silah mermiçekirdeğitrajesiboyuncakanama görüldüğü,dilde ateşlisilah mermiçekirdeği trajesiboyunca kanama görüldüğü,hyodikkemik ortahattakırık, epiglottaateşli silahmermiçekirdeği geçişinebağli dokuharabiyeti görüldüğü, solfemor kemiği alt uçta1x1 cm'likateşli silah mermi çekirdeği defekti görüldüğü,dış muayenede1nodatarif edilenyardengiren ateşlimermi çekirdeğinin sağdan sola,arkadan öne, yukarıdan aşağıyaseyirleense sağdan yuşumak dokuyagirdiği, 2. Servikalomur transvers çıkıntısınıkırarak buseviyedenmdulla spinalisdengeçerekdildenseyirle hyoid kemiği kırarak epiklottan geçtiği, dış muayenede 4noda tarif edilen yerden vücudu terk ettiği, 3 noda tarif edilen yerden giren ateşli silahmermi çekirdeğininasağıdan yukarıya sağdan sola, önden arkaya seyirle sağ zygomada kırık oluşturduğu, sağ orta kafaçukurundangeçerekkafatasına girdiği, beyindesağ temporal ve parietal loblardan geçerek parietalkemikteanahtar deliği lezyonu oluşturarakdış laminada dışa kalkma oluşturupdış muayenede 2 noda tarif edilen yerden vücuduterk ettiği, dış muayenede 5 nodatarif edilenyarden giren ateşli silah mermi çekirdeğinin sağdan sola, yukarıdan aşağı,arkadan seyirleservikal7. omur ve torakal 1 omurukırarak göğüsboşluğuna girdiği,sağ akciğer üst lobdanseyirle 2. Interkostal aralık geçerek cilt altındakaldığı,buradan makroskopikgörünümüne göreüzerinde yiv ve set izleri bulunan sarı gömlekleli 1adet ateşlisilah mermi çekirdeği elde edildiği,dış muayenede6 nodatarif edilenyarden giren ateşli silahmermiçekirdeğinin öndenarkaya seyirlesol femur kemiğini zimba tarzındakırarakkemik içinde kaldığı görüldüğü,buradanmakroskopik görünümünegöreüzerinde yiv veset izleri bulunansarı gömlekleliyassılaşmakile birlikteforme 1 ateşli silah mermi çekirdeği elde edildiği, biri deforme olmak üzere toplam2 adet mermi çekirdeğinin9 x19mm silahlardakullanılmak üzereimal edilmiş fişeklere ait olmuş olduğu, biri deformeolmak üzeretoplam2adet 9x19 cmçapındamermi çekirdeğininçap vetipine uygunotomotik veyayarı otomatiktabancıdan atılmış olduğu,kişinin vücuduna4adet mermiçekirdeği isabet ettiği,dış muayenede 1, 3 ve 5 numaralarda tarif edilenyaralanmaların müstakilenöldürücü nitelikte oldukları,ateşli silah mermi çekirdeğigiriş yarası, cilt vecilt altı bulgularına göre dış muayenede 1 ve 3 nodatarif edilenyaralanmaları oluşturanatışların uzak atış mesafesinden (kısa namlusilahlar için 35-45 cm, uzun namlulu silahlar için 75-100 cm dışından) yapılmış oldukları, dış muayenede5 ve 6noda tarif edilengiriş yaralarınıoluşturan atışlarınbitişik atışmesafesi dışından yapılmışoldukları,

Olayla ilgili olarak müşteki mağdurlar; ... alınan kati doktor raporlarında **BASİT TIBBİ TEDAVİ İLE GİDERİLEMEYECEK ŞEKİLDE KASTEN YARALANDIKLARI,müşteki**

mağdurlar, ... basit tıbbi müdale ile giderilemeyecek ve vücuttakikemikkırıklarının hayat fonksiyonlarını etkisi hafif (1) orta (2,3) ve ağır (,5,6) olarak değerlendirildiğindetarif vetespit edilen kırıklarınmüştereken hayat fonksiyonlarını ağır(5) derece etkileyecek nitelikte ,... basit tıbbi müdale ile giderilemeyecek ve vücuttakikemikkırıklarının hayat fonksiyonlarını etkisi haifi(1) orta(2,3) ve ağır (,5,6) olarak değerlendirildiğindetarif vetespit edilen kırıklarınmüştereken hayat fonksiyonlarını ağır(5) derece etkileyecek nitelikte, ... basit tıbbi müdale ile giderilemeyecek ve vücuttakikemikkırıklarının hayat fonksiyonlarını etkisi haifi(1) orta(2,3) ve ağır (,5,6) olarak değerlendirildiğindetarif vetespit edilen kırıklarınmüştereken hayat fonksiyonlarını ağır(5) derece etkileyecek nitelikte, ... basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek, vücuttakikemik kırıklarının hayat fonksiyonlarına etkisihafif(1), orta (2,3) ve ağır (4,5,6)olarakdeğerlendirildiğindetarif vetespit edilenkırıkların müşterekenhayatfonksiyonlarını ağır(5) derecedeetkileyecek şekilde, ... basit tıbbi müdale ile giderilemeyecek ve vücuttakikemikkırıklarının hayat fonksiyonlarını etkisi haifi(1) orta(2,3) ve ağır (,5,6) olarak değerlendirildiğindetarif vetespit edilen kırıklarınmüştereken hayat fonksiyonlarını ağır(5) derece etkileyecek nitelikte, ... basit tıbbi müdale ile giderilemeyecek ve vücuttakikemikkırıklarının hayat fonksiyonlarını etkisi haifi(1) orta(2,3) ve ağır (,5,6) olarak değerlendirildiğindetarif vetespit edilen kırıklarınmüştereken hayat fonksiyonlarını ağır(5) derece etkileyecek nitelikte, ... basit tıbbi müdale ile giderilemeyecek ve vücuttakikemikkırıklarının hayat fonksiyonlarını etkisi haifi(1) orta(2,3) ve

ağır (,5,6) olarak değerlendirildiğindetarif vetespit edilen kırıklarınmüştereken hayat fonksiyonlarını ağır(5) derece etkileyecek nitelikte, ... basit tıbbımüdahale ile giderilemeyecek, vücuttakikemik kırıklarının hayat fonksiyonlarına etkisi hafif(1), orta (2,3) ve ağır (4,5,6)olarakdeğerlendirildiğindetarif vetespit edilen kırıkların müştereken hayat fonksiyonlarını ağır(5) derecede etkileyecek şekilde, ... basit tıbbi müdale ile giderilemeyecek ve vücuttakikemik kırıklarının hayat fonksiyonlarını etkisi hafif(1) orta(2,3) ve ağır (,5,6) olarak değerlendirildiğindetarif vetespit edilen kırıklarınmüştereken hayat fonksiyonlarını ağır(5) derece etkileyecek nitelikte, ... basit tıbbi müdale ile giderilemeyecek ve vücuttakikemik kırıklarının hayat fonksiyonlarını etkisi hafif(1) orta(2,3) ve ağır (,5,6) olarak değerlendirildiğindetarif vetespit edilen kırıklarınmüştereken hayat fonksiyonlarını ağır (5) derece etkileyecek nitelikte kasten yaralandıkları anlaşılmıştır, Müşteki mağdurlar ... **Basit Tıbbi Müdale ile giderilebilecek nitelikte kasten yaralandıkları anlaşılmıştır.**

Olayla ilgili olarak beyanı alınan müşteki mağdurlar ifadelerinde, olay sırasında kendilerine karşı yukarıda belirtilen eylemleri gerçekleştiren şüphelilerle ve azmettiricilerden ayrı ayrı davacı ve şikayetçi olduklarını beyan etmişlerdir.

Olay açık denizde uluslararası karasularda İsrail limanına ortalama 72 mil uzaklıktameydana geldiğinden olayın Uluslararası hukuk ve ilgili mevzuat yönünden deirdelenmesi gerekir.

O L A Y I N U L U S L A R A R A S I H U K U K YÖNÜNDEN İRDELENMESİNDE; Bilindiği üzere uluslararası hukuk açısından gemilerde değerlendirildiğinde; gemiler devlet gemileri ve ticaret gemileri olarak ikiye ayrılmaktadır. Devlet gemileride savaş gemileri ve devletin ticari amaçlar dışındakullandığı gemiler şeklinde ayrıma tabi olduğu, özel mülkiyete tabi gemilerde devletin ticari amaçlı kullandığı gemiler , ticaret gemisi kategorisini oluşturmaktadır. Bu çerçevede Gazze'ye yardım götür engemiler Mavi Marmarada hil olmak üzere özel mülkiyete tabi gemiler olup ticaret gemisi kategorisindedir. Mavi Marmara gemisi her ne kadar Komor bandıralı yani Komor Adaları Devleti bayrağını taşımış ise de, dosyada mevcut bulunan belgeden de anlaşılacağı üzere Türk gemi siciline kayıtlı olduğu anlaşıldığından, **6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunun 823/2-son** maddesine göre Mavi Marmara gemisi Türk gemisi sayılmaktadır.

İsrail askeri birlikleri Mavi Marmara gemisine kıyılarından ortalama olarak 72 mil açıkta, uluslararası karasularda açık deniz müdahale etmiştir. **Uluslararası Deniz Hukuku açısından açık deniz hiçbir devletin ülkesine girmeyen bir deniz alanıdır, bütün devletlerin yararlanmasına açık olup burada temel ilke serbestliktir.** İdarive yargısal yetkiler bakımından her devlet kendi ulusal yetkileri altında bulunangemiler üzerinde yetkili olup, bu kural **bayrak yasası** olarak bilinir. **1982 Deniz Hukuku Sözleşmesinin 3.Maddesine göre,** devletlerin ülke egemenliğinin bir parçası olan karasularının genişliği en fazla 12 mil olması mümkündür. Devletler karasularının ölçülmeye başlandığı esas sınırlardan itibaren en fazla 24 mil genişlikte bitişik bölge ilan edebilirlerse de, bu

alandaki kullanılmak üzere yetkiler Gümrük, Maliye, Göç ve Sağlık ile ilgili kanun ve düzenlemelerin ihlali karasularında ihlal edilmesini önlemek ile sınırlıdır. **İsrail 200 millik münhasır ekonomik bölge ilan etmiş ise de, burada var olan yetkiler diğer devletlerin seyrüsefer serbestisini engelleyecek şekilde kullanamaz.** Bu açıdan olay değerlendirildiğinde, olayın gerçekleştiği sırada Mavi Marmara gemisi açık denizde tüm devletlerin gemilerine tanınmış olan seyrüsefer serbestisini kullanmakta idi. Seyrüsefer serbestisinden yararlanan bir ticaret gemisi ile ilgili aslı yetki kullanımı uluslararası hukuka göre bayrak devletine aittir. Açık denizlerde seyrüsefer serbestisi Uluslararası teamülü, hukukun temel unsurları arasında yer almaktadır. **1982 BİRLEŞMİŞ MİLLETLER DENİZ HUKUKU KONVANSİYONUN** açık denizlerin serbestliğini düzenleyen **87. Maddesi**, seyrüsefer hakkını düzenleyen **90. Maddesi**, Gemilerin hukuki statüsünü belirleyen **92. Maddesi**, çatma ve deniz seyrüseferine ilişkin diğer her türlü olayda cezai yargı yetkisini düzenleyen **97. Maddesi ve 110. Maddesinde** düzenlenen ziyaret hakkı olayda ihlal edilmiştir. Bu belirtilen hükümler aynı zamanda örf ve adet hukuku niteliği taşıdığı ve taraf olmayan devletleri de bağladığı literatürde kabul edilmiştir. Zira bu ilkeler **Milletlerarası Daimi Adalet Divanının 1927 tarihli LOTUS- BOZKURT kararından beri yerleşmiş ilkelerdir. (PCIJ Ser.A.No 1927 Sayfa 20) 1958 tarihli "Açık Denizler Sözleşmesi" ve "1982 Deniz Hukuku Sözleşmesi"** açık denizlere ilişkin hürriyetlerin genel kabul görmüş kurallarını kodifiye etmiştir. Her ne kadar İsrail, gemilerden denetleme hakkının olduğunu belirtmiş ve bunu **1982 Deniz Hukuku Sözleşmesinin 110. Maddesinde** düzenlenen ziyaret hakkı ile **Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 51. Maddesinde** düzenlenen meşru müdafaa hakkını dayandırmış ise de, **1982 Deniz Hukuku Sözleşmesinin 110 maddesinde** düzenlenen ziyaret hakkının İsrail'in iddia ettiği gibi silah kaçakçılığının önlenmesi veya yabancı bayraklı gemide bulunan suçluların yakalanması kapsamında bayrak devleti dışındaki devletlere açık denizde seyreden geminin denetleme hakkı vermemektedir. Konunun önemine binaen **MEŞRU MÜDAFAA** yönünden olayın irdelenmesi gerekir. Uluslararası meşru müdafaa hukukunun temel kaynağı **Birleşmiş Milletler Yasasının 51. Maddesidir.** Bu maddeye göre bir devlet meşru müdafaa hakkını kullanabilmesi için silahlı saldırıya ve bu yönde açık, yakın bir tehdite maruz kaldığını açıkça ortaya koymak durumundadır. **Uluslararası Adalet Divanı** saldırının silahlı olması gerektiğinin altını çizmiş ve böylece açık denizlerde gemilere yasaklamalar getirmek suretiyle ön alıcı meşru müdafayı haklı göstermeye yönelik gerekçeleri sekteye uğratmıştır. Olayla ilgili olarak İsrail söz konusu gemilerin gerçek amacının insani yardım değil, kendisine karşı eylemde bulunan Filistinlilere yardım etmek olduğunu, müdahaleyi kendini korumak amacıyla yaptığını vurgulamıştır. Meşru müdafaa hakkının **CAROLİNE olayından** bu yana temel ögesi olan **ORANTILILIK İLKESİNİN** olayda hiçe sayılmış olması, gemide

bulunan müşteki mağdurlarda herhangi bir silahın bulunmadığının uluslararası raporlarda da açıkça belirtilmesi, olayda önleyici meşru müdafaa hakkının hukuki gerekçelerinin bulunmadığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Uygulamalar açık denizlerde seyirüsefer serbestisinin az sayıdaki istisnalarının artırılmasına karşı bir direnç bulunduğu, denizden terör saldırısı tehdidinde maruz kalan Amerika Birleşik Devletleri, **Proliferation Security Initiative (PSI) girişimini** bandıra devletin rızasına tabi tutarak uluslararası sistemin bu anlamdaki bütüncülüğüne dikkat etmiştir. Öte yandan, gemileri açık denizde durdurmaya, ziyaret etmeye veya bunlara el koymaya, hukuk dayanak olarak meşru müdafaa'nın öne sürülebileceği tezi teamülü uluslararası hukuktan destek gören bir tez değildir. Öte yandan geçmişte yaşanan devletlerin ancak savaş sırasında düşman devletlerin topraklarına yapılacak giriş ve çıkışlara engel olmak için uygulayabilecekleri bir tali tedbir olarak **abluka hakkı** günümüz uluslararası hukuk anlayışında meşru kabul edilmemektedir. Birleşmiş Milletler Antlaşması uluslararası uyuşmazlıkların çözümünde güç kullanmayı kural olarak yasaklamakta ve ancak meşru müdafanın varlığı veya **Güvenlik Konseyi** kararı alınması durumlarında buna izin vermektedir. Güç kullanımı ve güç tehdidi yasaklanınca abluka gibi ona bağlı olarak ortaya çıkantali hukuki haklardan kendiliğinden ortadan kalkar. Başka bir açıdan meşru müdafaa hakkı irdelendiğinde, İsrail ablukasının dayanağını oluşturan meşru müdafa hakkının, **Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 51. Maddesinde** öngörülen ve ancak silahlı saldırıya uyan bir devletin Güvenlik Konseyi toplanıp gerekli kararları alıncaya kadar barışı ve güvenliği korumak için kendisini korumasını içerendüzenleme ile herhangi bir ilgisi bulunmuyor, zira ne İsrail devleti tarafından tanınmış Filistin devleti, ne sıcak bir saldırıyı defetmeye yönelik meşru müdafa hali ne de Güvenlik Konseyi kararı bulunmamaktadır. **Commodum Ex Injuria Jus Non Oritur** yani hukuka uygun olmayan eylemlerden hak yaratılamayacağına dair hukuk kaidesi gereğince, İsrail devletin uluslararası sularda seyreden gemideki müşteki mağdurlara karşı işlenen suçların meşru müdafaa olarak değerlendirilmesihukukten mümkündür. Zira insani yardım taşıyan bir gemi silahlı saldırı gerçekleştirecek gemi kapsamında değerlendirilemeyeceği İsrail'in milletlerarası hukuktan doğan meşru müdafaa hakkını kullandığı söylenemez. Nitekim **1986 Birleşmiş Milletler Adalet Divanı** Nikaragua Davası kararı incelendiğinde bu husus açıkça görülecektir. Dolayısıyla **1986 Fransa - Yeni Zelanda Rainbow Warrior** davasında da açıkça görüleceği gibi, İsrail'in milletlerarası hukuka aykırı bir şekilde kendi silahlı güçleri ile güç kullanarak yapmış olduğu silahlı saldırı bu devletin milletlerarası sorumluluğunu doğurur. Bu nedenle olayda meşru müdafaadan bahsetmek mümkün değildir.

Öte yandan İsrail Uluslararası sularda gemileri durdurmasının **12**

Haziran 1994 tarihli denizlerdeki silah çatışmalarda uygulanabilecek **San Remo Manüeli** 'ne (**San Remo El Kitabı**) uygun olduğunu iddia

etmektedir. Konu ile ilgili açıklamalara geçmeden önce şu hususun vurgulanmasında yarar var; San Remo Manüeli Milletlerarası hukuk yönünden bağlayıcı bir belgenin niteliğinde değildir. Ancak bir takım eylemlerin meşruluğu söz konusu el kitabına dayandırıldığı için konunun bu yönden deirdelenmesi gerekir. İsrail bu iddiasını söz konusu **manüelin 67. Maddesine** dayandırmaktadır. Bu maddede abluka delmeye ait makul sebeplerin var olması geminin durması ve uyarıya rağmen olumsuz yanıt durumunda müdahalede bulunacağı düzenlenmiştir. Uluslararası Hukuk açısından ablukadan ne anlaşılması gerektiği yine **San Remo Manüel'de** ve **Londra Deklarasyon'**nda belirtilmiştir. Savaş zamanı muhrip tarafların birbirini ablukaya alma hakkının kabul eden ilk uluslararası belge olan **1909 tarihli Deniz Savaşları Hukuku hakkındaki deklarasyon** ancak savaş durumunda uygulanmaktadır. **San Remo Manüel'inin 97. Maddesi** 'nde savaşan tarafların denizdeki çatışmalarını düzenlemektedir. Dolayısıyla bu metinlerde bir ablukanın varlığından söz edebilmek için temel şart öncelikle savaşan tarafların var olduğu, uluslararası nitelik taşıyan silahlı bir çatışmanın olmasıdır. Bu yönden İsrail- Gazze sorununa baktığımızda ise uluslararası hukuk tarafından kabul edilen iki savaşın tarafı var olduğunu söylememiz mümkün değildir. Bunun yanında Gazze bir devlet değildir ayrıca genel olarak bakıldığında İsrail devletinin resmi tavrı Gazze'yi işgal etmemiş olduğu yönündedir. Zira İsrail devleti **CENEVRE SÖZLEŞMESİNİN** kısıtlayıcı hükümleri ile karşı karşıya kalmamak için Gazze'yi resmen işgal eden güç olarak ilan edilmek istememektedir. Bunun yanında Filistin tarafının İsrail tarafınca yine resmi olarak savaşan güç olarak görüldüğüne dair herhangi bir ulusal veya uluslararası bir belge bulunmamaktadır. Çünkü böyle bir duruma İsrail'in evet demesi Filistin İsrail çatışmasını savaşta iki ülkenin birbirine saldırması anlamına gelecektir ki, bu durum İsrail devletinin kabul edeceği bir husus değildir. Dolayısıyla uluslararası silahlı bir çatışmanın hukuki açıdan ortada olmadığı bir durum söz konusudur. Böyle bir ortamda uluslararası hukuk tarafından kesin bir şekilde kabul edilen bir ablukadan da bahsedilemeyeceği yukarıda belirtilmiştir. Bu nedenle İsrail askerlerinin Mavi Marmara ve filodaki diğer gemilere karşı gerçekleştirdikleri eylemlere dayanak gösterilen **San Remo Manüeli'**ne de uygun olmadığı açıkça ortadadır. Başta **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi** olmak üzere, **uluslararası hukukçular ve kurumlar** arasında ablukanın uluslararası hukuka aykırı olduğu konusunda ortak görüşe varılmıştır. Bu nedenle ablukayı delme nedeni ile müdahalenin yapıldığı gerekçesi hukuki açıdan herhangi bir dayanağa sahip değildir.

İsrail Devletinin ileri sürdüğü olayla ilgili bir iddia da uluslararası deniz hukuku çerçevesinde **"izleme hakkını"** kullandığı yönündedir. Ancak konu ile ilgili hukuki metinlere bakıldığında; bu hak iddiasının da, temelden yoksun olduğu görülmektedir. **Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesinin 111. Maddesinde**, kayıt altına alınan **"kesintisiz izleme hakkı "** uyarınca, kıyıdaş devleti yetkililerle makamları bir yabancı devlet uyuşurunda

bulunangemininyasalarınaaykırıhakaret ettiğineilişkiniyeterli kanıyasahip olurlarsa, söz konusu yabancı gemiyi izleyebileceklerdir.Ancak izleme hakkının doğabilmesi içinyabancı uyruklu gemininkıyıdaş devletiniçsularına, ada sularına, karasularına veyabitişik bölgesine giriş yapmış olması ve durma işaretinin yabancı uyruklu geminingörebileceği veya işitebileceği bir mesafaden verilmesi gerekmektedir. Tüm bunların sonucunda da,izlenen gemiye karşı **kuvvet kullanma hakkı** kıyıdaş devletetanınmamaktadır. Kıyıdaş devletin işletebileceği hukuki mekanizmalar arasındaizlenen gemiye el konulması, gerekirse kıyıdaş devletin bir limanınagötürülerek yargılanması yer almaktadır. Her durumda yürütülenyasal işlemler hakkında ilgili devletinhaberdar edilmesi gerekmektedir. İzleme hakkınınhukuka aykırıkullanılmasıhalindeisekıyıdaş devletintüm zararları gidermesigerektiği kabul edilmektedir. Ancak mevcut olayda uluslararası filonun İsrail'inkarasularına girmediği açıkça ortadadır.Olayda **kesintisiztakipşartları oluşmamıştır. Kesintisiz takibinhukuka uygun olmasını sağlayanilk şart olantakibin başlama yeri ileilgili şartgerçekleşmemiştir. Takipİsrail'inkarasularındabaşlamamıştır,** diğer şartlara bakmaya gerek yoktur, zirauluslararası hukukyönünden şartların hepsinin bir arada bulunması gerekir.Bu nedenle izleme hakkınında hukukauygun olmadığı ortadır.

İsrail Devletininileri sürdüğü bir diğer iddia da, gemideki yolcularıngıkarma esnasındasilahlı oldukları ve askerlere yöneliklinç girişiminde bulundukları yönündedir.Bu doğrultuda İsrail devleti, askerlerininmeşru müdafaa haklarını kullandığını ilerisürmektedir. Yukarıda meşru müdafaa ile ilgilibilgiler verildiğinden konu tekrar edilmeyecektir.Ancak şunu belirtmekte yarar vardır, uluslararası hukuk kapsamındaki meşru müdafaa hakkına paralel olarakbireylerinmeşru müdafaa hakkınıkullanabilmeleri içinde belli koşullarıngerçekleşmesi gerekmektedir. Ceza Hukukundahukuka uygunluk nedenlerinden sayılanve hak sahibinin cezai sorumluluğunu ortadan kaldıracak meşrumüdafaa hakkının kullanılabilmesi için öncelikle haksız bir saldırının mevcudiyetiaranmaktadır.Operasyon kapsamındaTürk gemisindeki yolcularınİsrail'li askerleredönük haksız bir saldırıdabulunduğuna dairherhangi bir delilbulunmamaktadır.Ziraolayla ilgilikameragörüntüleri incelendiğinde kolaylıkla anlaşılacağı gibi İsrail askerlerigemiyeçıkarma esnasındases ve gaz bombaları kullanmışlar, 9 kişinin ölmesineve çok sayıda kişinin yaralanmasına neden olup, gemidekaos ortamıyaratmışlardır. Askerler gemiye inmeden helikopterlerden açtıkları ateş neticesinde 2 kişiyi öldürmüşlerdir. Askerlere yöneliklinç girişimi iddialarınıbir anlık kabul etsek dahisavunma ile saldırı arasındabir orantının olmayışı **meşru müdafaa** argumanınıhukuki olarak çürütmektedir. Bu orantınınerek saldırı ve savunma ile ihlal edilen haklar arasında, gerekse kullanılan araçlar arasındabulunması gerekmektedir. Mevcut olaydaİsrail'li askerlerinin eylemleridoğrudanyaşam hakkını hedef almıştır. Kullanılan araçlara bakacak olursak, gemi yolcularının ellerinde tuttukları beyaz

bayraklarla, İsrail'li askerlerin kullandığı profesyonel silahlar arasındaki kıyas kabuledilmeyecek orantısızlık ortadadır. Bu çerçevede **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu** tarafından düzenlenen raporun 116 numaralı kısmında, **"yolcuların ateşli silah kullandıklarına ya da gemide herhangi bir ateşli silah" bulunduğuna dair herhangi bir delille ulaşılamamıştır. İsrail otoriteleri müdahaleye katılan askerlerden herhangi bir ateşli silah yarası olup olmadığı ile ilgili tıbbi raporları ya da teyitli başka bilgileri müteaddid taleplere rağmen heyete iletmemiştir. Heyetin tespitlerine göre İsrail'in ateşli silah kullanıldığı iddiaları çok tutarsız ve çelişiktir. Nihayetinde heyet İsrail'in bu iddiasını red etmek durumunda kalmıştır**" şeklinde tespitte bulunarak gemide silah bulunmadığını açıkça vurgulamıştır. Dolayısıyla İsrail'in bu konudaki savıda hukuki dayanaktan yoksundur.

9 sivil şahsın öldürülmesi her şeyden önce **"İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde"** ve İsrail Devletinin 1991 yılında taraf olduğu **"Uluslararası Medeni Siyasi Haklar Sözleşmesinde (ICCPR)"** kayıtlı **"yaşama hakkının ihlali"** hükmüne aykırı olduğu açıktır. İsrail askerleri yapmış oldukları fiziksel ve psikolojik eziyet ile müşteki mağdurları aşağılayıcı ve insanlık dışı muamelede bulunduğu, müşteki mağdurları özel hayat, bedensel, güvenlik ve adil yargılanma dahil olmak üzere temel insan hak ve özgürlüklerinden mahrum bıraktığı, gerçekleştirilen eylemlerle, **Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 7. Maddesi ile , İsrail Devletinin 1991 'den bu yana taraf olduğu Şikence ve Sair Zalimane İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muameleye Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin** ihlal edildiği, ayrıca eylemin **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 3. Maddesine** de aykırı olduğu açıkça ortadadır. GEmilere yapılan askeri müdahale ile **Birleşmiş Milletler Antlaşmasının temel ilkesi olan 2. Madde 4. Fıkra** çerçevesindeki **"teşkilatın üyeleri milletlerarası münasebetlerinde gerek bir başka devletin toprak bütünlüğüne veya siyasi bağımsızlığına karşı, gerekse Birleşmiş Milletler Amaçları ile telif edilemeyecek herhangi bir surette tehdide veya kuvvet kullanılması başvurmaktan kaçınırlar"** şeklindeki temel yasa da ihlal edilmiştir. **Uluslararası ilişkilerde kuvvet kullanılması ve kuvvet kullanmak tehdidinde bulunulmasını yasaklayan bu madde günümüzde uluslararası hukukun (JUS AD BELLUM) en temel ilkesidir.** Uluslararası teamül hukukunun da bütünleyici bir parçası olan bu temel ilke olayda hiçe sayılmış, barışçıl ve daha uygun yöntemlerle çözülecek olan bir olay orantısız bir biçimde güç kullanılarak 9 kişinin ölümü çok sayıda kişinin ağır yaralanması ve yukarıda belirtilen eylemlerle sonuçlanmıştır. İsrail'in yardım gemilerinin müdahalesi uluslararası silahlı çatışmalar hukuku (**JUS IN BELLO**) açısından da yasal dayanaktan yoksundur. İsrail **IV. Cenevre Sözleşmesinin "yüksek akide taraflardan her biri akide tarafında düşmanı dahi olsa münhasıran sivil halkına**

mahsusher türlü ilaç vesihhimalzeme sevkiyatını serbestçegeçmesinemüsade edecektir. 15 yaşından aşağı çocuklara, gebe veloğusa kadınlara zaruri olan yiyecek, giyecekvekuvvet vericimaddelerin de serbestçe geçmesine müsade edecektir" şeklindeki **23.Maddesi** çerçevesindekihükümdeihlal edilmiştir. **La Haye Yönetmenliğininmadde23/cIV. CS madde 3, 13-3 1 noluprotokolün madde 48-58 maddeleri**çerçevesinde siviller,sivil hak ve sivilhedeflerle " askeri"hedefler arasındaayırımıyapılmasınıöngören kuralları daihlal etmiştir. Ayrıcaİsrail **La HayeYönetmeliğinin 23/c maddesi** gözönüne alındığında "**orantısız**" bir biçimde kuvvet kullanarak da uluslararasıhukuku ciddi bir biçimde ihlaletmiştir.

Olaydan sonra gemide İhhmensuplarınınbulunduğu, bunların da militanoldukları,öldürülenlerin de İhh mensupu olduğuvurgulanmıştır. İhh adlı organizasyonun yapısı veişleyişibu iddianamenindışındaolmak ile birlikte, gemiye yapılan baskınınbu yönden değerlendirilişi amacıyla şu noktayı vurgulamakta yararbulunmaktadır; İsraildevletitarafındanolayla ilgili olarakoluşturulansoruşturmaheyetinin yayınladığı**TURKEL RAPORU** olarak bilinenraporda; olay sırasında **İsrail Genel Kurmay Başkanı** olan **GABİ ASHKENAZI** filoyu organize eden koolisyon üyelerinden biri olan İhh'nın bir terörüst örgüt olduğunu düşünmediğini belirtmiştir.Dolayısıyla bu yönden de yapılan askeri müdahaleuluslararasıhukukkurallarına uygun olmayıp, müdahale cezalandırmaveaşırı güç kullanımına dönüşmüştür.

Öte yandan olayla ilgili olarakİsrail devleti tarafındanolaydan 18 ay sonra hazırlanan Turkel Komisyonu raporunun 2. Kısımında; İsrail Ordusu, İstihbarat Servisi Shin Bet, polisve hapishane görevlilerineMavi Marmara baskını ve sonrasındaki tutumları nedeniyle ağır eleştiriler getirilip operasyonun yanlış yürütüldüğü, ordununDeniz kuvvetleriİstihbarat hatalarınınıtespit edildiği belirtilmiştir.(**İsrailHaaretz** Gazetesindenalıntı ile07.05.2012**Tarihli Milliyet Gazetesi**)

Yukarıda belirtilen gerekçeler ışığında olaydeğerlendirildiğinde; İsrail'in seyrüsefer hakkında yararlananMavi Marmara gemisine yapmış olduğu silahlımüdahale, tüm yönleri ile uygar dünyanınkabul ettiğievrensel hukuk kurallarına aykırı olduğu açıkça ortadadır.

Birleşmiş Milletler Örgütü İnsan Hakları raporu, konuya ışık tutması ve önemi nedeniyle aşağıyaalınmıştır. Söz konusuraporunyazım işlemine geçmeden önce şu hususun vurgulanması gerekir. Meydana gelen olayla ilgili bugüne kadar İsraildevleti tarafından **TURKEL RAPORU**, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği tarafından **PALMER RAPORU** ve Birleşmiş Milletler**İNSAN HAKLARI KONSEYİ** tarafından aşağıda yazılan rapor düzenlenmiştir. **İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI** tarafından **İsrail Devletine2 kez yazı yazılarak olayla ilgili tüm bilgi ve belgeler talep edildiği halde 1 seneden fazla zaman geçmesine rağmen Cumhuriyet Başsavcılığımıza herhangi bir bilgi belge gönderilmediği gibi, yazılan yazılara da cevap verilmemiştir.**

Olayla ilgili olarak **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi tarafından**, 02.06.2010 tarihinde 14/1 sayı ile karar ile, vaka incelemekomisyonun kurulduğu, komisyonun başkanlığına, **Uluslararası Ceza Mahkemesi E.Hakimlerinden** ve Trinidadve Tobago'nun eski Hukuk Müşaviri **Hakim Karl T.Hudson- Phillips'in**,üyeliklere de **BM himayesindeki Sierra Leone Özel Mahkemesinin eski Başsavcısı Birleşik Krallık "Sir" ve Birleşik Krallık Hukuk Müşavirliğine haiz DesmondDa Silvaile Mary Shanthi** getirildiği anlaşılmıştır. Heyet gemiye İsrail askerlerince yapılan müdahaleyi incelemiştir.Heyet tarafından düzenlenen

RAPORDA:

İş bu rapor aşağıda 2 Haziran 2010 tarihinde A/HRC/RES/14/1 sayılı kararla **Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Konseyi tarafından**, İsrail askerî kuvvetlerinin Gazze'ye gitmekte olan İnsani Yardım Filosu'na yaptığı, 9 kişinin hayatını kaybetmesi ve pek çok kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan 31 Mayıs 2010 tarihli müdahaleyi, uluslararası hukuk ihlalleri açısından (insancıl hukuk ve insan hakları hukuku dâhil olmak üzere) incelemek üzere kurulan Vaka İnceleme Heyeti tarafından hazırlanmıştır.

İş bu rapor, filoya yapılan müdahaleyle ilgili gerekli bilgileri vermekle beraber, yürürlükteki uluslararası yasaları da gözler önüne sermektedir. Vaka İnceleme Heyeti Cenevre, Londra, İstanbul ve Amman'da 100'den fazla görgü tanığının ifadesine başvurmuştur. Bu ifadeler ve ulaşılan diğer bilgiler ışığında Heyet'in 31 Mayıs 2010 tarihli müdahaleyi çevreleyen şartları ve müdahale sonrası yaşananları ayrıntılarına inerek incelemesi mümkün olmuştur.

İş bu rapor, **müdahale öncesindeki duruma ait bilgilerin takdiminin ardından filodaki 6 geminin her birine ve akabinde 6 Haziran 2010 günü 7. gemiye yapılan müdahaleler, 9 yolcunun ölümü ve pek çoğunun yaralanması ile yolcuların İsrail'de gözaltına alınması ve daha sonra sınır dışı edilmeleri konularında yapılan tahkikatı içermektedir.**

İş bu rapor, olayların mahiyeti ve gelişimiyle ilgili olarak **Heyet'in yapmış olduğu hukuki tespitler doğrultusunda**, uluslararası hukukun uluslararası insancıl hukuk ve insan hakları hukuku dâhil olmak üzere- ihlal edilip edilmediğinin tespitini içermektedir.Vaka İnceleme Heyeti, filoya düzenlenen müdahale sırasında ve yolcuların sınır dışı edilmelerine kadar geçen gözaltı sürecinde İsrail silahlı kuvvetlerince uluslararası insancıl hukuk ve insan hakları hukuku da dâhil olmak üzere bir dizi uluslararası hukuk ihlalleri işlendiği kanaatine ulaşmıştır.

I.Giriş

A. Görev ve Yetki Tanımı

1. İnsan Hakları Konseyi, 2 Haziran 2010 günü aldığı 14/1 sayılı kararla Gazze'ye "insani yardım götüren gemilerden oluşan filoya

düzenlenen İsrail saldırılarından kaynaklanan uluslararası hukuk ihlallerini, uluslararası insancıl hukuk ve insan hakları hukuku gibi açılardan incelemek üzere **bağımsız bir uluslararası Vaka İnceleme Heyeti** kurulmasını” kararlaştırdı. Aynı kararla Konsey Başkanı’na söz konusu Vaka İnceleme Heyeti’nin üyelerini tayin yetkisi verildi ve bundan sonra “Heyet” olarak adlandırılacak olan bu uluslararası bağımsız Vaka İnceleme Heyeti’nin vardığı sonuçları İnsan Hakları Konseyi’nin 15. oturumunda sunması istendi.

2.Yedi hafta sonra, 23 Temmuz 2010 tarihinde, **Uluslararası Ceza Mahkemesi Emekli Hâkimlerinden** ve Trinidad ve Tobago’nun eski hukuk müşaviri Sayın **Hâkim Karl T.Hudson-Phillips**, İnsan Hakları Konseyi Başkanı tarafından Heyet başkanlığına atanmıştır. Heyete atanan diğer üyeler ise; BM himayesindeki Sierra Leone Özel Mahkemesi’nin eski Başsavcısı Birleşik Krallık’tan “Sir” ve Birleşik Krallık hukuk müşavirliği unvanına haiz Sayın **Desmond da Silva** ile Uluslararası Asya Pasifik Kadın Hakları Eylem Takip Platformu yönetim kurulu kurucu üyesi ve Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi eski üyesi Malezya’dan **Mary Shanthi Dairiam**’dır.

3. Âdet olduğu üzere, BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (**Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights-OHCHR**), Heyet’e destek olması için bir sekreteryaya birimi kurmuştur. Ayrıca, **Heyet’te görevli uzmanlara adli patoloji, askerî konular, ateşli silahlar, deniz hukuku ve uluslararası insancıl hukuk konularında harici bilirkişi desteği de sağlanmıştır.**

4. Heyet, kendisine verilen görevin Gazze istikametinde ilerlemekte olan gemilere İsrail askerlerinin çıkışını çevreleyen şartları ve olayları inceleyerek, bu süreçte uluslararası insancıl hukuk ve insan hakları hukuku açısından **uluslararası hukuk ihlallerinin** gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmek olduğunun bilincindedir.

5.İnsan Hakları Konseyi iş bu kararıyla İsrail’in insani yardım taşıyan gemilere düzenlediği “saldırıları” sonucu ortaya çıkan uluslararası insancıl hukuk ve insan hakları hukuku “ihlallerinin” incelenmesi için bir Heyet kurulması talimatını vermiştir. İlgili karar, henüz herhangi bir inceleme yapılmaksızın uluslararası hukuk “ihlallerinin” -uluslararası insancıl hukuk ve insan hakları hukuku dâhil olmak üzere- varlığını peşinen kabul etmiş gibi anlaşılmaktadır. Karardaki ifadelerden anlaşıldığı üzere, gemilerde insani yardım taşındığı ve İsrail’in filodaki gemilere “saldırıları”düzenlediği tespit edilen gerçeklermiş gibi görünmektedir.

6. Heyet, kendisine verilen görevi bu tür varsayımlar üzerine bina etmek gibibir anlayışa yönelmemiştir. Heyet’in, gerçekleri tespit ederek karara varmadan önce herhangi bir tavır belirlemesi beklenemezdi. Aynısını İsrail silahlı kuvvetlerine atfedilen fiiller konusunda da söylemek mümkündür.

7. İsrail silahlı kuvvetlerinin bir gemi filosuna müdahale ettiğine ve gemilerin insani yük taşıdığına genel olarak kimsenin itirazı yoktur. Heyet kendisine verilen görevi, gerçekleri ve olayları olduğu gibi kesin olarak

tespit etmek ve bunların sebeplerini ve eğer varsa benzer durumların hukuki meşruiyetini incelemek olarak mütalaa etmiştir.

8. Cenevre’de kurulan Heyet’in çalışmalarına resmî olarak 9 Ağustos 2010’da başlaması kararlaştırılmıştır. O tarihten kısa bir süre önce, 2 Ağustos 2010’da, **BM Genel Sekreteri** “31 Mayıs’ta gerçekleşen filo hadisesiyle ilgili bir İnceleme Paneli (**Panel of Inquiry**)”nin kurulduğunu duyurmuştur. Genel Sekreter, İnceleme Paneli’nin tam olarak hangi hususta inceleme yapacağından bahsetmeksizin, Panel’in “Güvenlik Konseyi Başkanlık Bildirisi’ne dayanarak kendisine verilen görevi layıkıyla yerine getireceği” ümidinde olduğunu ifade etmiştir.

9.İnceleme Paneli, gelecekte olabilecek benzeri vakaları engellemek için tavsiyelerde bulunmak maksadıyla ulusal düzeydeki incelemelerin raporlarını teslim alma ve inceleme yetki ve sorumluluğu ile donatılmıştır.

10. Hem İsrail hem de Türkiye, sırasıyla 15 Temmuz 2010 ve 10 Ağustos 2010 tarihlerinde ulusal düzeyde soruşturma başlattıklarını duyurmuşlardır.

11. İş bu Heyet’in görüşüne göre, **Genel Sekreterlik tarafından yetkilendirilen** İnceleme Paneli’nin görevi, Heyet’in görevinden farklı ve ayrıdır; zira İnceleme Paneli’nin temel hedefi “Türkiye ve İsrail arasındaki ilişkileri ve Ortadoğu’daki genel durumu müspet yönde geliştirmek” olarak ifade edilmiştir.

12. İş bu rapor yazıldığı sırada, İsrail’deki soruşturmaya ilgili oturumların Hâkim Turkel başkanlığında sürmekte olduğu Heyet’e bildirilmiştir. Heyet hem internetten hem de başka kaynaklardan bu soruşturmada tanıklığına başvuru alan kişilerin ifadelerine ulaşmıştır. Öyle görülüyor ki, ifadeler kısmen kamuya kapalı oturumlarda verilmiş ve bu ifadelerin dökümleri Heyet’e sunulmamıştır. Heyet’in bildiği kadarıyla Türkiye hükümeti tarafından açılan soruşturmaya ait bir ön rapor, BM Genel Sekreteri’nin kurduğu İnceleme Paneli’ne 1 Eylül 2010’da teslim edilmiştir.

13. Heyet, görevini ifa edebilmek için konuyla alakalı tarafların ve ilgililerin mümkün olduğu kadar geniş bir kesimiyle, özellikle de Türkiye ve İsrail hükümetleriyle, irtibat ve iş birliği içinde olması gerektiğine karar vermiştir. Heyet, Cenevre’de İsrail, Ürdün, Türkiye, Birleşik Krallık, ABD Daimi Temsilcileri ve Filistin’in BM nezdindeki Daimi Gözlemcisi ile görüşmeler yaparak önemli destek sağlamıştır.

14. Heyet, kendisine verdiği yerinde ve konuyla alakalı bilgilerden dolayı Türkiye’ye duyduğu minnettarlığın; ayrıca İstanbul, Ankara ve Amman’daki ziyaretlerinde gösterilen yardımlar sebebiyle Türkiye ve Ürdün hükümetlerine arz etmek istediği teşekkürlerin kayda geçmesini istemektedir.

15. Heyet ayrıca Ankara ve Amman’daki BM Kalkınma Programı (United Nations Resident Coordinators) ve BM Mukim Koordinatörlüğü (United Nations Development Programme-UNDP) birimlerine sağladıkları destek için teşekkürlerini sunar. Bunlara ilaveten özellikle Gazze Şeridi’ndeki durum ile ilgili olarak Heyet’e bilgi veren BM İşgal Altındaki

Filistin Topraklarındaİnsani İlişkiler Koordinasyon Dairesi (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs in the Occupied Palestinian Territory-OCHA), Yakın Doğudaki BM Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu (United Nations Relief and WorksAgency for Palestine Refugees in the Near East-UNRWA) ve BM Ortadoğu Barış Süreci Özel Koordinatörlük Dairesi (Office of the Special Coordinatorfor the Middle East Peace Process-UNSCO)'nden de bahsetmekgerekir.

16. Heyet 18 Ağustos 2010 tarihinde BM İsrail Daimi Temsilcisi ile gerçekleşen ve pek de sıcak geçmeyen bir toplantıdan ötürü duyduğu derin üzüntüyü belirtmek istemektedir. Söz konusu toplantının sonunda temsilci, hükümetinin Heyet'i tanımayacağı ve Heyet'le iş birliği yapmayacakları yönündeki tavrını yazılı olarak bildirmiştir. Heyet, kararını neticelendirmeden evvel tavır ve fikir değişikliğine gidebilecekleri umuduyla Daimi Temsilci'ye kendilerinden istenen bilgilerin bir listesini bırakmıştır.

17.7 Eylül 2010 tarihine kadar İsrail Daimi Temsilcisi'nden haber gelmemesi üzerine Heyet, aynı tarihte, Daimi Temsilci'ye bilgi talebini yineleyen bir mektup yazmıştır. Daimi Temsilci ise 13 Eylül 2010 tarihli cevabi mektubunda, Hâkim Turkel Başkanlığındaki komisyonun ve BM Genel Sekreterliğitarafından kurulan İnceleme Paneli'nin raporlarının beklenmesi gerektiğini belirterek, çalışma grubumuzdan raporunu İnsan Hakları Konseyi'ne teslim etmeyi ertelemesini istemiştir. Çalışma grubumuz da İsrail Daimi Temsilcisi'ne söz konusu talebin Vaka İnceleme Heyeti'ne değil, doğrudan İnsan Hakları Konseyi'ne iletilmesi gerektiğini belirtmiştir. Maalesef, bugüne kadar Heyet'e İsrail hükümeti adına ya da İsrail hükümeti tarafından hiçbir bilgi verilmemiştir.

18. Resmî kuruluşunun ardından iş bu Heyet, kendisine verilen göreve yaklaşımını yansıtmayı açısından çalışma prensiplerini yeniden belirlemiştir. Heyet, daha sonra filo katılımcılarından tanık seçme kriterleri da dâhil olmak üzere çalışma yöntemini tespit etmiştir.

19. Heyet'e görgü tanıklarının ifadeleri, adli tıp raporları, Türkiye'deki tıbbi personel ve adli tıp çalışanlarıyla görüşmeler, tanık yazılı ifadeleri, olayla ilgili video kamera kayıtları ve diğer görsel malzemeler gibi farklı bilgi kaynaklarıbizzat sunulmuştur.

20. Gazze'ye doğru yol almakta olan filoya İsrail'in yaptığı müdahaleyi çevreleyen gerçeklerin tespit edilmesinde Heyet, özellikle, görgü tanıklarının vegemi personelinin verdiği ifadelerden elde edilen doğrudan kanıtlara, hükümet yetkilileriyle görüşmelerden elde edilen delillere ve adli tıp delillerine ağırlık vermiştir. Gemideki fotoğraf makinelerine, video kameralara, kapalı-devre televizyon kayıtları ile dijital depolama aygıtlarına İsrail tarafından el konulduğu ve bunlardan çok az ve seçilmiş görüntünün kamuoyuna sunulmuş olduğu gerçeğini göz önünde bulunduran Heyet, ifadesini dinlediği görgü tanıklarının anlattıklarıyla İsrail mercileri tarafından dağıtılan görüntülerin örtüşmediği noktada, İsrail tarafından dağıtılan söz konusu kayıtlara ziyadesiyle ihtiyatlı yaklaşmak zorunda kalmıştır.

21. Zamanın ve kaynakların kısıtlılığını da dikkate alan Heyet üyeleri, Türkiye’de İstanbul, Ankara, İskenderun; Ürdün’de Amman ve Birleşik Krallıkta Londra’ya gitmiş ve buralarda tanıklarla görüşmüş, hükümet yetkilileriyle toplantılar yapmış ve 31 Mayıs 2010 tarihinde dokuz yolcunun hayatını kaybettiği Mavi Marmara gemisinde incelemelerde bulunmuştur. Heyet, araştırma konusuyla alakalı bilgi sahibi pek çok kişiyle irtibat kurmuştur. Heyet üyelerinin topluca yahut üyelerin münferiden yaptığı pek çok toplantı sonunda toplam 112 tanığın 6'sının ifadesine başvurulmuştur. Buna ilaveten avukatları aracılığıyla pek çok kişinin yazılı ifadeleri de alınmıştır.

22. Heyet, söz konusu olayla ilgili kişilerin ifadelerinin alınabilmesi için aracılık ve tanıklara vekillik eden çeşitli avukatlık bürolarına da yardımlarından ötürü teşekkürlerini ve takdirlerini sunar. Ayrıca Cenevre, İstanbul ve Amman’da çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla da görüşmeler yapılmıştır.

23. İş bu Heyet, olayların 31 Mayıs 2010 günü gerçekleştiği şekliyle kapsamlı bir resmine vakıf olabilmek için yeterli sayı ve nitelikte tanıktan delil ve ifade toplandığı görüşündedir. Zira doğrudan elde edilen bu bilgilere ilaveten, Heyet bu bilgilerin doğruluğunun teyidi için bir dizi başka kaynaktan alınan bilgileri de göz önünde bulundurmıştır.

24. Heyet kendisine sunulan bilgi ve delilleri inceleyip değerlendirirken, bilginin geçerliliği ve geçerliyse hangi kısmının kabul edileceği hususunda, delilin muhtevası ve ifadesi alınan kişinin tavrına özel dikkat sarf etmiştir. Daha güvenilir olduğu düşünülen bu tür bilgilere, diğer kaynaklardan gelen bilgilere nazaran daha fazla önem verilmiştir. Dahası, kulaktan dolma bilgiler şeklindeki kanıtlara ise ancak gerektiği kadar ve koşullar elverdiği ölçüde itibaredilmiştir. Delillerin niteliğine ve arz ettiği ağırlığa uygun önem verilmiş; böylece önemli noktalar, tüm Heyet üyelerini mutmain kılacak ve kuşkuyla yer bırakmayıp nihai bir hükme varmalarını sağlayacak şekilde karara bağlanmıştır.

25. İş bu raporun hazırlanması sürecinde Heyet, ilk olarak olayların gelişme şeklini, belirleyici şartları ve içeriğini dikkatle incelemiş; bu raporda açıklanan sonuçlara da bu şekilde ulaşmıştır. Heyet yaptığı incelemeler sonucunda ulaştığı gerçekler doğrultusunda, konuya ilişkin olarak uluslararası hukuk, insancıl hukuk ve insan hakları hukuku da dâhil olmak üzere, görüşlerini ifadeetmiştir. Konu bölümlere ayrılmış; konunun analizi de aynı şekilde, bölüm bölüm yapılmıştır.

II. Arka Plan

A. İçerik

1. Gazze Şeridi'ne Uygulanan Abluka

Olay öncesinde Gazze Şeridi'ne deniz yolu ile ulaşım uygulanan kısıtlamalar

26. İsrail, Gazze Şeridi üzerinde Haziran 1967’den Oslo Barış Süreci çerçevesinde Gazze Şeridi’nin belli bölümlerinden geri çekilmeye başladığı Mayıs 1994’e kadar tam bir askerî abluka uygulamıştır. 1993-1995 yılları arasında, değişik uluslararası teşviklerle, İsrail’in beş yıllık bir geçiş

döneminin ardından Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nden çekilmesi ve nihayetinde İsrail'e komşu bağımsız bir Filistin devletinin kurulmasıyla sağlanacak kalıcı barış hâlini öngören bir anlaşmaya ulaşılması için, İsrail devleti ile Filistin Kurtuluş Örgütü arasında bir dizi görüşme yürütülmüştür. Genel olarak Oslo Barış Görüşmeleri diye adlandırılan bu süreç, başka pek çok gelişmeye ve Filistin Özerk Yönetimi'nin kurulmasına zemin hazırlamıştır. Yine aynı süreç çerçevesinde, İsrail ve Filistin polisi arasında sınır geçişleri, hava ve deniz sathı konularında güvenlik iş birliği gibi birtakım geçici düzenlemeler de yapılmıştır.

27. Oslo Barış Görüşmeleri uyarınca, Gazze karasularının Filistin Yönetimi'nin hükümlerlik sahasına (yani toprak itibarıyla yetkisine) dâhiledeceği konusunda anlaşmaya varılmıştır. Fakat Gazze Şeridi'nin sınırlarının dışındaki güvenliğin sağlanması Filistin Yönetimi'nin hâkimiyet alanının dışında tutulmuş olup nihai durumu tespit edecek anlaşmaya varılana dek bu sınırların dışında kalan bölgenin güvenliğini sağlanması İsrail'in sorumluluğuna bırakılmıştır. Gazze-Eriha Anlaşması'nın 8. Maddesi açıkça şunu belirtmektedir: "İsrail havadan ve denizden gelebilecek dış tehditlere karşı bölgeyi savunmakla yükümlü olmaya devam edecektir... ve bu yükümlülüğü yerine getirmek için gerekli adımları atacak bütün kuvvetlere sahip olacaktır." Üzerinde anlaşmaya varılan güvenlik tedbirleri ve koordinasyon mekanizmaları üç deniz faaliyet bölgesi belirlemiştir: Filistin-İsrail ortak kontrolündeki merkezî bölge, kıydan 20 deniz mili açığa kadar uzanan balıkçılık bölgesi ve 3 mil açığa kadar uzanan gezinti bölgesi. Hem bu bölge hem de bu bölgeye Mısır ve İsrail karasularıyla hem hudut olduğu yerlerde eklenecek 1'er millik iki güvenlik şeridi, İsrail askerî kontrolünde, kapalı bir askerî bölge oluşturmaktaydı. Gazze'ye bir liman inşa edilmesi konusunda anlaşmaya varılınca dek yabancı bandıralı gemilerin kıyıya 20 deniz milinden fazla yaklaşmasına, yani merkezî bölgeye girmesine izin verilmeyecekti. İkili Barış görüşmelerinin 2002'de sonlanmasının ardından Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde İsraililer ve Filistinliler arasındaki güvenlik iş birliği bozulmuş olsa da Oslo Barış Görüşmeleri'nin -Gazze karasularıyla alakalı hükümlerde dâhil olmak üzere- önemli bazı maddeleri hâlâ yürürlüktedir.

28. 1990'lı yıllarda barış görüşmeleri sürerken İsrail kuvvetleri, Filistin bölgeleriyle İsrail arasındaki geçiş kapılarını, genelde İsrail'deki bombalı intihar eylemlerinin vuku bulmasına cevaben aralıklı olarak kapatmışlardır. Söz konusu bu kapılar bazen haftalar ya da aylarca kapalı kalabiliyordu. İlk barış görüşmelerinden önce her gün Gazze'deki evinden çıkarak İsrail'e çalışmaya giden ve her akşam geri dönen 20.000 kadar Gazzeli olduğu tahmin edilmekteydi. Geçişlerin kapatılması, hayatlarını idame ettirebilmek için bu işçilerin kazançlarına ihtiyaç duyan pek çok aileyi etkilemiştir.

Hamasin seçimleri kazanmasının akabinde Gazze de uygulanmaya

başlanan kısıtlamalar

29. 2000'de İkinci İntifada'nın başlamasından bu yana, gittikçe artan kısıtlamalarla Gazze balıkçılarının denize ulaşmaları engellenmektedir. OCHA'ya göre, 2008'de gerçekleşen "Dökme Kurşun Operasyonu"nun hemen öncesinde bu kısıtlamalar daha da genişletilmiştir. Şöyle ki, Gazze sahili boyunca denizin 3 mil açığından itibaren yasak bölge başlamaktadır. OCHA'nın bildirdiğine göre Filistinlilerin normalde denizcilik faaliyetleri yürütme hakkına sahip oldukları deniz sahasının %85'ine erişimleri engellenmektedir. Kısıtlama uygulanan bölgeye giren Filistinli balıkçılar İsrail donanma kuvvetlerinin açtığı uyarı ateşlerine maruz kalmakta ve bazı durumlarda da bu ateşe doğrudan hedef olmaktadır. İsrail askerlerinin balıkçı teknelerine yaptığı müdahaleler sonrasında balıkçı teknelerine çoğunlukla el konulmaktadır.

30. İsrail, Şubat 2006'da yapılan Filistin seçimlerinde, Hamas'ın Gazze'de büyük bir başarı kazanmasının ertesinde, Gazze'ye bir dizi siyasi ve ekonomik yaptırım uygulamaya başlamıştır. Yaptırımlar arasında, bağış yapan ülkelerdeki finans kaynaklarının kurutulması da bulunuyordu. Gazze yönetiminin Haziran 2007'den itibaren Hamas'ın eline geçmesiyle yaptırımlardaha da sertleştirilmiş ve İsrail bir abluka başlatmıştır. Eylül 2007'de, İsrail, Gazze Şeridi'ni "düşman bölge" ilan etmiş ve "İsrail devletinin devam eden teröre karşı yürüttüğü operasyonun bir parçası olarak" ve Hamas yönetimiüzerinde baskı oluşturmak maksadıyla Gazze'ye mal ve eşya giriş çıkışının sınırlamalara tabi tutulacağını beyan etmiştir.¹² Ekim 2007'den itibaren yakıt tedarikine ilişkin daha da katı sınırlamalar getirilmiştir.

31. İsrail Yüksek Mahkemesi'ne yapılan bir dava başvurusunda,¹³ İsrail hükümetinin elektrik ve yakıt tedarikinin kısıtlanması yolundaki kararının, İsrail'in de taraf olduğu Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin sivilin haklarının korunmasını vadeden hükümleri uyarınca yükümlülüklerini ihlal ettiği gerekçesiyle yasal olmadığı iddia edilmiştir. Hükümet Hukuk Dairesi cevabında, başka noktalara ilaveten, doğrudan ekonomiye müdahale ederek zarar vermenin savaş hâllerinde geçerli yasal bir hareket olduğunu ve hattai nsani yardım malzemelerinin geçişine karar verirken bile bu hususun dikkate alınmasının münasip olduğunu belirtmiştir.¹⁴ Free Gaza Movement in Gazze'ye deniz yoluyla girme teşebbüsleri üzerine İsrail hükümeti, 2008'in ortalarından itibaren gemilerin bölgeye girişini engellemeye yönelik bir dizi adım atmıştır. Denizcilere yönelik olarak Gazze deniz sahasının "merkezî bölge"sine girecek bütün gemilerin "denetim ve incelemelere"tabi tutulacağına dair bir duyuru yayınlanmıştır.¹⁵ Daha sonra,Ağustos 2008'de, denizcilere yönelik ikinci bir duyuru ile Gazze sahilinden 20 mil açığına kadar uzanan bölgenin yasak bölge olduğu bir daha hatırlatılmıştır. İsrail ve Filistin Özerk Yönetimi arasındaki anlaşmalara istinaden, yabancı gemilerin bu sahaya girişinin tamamen yasak olduğu bildirilmiştir.

Deniz ablukası yaptırımının uygulanması

33. İsrail Genelkurmay Başkanı Gabi Ashkenazi, Turkel Komitesi'ne

verdiği ifadede, temelde güvenlik maksadıyla uygulandığını belirtmekle beraber, deniz ablukasını başlatan sebebin 2008'in ortalarında yaşanan "filo olayları"olduğunu kabul etmiştir. Israeli Chief Military Advocate General AvichaiMandelblit de deniz ablukasının meşruiyetini sadecegüvenlik meselelerinden aldığını belirtmiştir.Fakat tam kapsamlı bir deniz ablukasının uygulamaya konması planı, önceleri siyasi düzlemde "meşruiyet zemini" kaygılarıve uluslararası düzeyde Mandelblit'in ifadesiyle "şiddetli tenkitlere" maruz kalma ihtimali yüzündenkabul görmemiştir.¹⁸

34. 2008 sonundaki Dökme Kurşun Operasyonu'nun başlamasından kısa süre önce, Military Advocate General, Savunma Bakanı'na ablukanın uygulanmaya başlatılması tavsiyesinde bulunmuştur. Nihayet, 3 Ocak 2009'danbaşlayarak bir sonraki emre kadar Gazze Şeridi'nde deniz ablukası başlatılmış ve İsrail donanması ablukayı 6 Ocak'ta resmen duyurmuştur.¹⁹ Duyuruda "Gazze deniz sahası deniz trafiğine tamamen kapatılmıştır ve bir sonraki emre kadar İsrail donanması tarafından abluka altına alınmıştır."denilmiştir.Bu durum, "Denizcilere Yönelik Duyuru (Notice to Mariners-NTM)" ile ve farklı kanallardan yayınlanmıştır; ayrıca Deniz Teleks Sistemi(Navigational Telex-NAVTEX) yayın sisteminden bölgeye yaklaşan gemilere mevkilerini düzenli olarak bildiren bir tür telegrafik baskı ile günde iki keziletilmiştir.²¹ Avichai Mandelblit, bu ablukanın askerî hukuk görüşüne başvurulmaksızınbakanlık düzeyinde State Attorney tarafından onaylandığınıifade etmiştir.

35. Üst düzey İsraili yetkililer ablukanın yasal dayanaklarını (1) San Remo El Kitabı, (2) Londra Deklarasyonu, (3) örf adet hukuku ve Hamas ile İsrail arasında Dökme Kurşun Operasyonu'ndan sonra devam eden silahlı çatışma durumunun varlığına referansla açıklamışlardır.

36. İsrail Deniz Kuvvetleri Komutanı, 28 Mayıs 2010'da²⁵ "A Bölgesi" diyeadlandırılan -ve hiçbir geminin ve hiçbir kimsenin girmemesi gereken- tamamen yasak bir bölgeyle "B Bölgesi"olarak adlandırılan bir "tehlikeli bölge"den bahseden askerî abluka emrini imzalamıştır.Fakat Heyet'e verilen ifadelere göre, bu emir resmî olarak yayınlanmamıştır.Ablukayı bildiren söz konusu emir, Arap asıllı dört İsrail vatandaşının gözaltı sürelerinin uzatılmasının görüşüldüğü duruşmada, hükümet temsilcisi tarafından İsrail güçlerinin uluslararası sulara girmesinin temelindeki hüküm olarak mahkemeye sunulmuştur. Bu dört kişinin gözaltı süresinin uzatılması için yapılanbaşvurunun dayanağı ise yukarıda bahsi geçen emrin ihlal edildiği iddiasıdır.

Gazze şeridindeki insani durum

37. Gazze Şeridi'nde 2007 Haziran'ından bu yana uygulanmakta olan ablukanın sebep olduğu insani durum, uluslararası kamuoyunu, BM Güvenlik Konseyi de dâhil olmak üzere, her geçen gün daha da endişelendirmektedir.Filo hadisesinden sonra, Güvenlik Konseyi, Gazze'deki durumu "sürdürülemez"olarak nitelendirmiş ve 1850 (2008) ve 1860 (2009) sayılı kararların eksiksiz olarak uygulanması gereğine işaret etmiştir. Bu kararlarda, başka hususlara ilaveten "Gazze'de derinleşen insani krizden dolayı duyduğu büyük endişeyi" ifade eden Konsey, "Gazze

sınır kapılarından düzenli ve yeterli ölçüde insan ve emtia geçişinin sağlanması gereğine" vurgu yapmıştır ve "Gazze'nin tamamı için yiyecek, yakıt ve tıbbi destek gibi insani yardımların engellenmeden tedarik ve dağıtımını" talep etmiştir. Başkan düzeyinde yapılan açıklamada, Güvenlik Konseyi "Gazze'deki insani durumdan duyduğu derin endişeyi" tekrar ifade etmiş ve "Gazze sınır kapılarından düzenli ve yeterli ölçüde insan ve emtia geçişinin sağlanması gereğine ve Gazze'nin tamamında insani yardımların engellenmeden tedarik ve dağıtımının gereğine "vurgu yapmıştır. Buna ilaveten, ABD'nin Cenevre'de BM nezdindeki Büyükelçisi "Biz hâlen, Gazze'deki durumun sürdürülemez olduğuna ve budurumun konuyla alakalı tarafların hiçbirinin menfaatine olmadığına inanıyoruz." demiştir.

38. BM Ortadoğu Barış Süreci Özel Koordinatörü Robert Serry ve UNRWAGenel Temsilcisi Filippo Grandi, 31 Mayıs tarihinde sundukları müşterek BM bildirisinde şu ifadeleri kullanmışlardır: "İsrail eğer amaçlarına zarar veren ve kabul edilemez olan Gazze ablukasını bitirme yönünde uluslararası kamuoyunun sürekli tekrar eden çağrılarına kulak verirse, bu tarz felaketleri tamamıyla önlemek mümkün olabilir." Uluslararası Kızılhaç Komitesi (International Committee of the Red Cross-ICRC), 14 Haziran 2010'da yaptığı açıklamada ablukanın Gazze'deki durum ve 1,5 milyon insan üzerindeki etkisini "dayanılmaz ve yıkıcı" olarak tanımlamış ve "ablukanın İsrail'in uluslararası insancıl hukuk çerçevesindeki yükümlülüklerini açıkça ihlal ettiği bir toplu cezalandırma niteliği taşıdığını" vurgulayarak bu duruma kalıcı çare olabilecek tek çözümün ablukanın kaldırılması olduğunu söylemiştir.

39. Aynı şekilde, İnsan Hakları Komitesi de 3 Eylül 2010 tarihli sonuç değerlendirmesinde "Gazze'deki ablukanın sivil nüfusu ciddi şekilde etkilemesi endişesinden, örneğin sivillerin seyahat özgürlüğü kısıtlamalarına tabi tutulmasından, acil tıbbi bakım ihtiyacı içindeki bazı hastaların da bu nedenle yaşamlarını yitirmesinden, içme suyu ve temizlik işleri için kullanılan suya erişimin kısıtlanmasından" bahsetmiştir. Ayrıca Gazze'ye uygulanan askerî ablukanın sivil nüfus üzerindeki olumsuz etkileri göz önüne alınarak kaldırılması tavsiyesinde bulunmuştur.

40. BM'ye bağlı OCHA'nın Heyet'e verdiği bilgiye göre abluka, zaten çok zor koşullarda yaşayan Gazze halkının durumunu -kamu hizmetlerinin bozulması, açlık tehlikesi, genel fakirlik, %40'ları aşan işsizlik ve %80'lere varan insani yardımlara zaruri bağımlılık (örneğin, nüfusun %80'i çoğunlukla yiyecek olmak üzere insani yardım alabilmekte) gibi günlük temel ihtiyaçlarını karşılayabilme ve de insanlık onurunu ciddi bir şekilde yerle bir eden bu sonuçları doğuran yeni bir doruk noktası getirmiş olup- daha da kötüleştirmiştir. Gazze'deki insanların hayatı, günlük temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için yürüttükleri ayakta kalma mücadelesinden ibaret hâle gelmiştir ve insanlar aynı mücadeleyi her gün tekrar vermek zorunda kalmaktadırlar.

41. Ablukanın uygulamaya konmasından bu yana mülteciler arasında "aşırı yoksulluk" çekenlerin sayısı 100.000 iken bu rakam şimdi üç katına çıkarak 00.000'e ulaşmıştır ve hane sahiplerinin %61'i açlık

tehlikesiyle karşı karşıyadır. Beslenme alışkanlıklarında meydana gelen değişiklik -protein yönünden zengin besinlerden düşük maliyetli ve yüksek karbonhidratlı besinlere geçilmiştir-vitamin ve mineral eksikliği yaşanacağı endişesini doğurmuştur. Ayrıca Gazze, sürekli bir enerji problemiyle karşı karşıyadır; elektrik santrali ancak %30 kapasiteyle çalışabildiğinden, her gün 8 ila 12 saatlik düzenli elektrik kesintileri söz konusu olmaktadır. Bu durum, yiyeceklerin soğutulmuş olarak muhafaza edilmesi imkânını iyice kısıtlamaktadır. Elektrik ve su gibi kamu hizmet alanlarında UPS cihazlarına ve jeneratörlere zaruri bir bağımlılık söz konusudur; ancak yedek parça bulmakta yaşanan sıkıntılar nedeniyle bunlardan da verim alınamamaktadır.

42.Su ve temizlik hizmetleri sekteye uğramıştır.Ayrıca sızıntılar ve çatlaklar nedeniyle şebeke suyunun %40'tan fazlası ziyan olmaktadır. Her gün yaklaşık 80 milyon litre lağım ya olduğu gibi ya da kısmen ıslah edilmiş şekilde doğaya boşaltılmaktadır. Deniz suyundaki kirlenmeden dolayı artan sağlık tehdidine bir de yer altı ve yer üstü su havzalarına lağım karışması eklenince, çıkartılan suyun yalnızca %5 ila %10'u arasında bir miktarı güvenli şekilde kullanılabilir. Sağlık sistemini etkileyen pek çok sorun söz konusudur.Tıbbi cihazların çalışır ve hazır hâlde bulundurulmasını, bakımlarının yapılmasını zorlaştıran çok sayıda faktör mevcuttur. Ayrıca tedavi maksadıyla yurt dışına çıkış izinleri de uzun ve bezdirici usullere bağlanmıştır ve bu tür sınırlandırmalar tıbbi personelin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmesini deengellemektedir.

43. İsrail hükümetinin güvenlikten sorumlu bakanları, 20 Haziran 2010'da Gazze konusunda yeni bir hükümet politikası oluşturulması için gerekli adımları atma kararı almıştır. Buna göre, Gazze'ye silah ve savaş teçhizatı sokulmayacağı fakat ticari ve insani emtia girişine izin verilerek ortam özgürleştirilecektir.30 Temmuz ayında BM ve uluslararası insani yardım kuruluşları ithalatabilmesine getirilen rahatlamayı ihtiyatla ama memnuniyetle karşılamışlar ancak bölgedeki insani krizin tamamen çözülmesi için ablukanın tamamen kaldırılması gerektiğini ve daha önemlisi ihracatın önünün açılarak abluka sebebiyle çöken ekonominin yeniden inşası ihtiyacını vurgulamışlardır

44.Ağustos sonunda OCHA bir rapor yayınlarak kısıtlamaların yumuşatılmasına ve birkaç haftadır ithalatta görülen artışa rağmen inşaat malzemelerinin Gazze'ye girişine izin verilmemesinin ve ihracattaki kısıtlamaların, gelişme ve yeniden inşa süreci önünde engel oluşturduğunu bildirmiştir. Buna ilaveten raporda, 18-24 Ağustos haftası Gazze'ye giriş yapan yüklü TIR'lardaki malzemenin, abluka öncesinde, 2007'nin ilk beş ayında bölgeye giren haftalık ortalama TIR yükünün sadece %37'si kadar olduğu da belirtilmiştir.Yine bu raporda OCHA, Gazze Şeridi'nde devam eden yakıt sıkıntısının ve elektrik krizinin de altını çizmiştir.32 ICRC, 7 Eylül 2010 tarihinde bir basın bildirisi ile Gazze'de elektrik kesintilerinin tedavi ihtiyacı içerisinde olan -mesela diyaliz hastaları gibi- kimselerin hayatlarını tehlikeye soktuğunu vurgulamıştır.

Güncel silahlı çatışmalar hakkında bilgi

45. OCHA'ya göre, İsrail-Filistin çatışmaları sebebiyle 2010 senesinde Gazze Şeridi'nde ve İsrail'in güneyinde 14'ü sivil 41 Filistinli, 3 İsrail askeri ve 1 yabancı ülke vatandaşı hayatını kaybetmiştir. Ayrıca 154'ü sivil olmak üzere toplam 178 Filistinli ve 8 İsrail askeri de yaralanmıştır. İsrail Savunma Kuvvetleri'nin verdiği bilgiye göre, 1 Ocak 2010-31 Temmuz 2010 arasında Gazze Şeridi'nden İsrail'e toplam 120 roket atılmıştır. Bu sayıya başarısız ateşleme denemeleri ve doğrudan İsrail kuvvetlerine açılan ateşler dâhil değildir.

B. İlgili Mevzuat

46. Öncelikle, bir devletin kendisine bağlı yetkililerin davranışlarından sorumlu lduğu ve bu duruma resmî görevle ya da devletin otoritesi altında ve devletin kendilerine tahsis ettiği imkânlarla hareket eden silahlı kuvvetler mensuplarının da dâhil olduğu, velev ki yetkilerini aşmış ya da kendilerine verilen emirlere karşı gelmiş olsalar bile bu durumun böyle olduğu dikkate alınmalıdır.Devlet tarafından talimatlar verilirken ve bunlar uygulanırken ister silahlı çatışma hukuku (veya "Savaş Hukuku" orijinal ismiyle Law of Armed Conflict-LOAC) ister uluslararası insan hakları hukuku geçerli olsun, her zaman, mutlaka uyulması gereken asgari temel kural ve yükümlölükler vardır. Bu yükümlölüklerin muhtevası devletin kişiler veya mal varlığı üzerinde güç kullanma iddiasının meşru olup olmamasından bağımsızdır.

47. Yine, kendisine verilen resmî yetki ile hareket ediyor olması, devlet görevlisini şahsi cezai yükümlölükten kurtarmaz. Aynı fiilden, aynı anda hem devletin sorumluluğu ve hem de bireyin şahsi cezai sorumluluğu doğabilir.Devlet uluslararası yükümlölükler taşıyor diye, bireylerin şahsi cezai mükellefiyetleri ortadan kalkmaz.

1. Deniz savaş hukuku ve abluka meselesi

48. Heyet'e verilen görev İsrail'in uygulamakta olduğu deniz ablukası sebebiyledeniz savaş hukukunu da kapsar ve bu konudaki görüşleri aşağıdaki gibidir.

49. Yürürlükteki uluslararası kanunlara göre, açık denizlerde seyreden bir gemi, herhangi istisnai bir durum olmadıkça, hangi ülke bayrağını taşıyor sasadece o ülkenin yargılama yetkisine tabidir.Uluslararası deniz hukukunda bu istisnalar genelde belli faaliyetlerden (korsanlık, köle ticareti, açık denizdenizinsiz yayın yapmak) şüphelenilmesi durumunda, açık denizde seyreden geminin bandırasız olduğundan şüphelenilen durumlarda ve gemiye çıkarma yapma hakkının özel bir amaca yönelik olduğu ya da bir anlaşmayla(mesela uyuşturucu kaçaklarına yönelik düzenlemeler) verildiği durumlarda söz konusudur. Bunlardan başka, silahlı çatışma hukukunun meşru saydığı eylemler ile yakın ve ciddi tehditle karşı karşıya olan bir devletin BM Anlaşması'nın 51. maddesinde tanımlanan meşru müdafaa eylemleri de buistisnalardandır.

50. BM Deniz Hukuku Sözleşmesi'nde (UN Convention on the Law of the Sea-UNCLOS) açık denizlerin yalnız barışçıl maksatlarla kullanılması öngörülerek açık denizlerde savaş eylemlerinin fiilen men edildiği belirtilmektedir.Öncelikle, İsrail'in bu sözleşmeyi imzalayan taraflardan

olmadığı ifade edilmelidir. İkinci olarak, sözleşme görüşmeleri sırasında bu hususta bir mutabakata varılamamış ve zamanın büyük donanma kuvvetleri tarafındanbu görüş hâliyle kabul görmemiştir. Öyle ki (UNCLOS’a taraf olan veyaolmayan) pek çok devletin askerî yönetmeliklerinde hâlen deniz ablukası ve deniz savaşı hukuku ile ilgili hükümler mevcuttur.Bunun da ötesinde, BM Genel Sekreteri’nin bir raporunda UNCLOS’taki bu hükümlerin, BM Anlaşması madde 51’deki meşru müdafaa durumlarında (jus ad bellum kuvvetebaşvurma hakkı) herhangi bir etkisi olmadığı veya bir silahlı çatışma başladıktan sonra silahlı çatışma hukuku (LOAC) tarafından meşru kabul edilen eylemlerden de (jus in bello adil savaş hukuku) etkilenmediği ifade edilmiştir.Akademik çevrelerde çoğunlukla deniz savaş hukukunun açık denizlerde geçerli ve yürürlüğe konulabilir olduğu görüşü desteklenmektedir.Bu hukuku yazılı hâle getirmek için bağımsız uzmanların yaptığı bir girişimde San Remo Uluslararası Denizlerde Silahlı Çatışma Kanunları El Kitabı(SRM)’dır.Pek itibar edilmeyen bir belge olmakla birlikte, bu konunun yazıya geçirilmesi askerî yönetmeliklerin hazırlanmasında önemli bir etki yapmış ve İsrail açıkça bu belgeye dayandığını ifade etmiştir.

Abluka

51. Silahlı çatışma hukukuna göre abluka, belirlenen bir düşman bölgesiyle bütün ticaretin yasaklanmasıdır. Yasal abluka uygulayan bir muharip taraf bu ablukayı açık denizde de sürdürme hakkına sahiptir.Bir ablukanın birkaç yasal yükümlülüğü yerine getirmesi gerekmektedir. Bunlar: bilgilendirme ve duyuru, etkin ve tarafsız uygulama ve orantılılıktır. Bir abluka bilhassa şu şartları haiz ise kanun dışıdır:(a) Sadece sivil nüfusu aç bırakmayı veya başka hayati ihtiyaçlarındanmahrum bırakmayı hedefliyorsa ya da (b) Sivil halka verilen zarar, söz konusu ablukadan elde edilen askerî menfaatekiyasla fazla ise veya fazla olması bekleniyorsa

52. Sivil halk üzerindeki tahribat orantısız boyutlarda ise bir ablukanın uygulanması devam ettirilemez. Genelde savaş hukukunda “siviller üzerindeki tahribattan” kasıt; ölümler, yaralanmalar ve sivillere ait mala-mülke zarar gelmesidir. Burada tahribat dendiğinde, sivil ekonomide sebep olunan yıkım ve bu yıkımın tamirinin engellenmesi akla gelmelidir. Ayrıca şu da dikkate alınmalıdır;Gazze’de pek çok insan yiyecek bulma sıkıntısıyla ya da yiyecek satın almak için gerekli parayı bulma sıkıntısıyla karşı karşıyadır ve savaş hukukunda “aç bırakmak” kelimenin tam manasıyla “açlığa sebep olmak”demektir.

53.Heyet’e sunulan deliller incelendiğinde Gazze’deki insani durumun ciddiyetiortadadır. Ekonomi çökmüştür ve toparlanması da - yukarıda izah edildiği üzere- engellenmektedir. Bütün bu hususların OCHA tarafından da doğrulandığını göz önüne alan Heyet, ablukanın Gazze’de yaşayan sivil nüfusa orantısız derecede zarar verdiğinden emin olmuştur. Bu bakımdan, yapılan müdahalenin hukuk çerçevesinde izahı mümkün değildir ve bu nedenle hukuk dışı olarak değerlendirilmesi gerekir.

54. Buna ilaveten Heyet, Dördüncü Cenevre Sözleşmesi’nin 33.

maddesine göre sivillerin işgal altında toplu cezalandırmaya maruz bırakılmasının yasak olduğunun önemine dikkat çekmektedir: "Hiçbir 'korunan kişi' şahsen işlemediği bir suçtan ötürü cezalandırılamaz. Toplu cezalandırmalar ve ütün buna benzer korkutma ve terör yaptırımları yasaklanmıştır. " Heyet, Gazze'ye abluka uygulanmasının arkasında yatan temel sebeplerden birinin Gazze halkını Hamas'ı seçtikleri için cezalandırmak olduğunu düşünmektedir. Bu hususun yanı sıra Gazze'ye yönelik kısıtlamalar birlikte ele alındığında, İsrail'in eylem ve politikalarının uluslararası hukukta "toplu cezalandırma" olarak tanımlanan eyleme eş değer olduğu konusunda şüpheye yer kalmamaktadır. Bu bağlamda Heyet, 1967'den bu yana işgal altında olan Filistin topraklarındaki insan hakları konusunda Özel Raportör olan Richard Falk'un ulaştığı sonuçları desteklemektedir. Heyet ayrıca, BM Gazze Meselesi Vaka İnceleme Heyeti'nin raporunda da belirtilen ve en güncel olarak da ICRC'nin vurguladığı görüşlere -yani İsrail'in ablukayla toplu cezalandırma yaptığı ve uluslararası insancıl hukukun gereği olan yükümlülüklerini ihlal ettiği değerlendirmesine- katılmaktadır.

55. Denilebilir ki, silahlı çatışmaya taraf olan bir devlet, herhangi bir abluka ilanı söz konusu olmaksızın açık denizlerde seyreden tarafsız gemileri ziyaret etme, denetleme ve rotalarını kontrol etme yetkisine sahiptir. Her ne kadar bu konuda ihtilaf mevcut olsa da San Remo El Kitabı ve bazı askerî yönetmelikler bu hakların ancak söz konusu geminin düşmanı destekleyen faaliyetler içinde olduğuna dair kuvvetli şüphe varsa kullanılabileceği görüşünü benimser. Heyet, savaşı bir devletin savaşa taraf olmayan devletlerin bandırasıyla yol alan gemilerin seyir hürriyetine müdahale etme hakkının varlığına kolayca hükmedilemeyeceği görüşünü benimsemektedir.

56. Dahası, eğer herhangi bir hukuki abluka yoksa gemiye müdahale etmek için hukuken geçerli tek sebep gemi hakkında şu hususlardaki makul şüphelerdir: Eğer gemi düşman kuvvetlerinin savaş gücüne etkin bir katkı sağlıyorsa mesela silah taşıyorsa düşmanın savaş gücüyle başka şekillerde yakından ilintiliyse (savaşı tarafın esir alma hakkı) ya da. Eğer gemi İsrail için yakın ve ciddi bir tehlike oluşturuyorsa ve bunu engellemek için güç kullanmaktan başka yol yoksa (BM Anlaşması 51. maddedeki meşru müdafa konusu) müdahale hukuken geçerlidir. Eldeki bilgiler ışığında Heyet, İsrail'in filoya müdahalesinin ve filo öncesinde konuyla ilgili yapılan plan ve hazırlıkların, sadece bu gemilerin karşı tarafın savaş gücüne katkı yapacağı endişesinden kaynaklanmadığı yönünde görüş birliği içerisinde. Kendi ifadesine göre, Genelkurmay Başkanı Gabi Ashkenazi, filoyu organize eden koalisyonun üyelerinden biri olan İHH İnsani Yardım Vakfı'nın bir "terörist örgüt" olduğunu düşünmemektedir. Başbakan Netanyahu'nun Turkel Komitesi'ne sunduğu deliller gösteriyor ki, filoyu durdurma kararı, gemilerin kendisi herhangi bir güvenlik tehdidi oluşturduğu için alınmamıştır. Her halükârda İsrail, hiçbir durumda savaş hâlinde olan bir devletin güvenlik tehdidi olarak gördüğü bir gemiye müdahale hakkından ya da filoya karşı daha genel bir

meşru müdafaa hakkından bahsetmemiştir.

57. Dolayısıyla Heyet'in varmış olduğu kanaate göre, ne filo herhangi bir yakın tehdit oluşturmaktaydı ne de gemilere yapılan müdahale, aslında, filo organizatörlerinin bir propaganda zaferi elde edebileceği endişesiyle yapılmıştı.

58. Turkel Komitesi'nden elde edilen delillere göre, filonun askerî tehdit oluşturduğunu düşündürecek hiçbir makul şüphe olmadığı ortadadır. Sonuç olarak, savaşan devletlere ait hakların veya 51. maddedeki meşru müdafaa hakkının bir sonucu olarak gemilere müdahale edildiği iddia edilemez. Öyleyse, müdahalenin hukuki açıdan kabul edilebilir olduğu iddia edilemez ve dolayısıyla Heyet, müdahalenin yasa dışı olduğuna hükmetmiştir.

59. Heyet, İsrail'in Gazze'ye uyguladığı deniz ablukasını da içeren genel abluka veya sınırların kapatılması politikasının sivillerin yaşamı üzerinde aşırı derecede bir tahribata yol açtığı değerlendirmesini yapmıştır. Heyet, deniz ablukasının, sınırların kapatılması politikasının bir parçası olarak uygulamaya konulduğu görüşündedir. Deniz ablukasının bizzat kendisi, savaş hâlinde uygulanan orantısız güç kullanımının bir parçası olması sebebiyle kendi başına orantılı olarak değerlendirilemez.

60. Ayrıca Heyet, hapsedme politikasının Gazze Şeridi'nde yaşayan insanlara uygulanan bir toplu cezalandırma oluşturduğu ve bu yüzden kanun dışı olduğu ve Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 33. maddesine aykırı olduğuna görüşündedir.

61. Heyet, yasa dışı abluka uygulamasının hem bir savaş hukuku ihlali hem de barış hukuku ihlali olduğu ve bu ihlallerin ilgili devlete sorumluluklar yüklediği görüşündedir.

2. Uluslararası insancıl hukuk

62. İşgal altındaki Filistin topraklarını "işgal eden" sıfatıyla İsrail'i bağlayan ilgili uluslararası insancıl hukuk standartları, 1949 tarihli Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasına Dair Dördüncü Cenevre Sözleşmesi tarafından va'zedilmiştir. Bundan başka, İsrail uluslararası insancıl hukukun geleneksel kurallarıyla da bağlıdır.

63. İsrail'in, işgalci güç olarak uluslararası hukukun gerektirdiği muayyen yükümlülükleri söz konusudur. Uluslararası Adalet Divanı, işgal altındaki Filistin topraklarında Dördüncü Cenevre Sözleşmesi şartlarının geçerli olduğu kararını vermiştir. İşgal altındaki topraklar terimi, 1967 Savaşı öncesinin Yeşil Hattı'nın doğusunda kalan ve bu savaş sırasında İsrail'in işgal ettiği toprakları kapsamaktadır. İsrail, tek taraflı kararıyla Gazze Şeridi'ndeki askerlerini 2005 yılında çekmiş olmasına rağmen bu durum Gazze için de geçerlidir ve gerek BM Genel Kurulu gerekse BM Güvenlik Konseyi, işgal durumunu o tarihten sonra defalarca teyit etmiştir. Bu açıdan, işgalci gücün etkin kontrolünün devam ettiğini dikkate alan Heyet'e göre Gazze hâlâ işgal altındadır.

64. Heyet, aşağıda yer verilen Goldstone Raporu'nun değerlendirmesiyle hem fikir durumdadır: "Gazze Şeridi'nin özel jeopolitik konumu göz önüne alındığında İsrail, sınırlar üzerinde sahip olduğu erk

sayesinde Gazze Şeridi sınırları içerisinde yaşam koşullarını belirleyebilmektedir.İsrail, sınır kapılarını (Hareket ve Erişim Anlaşması'na göre üzerinde önemli ölçüde yetkisi bulunduğu, Gazze Şeridi ve Mısır arasındaki Refah sınır kapısında dâhil olmak üzere) kontrol altında bulundurmakta, yine Gazze Şeridi'ne kimin ve neyin girip çıkacağına karar vermektedir. İsrail ayrıca Gazze Şeridi'ne komşu deniz sahasını da kontrol etmektedir vefarazi bir abluka ilan ederek balıkçılık yapılan bölgeyi kısıtlamakta, dolayısıyla bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri de kontrol altına almaktadır. Buna ilaveten, uçaklar ve insansız veya uzaktan kumandalı hava araçları ile sürekli gözetim altında tuttuğu Gazze Şeridi'nin havasahasını da tamamıyla kontrolü altında bulundurmaktadır. Gazze Şeridi'ne askerî harekâtlar yapmakta, tespit edilen hedeflere saldırılar düzenlemektedir.İsrail yerleşimlerinin bulunduğu ya da İsrail askerî güçleri tarafından tayin edilen sınıra yakın bölgelerde yasak alanlar ilan edilmektedir.Dahası İsrail, yerel piyasaları İsrail para birimine(yeni şekel) dayalı olacak şekilde düzenlemektedir ve vergiler ile gümrük gelirlerini kontrol etmektedir. Heyet, araştırmasını yürüttüğü sırada bu şartların aynı şekilde devam ettiği tespitinde bulunmuştur.

65.Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'ne göre insanlar öldürölme, işkence, kötü muamele, eza çektirilme ya da onur kırıcı davranış gibi muamelelere tabi tutulamazlar ve askerî operasyonlar açısından kesin bir zaruret olmadıkça mülkiyetleri tahrip edilemez. Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 147. maddesinde uluslararası insancıl hukukun "vahim ihlallerinin" bir listesi sıralanmaktadır.

66.Filo yolcuları sivillerden oluştuğundan, bunların gemilere müdahale bağlamında "korunan kişiler" olarak görölmeleri gerekirdi. Korunan kişiler, Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 4. maddesinde "Bir ihtilaf veya işgal hâlinde, her ne zaman ve her ne tarzda olursa olsun, ihtilafa dâhil bir tarafın veya işgal devletinin eline düşen ve onun tabiiyetinde olmayan şahıslar" olarak tanımlanmaktadır. Silahlı bir çatışma durumunda askerî güç yalnızca savaşıçılara veya sava şfaaliyetlerine etkin bir biçimde ve doğrudan iştirak eden sivillere karşı kullanılabilir. Mavi Marmara'daki siviller için bunu söyleyebilmek mümkün değildir.

3. Uluslararası İnsan hakları hukuku

67.İsrail, mülahazalar serdedilen konuyla ilgili temel insan hakları anlaşmalarına taraf olan bir ülkedir.Filo bünyesindeki gemiler, uluslararası sulardayken bayrağını taşıdıkları ölkelerin yargılama yetkisine tabi idiler: Kamboçya (Rachel Corrie), Komor Adaları (Mavi Marmara), Yunanistan (Eleftheri Mesogios), Kiribati (Defne Y), Togo (Sfendoni), Türkiye (Gazze I) veAmerika Birleşik Devletleri (Challenger I).Olaya ilişkin tahkikatın gerçekleştiği anda bu ölkeler tarafından kabul edilmiş olan uluslararası insan hakları anlaşmalarının bu gemilerle ilgili davalarda uygulanması yerindedir.

68. İnsan hakları hukuku, anlaşmalarda izah edilen acil ve zaruri hâllerle ilgili istisna şartları hariç olmak üzere, silahlı çatışma hâllerinde de bütünü ile uygulanmaya devam etmektedir. Heyet bu noktada BM İnsan

Hakları Komitesi'nin yakın zamanlardaki bir değerlendirmesini hatırlatmak istemektedir; şöyle ki, "Silahlı bir çatışma hâlinde ya da bir işgal durumunda uluslararası insancıl hukuk rejiminin uygulanmaya elverişli olması Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin tatbikine herhangi bir engel oluşturmaz. Yalnız 4. maddede va'zedildiği üzere ülke çapında bir 'olağanüstü hâl' ilan edilen durumlarda yine bazı şartlara bağlı olarak kimi istisnai uygulamalar olabilir."BM İnsan Hakları Komitesi 29 sayılı genel mütalaasında uluslararası insancıl hukukun tatbikinin yerinde olduğu silahlı çatışma durumlarında medeni ve siyasi haklar sözleşmenin uygulanmaya devam edileceğini vurgulamıştır. "Sözleşmedeki muayyen haklarla ilgili olarak uluslararası insancıl hukukun daha spesifik bazı kuralları, sözü edilen 'muayyen hakların' yorumlanması açısından faydalı olabilir. Bu iki hukuk alanı birbirinden bağımsız olmayıp tam tersine, birbirini tamamlamaktadır.

69. Bundan başka, Uluslararası Adalet Divanı, Nükleer Silahlarla İlgili Hukuki Mütalaasında (1996)sözleşmenin silahlı çatışma durumlarında da uygulanabileceğini beyan etmiştir: "Prensip olarak, hayat hakkına keyfî şekilde müdahale edilmemesi kuralı çatışma hâllerinde de geçerlidir. Hayat hakkına keyfî olarak müdahale nedir, sorusunun hukuki analizindeki cevabında **iselex specialis** durumu mevcuttur; şöyle ki, bunun tespiti, silahlı çatışma hukukunu düzenlemeye elverişli kanunların belirlenmesiyle yapılabilir. Yani herhangi bir kişinin savaş ortamında silah kullanımı sonucu ölmesinin sözleşmenin 6. maddesini ihlal edecek türden keyfî bir ihlal olup olmadığının tespiti, sözleşme şartlarının etüdüyle değil silahlı çatışmada tatbiki elverişli olan kanunlara referansla yapılacaktır."

70. Uluslararası Adalet Divanı, İşgal Altındaki Filistin Topraklarında Bir Duvar İnşasının Hukuki Sonuçlarıbaşılıklı hukuki mütalaasında şu değerlendirmede bulunmuştur: "İnsan hakları sözleşmeleriyle sağlanan korunma-Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 4. maddesinde izah edilen istisna şartları hariç olmak üzere- silahlı çatışma hâllerinde de devam eder.Uluslararası insancıl hukuk ile insan hakları hukuku arasındaki ilişkiye bağlı olarak üç muhtemel durum söz konusu olabilir:Bazı haklar tamamıyla uluslararası insancıl hukukla ilgili olabilir, bazı haklar tamamen insan hakları hukukunun alanına girebilir, bazıları ise uluslararası hukuk açısından he riki alanla da ilgili olabilir."

71. Heyet hem İsrail silahlı kuvvetlerinin Mavi Marmara operasyonundaki tutumunu hem de operasyon sonrasında İsraili yetkililerin tutumunun sadece savaş hukuku çerçevesinde değerlendirilemeyeceği, bunların aynı zamanda insan hakları hukukunun da sahasına girmekte olduğu görüşündedir. Aslında insan hakları hukuku ile uluslararası insancıl hukuk birbirinden bağımsız değil, aksine bu iki hukuk alanı birbirini tamamlar nitelikte olup insanların en üst düzey korumayı sağlayacak şekilde birbirini desteklemektedir.

72. Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi, "millet hayatını tehditeden olağanüstü bir durumun ortaya çıktığı hâllerde" (madde 4) bile ihlal edilemeyecek bazı haklardan bahsetmektedir. Yaşama hakkı, işkenceye ve zalimane insanlık dışı ve onur kırıcı davranışlara ve cezalandırmalara maruz bırakılmama hakları, ihlal edilemeyecek olan bu haklardandır. İsrail, 3 Ekim 1991 tarihinde Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşme'nin 4 (3) sayılı maddesi çerçevesinde (olağanüstü hâl), özellikle 9. maddede ifade edilen kişi serbestliği ve kişi güvenliği haklarıyla ilgili bir beyanda bulunmuştur. İnsan Hakları Komitesi, bu beyanla ilgili 29 sayılı genel mütalaasında, sözleşmenin 4(2) sayılı maddesiyle ilgili istisnası olmayan hükümleri genişletmiş ve şu yorumda bulunmuştur: "Sözleşmeye taraf olan devletler, sözleşmenin 4. maddesinde belirtilen şartları ve istisnaları, toplu cezalandırma yapmak, insanları rehin almak, özgürlükleri keyfî olarak kısıtlamak ya da -masumiyet karinesi de dâhil olmak üzere- adil yargılama prensiplerinden sapmak gibi insan hakları hukukunu veya uluslararası hukukun amir hükümlerini ihlalden eylemlerini meşrulaştırmak için kullanamazlar."

73. Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 2. maddesi, bütün devletlere, "kendi hükümlerlik sahasında ve kendi yargılama yetkisine tabi" kişilere tanınan haklara hürmet etmek ve bu hakları sağlamak mecburiyeti getirmektedir. İnsan Hakları Komitesi, 31 sayılı genel mütalaasında bu hükmün ilgili yer itibarıyla yetki sahasının dışında uygulanması konusunu ele almıştır: "Anlaşmaya taraf olan bir devlet -bilfiil yer itibarıyla kendi yetki sahasında olsun ya da olmasın- hükmü altındaki ya da etkin kontrolündeki herkesin sözleşmede va'zedilen haklarına saygı duymak ve bu hakları sağlamak zorundadır. "61 Uluslararası Adalet Divanı da 2004 tarihinde neşrettiği İsrail'deki duvarla ilgili hukuki mütalaasında "bir devletin, yer itibarıyla kendi yetki sahası dışındaki yargılamalarıyla ilgili eylemlerden" bahsederek sözleşmenin uygulamaya elverişliliğini teyit etmiştir. İnsan Hakları Komitesi, İsrail hakkındaki Temmuz 2010 tarihli mütalaasında bu görüşü tekrarlayarak yeniden vurgulamıştır.

74. BM'nin üye devletlerce uyulması gereken insan hakları standartlarıyla ilgili diğer bazı sözleşme ve şartları da şunlardır: "Yasa Uygulayan Görevliler İçin Davranış Kuralları", "Güvenlik Kuvvetlerinin Güç ve Ateşli Silah Kullanmalarıyla İlgili Temel Prensipler", "Herhangi Bir Biçimde Tutuklanan ya da Hapsedilen Kişilerin Korunması İçin Prensipler Bütünü" ve "Yasadışı, Keyfî ve Yargısız İnfazların Etkin Önlenmesi ve Soruşturulması ile İlgili Prensipler".

3. İsrail Donanmasının Filoya Müdahalesi ve Bunun Sonuçları

A. Gazi Filosu Organizasyonu ve İsrail Hükümetinin Tepkisi

Vakıaların Tasviri ve Bulgular

75. Heyet, konuyla ilgili olarak aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur:

a) Free Gaza Movement ve Mayıs 2010 Gazze Filosunun Amaçları

76. Kıbrıs'ta kayıtlı bir vakıf olan Free Gaza Movement bir insan hakları örgütüdür ve bu organizasyon Ağustos-Aralık 2008 döneminde bir veya iki küçük tekneyle giriştiği Gazze'ye denizden ulaşma teşebbüslerinde

beş defa başarılı olmuştur. Bu seferlerin amacının Gazze ablukasını kırmak olduğu belirtilmiştir. Organizatörler her ne kadar İsrail yetkililerinden bazı tehdit mesajları almışlarsa da İsrail yetkilileri o zaman bu teknelere müdahale etmemiştir. Free Gaza Movement'ın Aralık 2008'de giriştiği altıncı seferde İsrail donanmasına ait bir gemi, tekneye kasten çarpıp bindirerek ağır hasar vermiş ve tekne rotasını Lübnan'a çevirmeye zorlanmıştır. Ocak 2009'da yapılması planlanan yedinci sefer, İsrail donanmasının yine tekneye çarpacağı endişesiyle durdurulmuştur.

77. İsrail donanması Free Gaza Movement'ın sahibi olduğu ve Gazze'ye insani yardım taşıyan Spirit of Humanity adlı gemiyi, 29 Haziran 2009 günü içindeki 21 yolcuyla beraber Gazze'nin takriben 20 mil açıklarında durdurmuştur. İsraillilerin geri dönülmesi yolundaki talepleri reddedilince askerler gemiye çıkmış ve Spirit of Humanity Aşdod Limanı'na çekilerek yolcular alıkonulmuş ve tutuklanmışlardır.

78. Free Gaza Movement, bu başarısız teşebbüsler sonrasında yeni seferlerinde gemi sayısını arttırabilmek için başka organizasyonlarla iş birliği arayışına girmiştir. Hareketin temasa geçtiği organizasyonlar arasında, BM bünyesindeki Ekonomik ve Sosyal Konsey nezdinde danışman statüsü bulunan İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı (İHH) adlı Türk insani yardım kuruluşunda bulunmaktadır. Gazze de dâhil olmak üzere 120'den fazla ülke ve bölgede faaliyetler gerçekleştiren ve zaten kendi Gazze seferini planlamakta olan İHH, filoya iki kargo gemisi ve yeni aldıkları 600'den fazla kapasitesi olan yolcu gemisiyle katılma taahhüdünde bulunmuştur. Aralarında Ship to Gaza (İsveç), Ship to Gaza (Yunanistan) ve European Campaign to break the siege on Gazanın bulunduğu bir dizi başka organizasyon da bundan sonrabilinecek adıyla "Gazze Özgürlük Filosu"na katılmaya karar vermiştir.

79. Filonun amaçları, Free Gaza Movement ile İHH'nin liderlerinin ifadeleriyle şöyle açıklanmıştır: (a) Gazze'deki durum ve ablukanın etkileriyle ilgili olarak uluslararası kamuoyunun dikkatini çekmek, (b) ablukayı kırmak ve (c) insani yardım malzeme ve desteğini Gazze'ye ulaştırmak. Filoya katılan yolculardan Heyet'in birebir görüştüklerinin hepsi bu amaçları paylaştıklarını söylemiş, ama en çok insani yardım üzerine vurgu yapmışlardır.

80. Heyet'in değerlendirmesine göre, filonun siyasi hedefleriyle insani hedefleri arasında bariz bir ayrışma söz konusudur. Bu ayrışma özellikle İsrail hükümetinin insani yardımların bir İsrail limanı üzerinden ama tarafsız bir organizasyonun gözetiminde yapılması şartıyla Gazze'ye ulaştırılacağına izin vereceğini açıklamasıyla gün ışığına çıkmıştır. Heyet ayrıca, Gazze'de, filoda yer alan türde yük gemilerinin yaşayabileceği derinlikte bir liman olmadığına altını çizmektedir. Bu, büyük miktarlarda yardım malzemesinin filonun seçtiği yolla taşınmasında pratik lojistik sorunlar doğuracak bir durumdur. Filo, Gazze'ye temel insani yardım malzemeleri taşımaktaydı. Heyet bunun çok önemli bir teşebbüs olduğuna kanidir. Ancak esas hedefin siyasi olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim Rachel Corrie'deki yolcuların, bu gemideki insani yardım malzemesinin Aşdod

üzerinden Gazze'ye ulaştırılması şeklindeki -İrlanda hükümeti tarafından da desteklenen- teklifi reddetmeleri bu siyasi hedefe işaret etmektedir.

b)filonun oluşumu

81. Filo başlangıçta 8 gemi ve 748 kişiden oluşmaktaydı (eklerdeki tabloya bakınız):

Mavi Marmara - Komor Adaları 64 devletine kayıtlı ve İHH mülkiyetinde bir yolcu gemisidir.Defne Y - Kiribati devletine kayıtlı ve İHH mülkiyetinde bir yük gemisidir. Gazze I -Türkiye devletine kayıtlı ve İHH mülkiyetinde bir yük gemisidir.. Sfendoni veya Sfendoneh - Togo devletine kayıtlı bir yolcu gemisidir. Gemininsahibi, kayıtlı adresi Marshall Adaları'nda olan Sfendoneh S.A.firmasıdır. Gemiye, filoya katılmasının hemen öncesinde Boat 8000 adı verilmiş ve İsrail resmî kayıtlarında bu isim kullanılmıştır. Eleftheri Mesogios veya Sofia -Yunanistan devletine kayıtlı bir yük gemisidir. Geminin sahibi, kayıtlı adresi Atina'da olan Eleftheri Mesogios Denizcilik Şirkettir. Adı Yunancada "Özgür Akdeniz" anlamına gelmekte olan geminin bir diğer adı Sofia olup bazı kayıtlarda bu isim kullanılmıştır.Challenger I - ABD'ye kayıtlı ve Free Gaza Movement'ın mülkiyetinde bir gezi teknesidir.Challenger II - ABD'ye kayıtlı ve Free Gaza Movement'ın mülkiyetinde bir gezi teknesidir.M.V. Rachel Corrie - Kamboçya devletine kayıtlı ve Free Gaza Movement'ın mülkiyetinde bir yük gemisidir. Ticari gemicilik firmaları gemilerini böyle bir filoya kiralamak istemedikleri için katılımcı kuruluşlar kendi gemilerini satın almak zorunda kalmışlardır. İHH'nın sahip olduğu yük gemilerinin mürettebat servisi İstanbul'daki biracente kanalıyla yürütölmüştür.

82. Makinelerinde birtakım problemler baş gösterince Challenger II filodan çekilmiş ve buradaki yolcular uluslararası sularda Challenger I ve Mavi Marmara gemilerine aktarılmıştır. Rachel Corrie gemisinin İrlanda'dan hareketi gecikmiş ve dolayısıyla bu gemi 31 Mayıs'ta filoya katılamamıştır.İsrail donanmasınınbu gemiyi de 6 Haziran günü uluslararası sularda durdurmasıyla içindeki yolcular aynı alıkonulma ve sınır dışı muamelelerine tabi tutulduklarından, Heyet bu gemiyi de tahkikatına dâhil etmiştir.

83. Bazı yolcular, daha önceki seferlerde olduğu gibi, Kıbrıs'tan açılarak gemilere uluslararası sularda binme planı yapmıştır. Fakat Kıbrıs otoritelerison anda bu yolcuların çıkışını engellemiştir.Pek çok teşebbüste bulunulmasına rağmen adanın güneyindeki limanlardan izin almak mümkün olmayınca, yolculardan bir kısmı Kuzey Kıbrıs'a geçerek Magosa Limanı'ndan çıkış yapmıştır.

c)Filo hazırlıkları

84. Filoya iştirak eden kuruluşlar arasında esnek bir ittifak oluşturan dokuz maddelik bir anlaşma yapılmıştır."Birlik noktaları" olarak ifade edilen bu anlaşmadabütün iştirakçilerin mutabık kaldığı amaçlar izah edilmiş, filoya müdahale edilmesi durumunda sadece şiddet dışı yollarla direnileceği taahhüdüde yer almıştır. Free Gaza Movement'ın ifadesine göre, her bir gemide katılımcı kuruluşların temsilcilerinden müteşekkil birer yönetim kurulu bulunmaktaydı.

85. Filoya 40 değişik ülke uyruğundan insan katılmıştır. Her organizatör kuruluş, gemilere binecek kişilerin seçiminde kendi kriterlerini uygulamış, kendi müracaat ve seçim süreçlerini yürütmüştür. Gemilerde yer alacak yolcuların tek bir form üzerinde kaydedilmesini sağlamaya yönelik bir protokol mevcut olmamakla beraber, bazı organizatörlerin bireysel olarak katılımcılara başvuru formu doldurma, tarama ve seçme işlemleri uyguladıkları bilinmektedir. Görüşülen katılımcıların çoğunun bu tür bir çalışma için gerekli yetenek ya da vasıflara haiz olduğu söylenemez. Bazı kuruluşlar katılımcıları vasıflarına (mesela doktorlar), halkı etkileyecek statülerine (parlamentarler, yazarlar) ve aynı zamanda provokasyonlara karşı direnme kabiliyetlerine göre seçtiklerini söylemişlerdir; bazı kuruluşlar ise kendi tanıdıkları kişileri seçtiklerini belirtmişlerdir.

86. Mavi Marmara'daki kargo ile ilgili lojistik sorumlulukları üstlenmiş olan bir yolcunun 1996 yılında bir Rus feribotunun kaçırılması sebebiyle hüküm giyip hapis yatmış bir kimse olduğu suçlaması Heyet'in de dikkatini çekmiştir. Söz konusu gemiyi kaçırarak kimseler bazı Çeçen mahkûmların serbest bırakılmasını talep etmişti.

87. Filoyu düzenleyen kuruluşlar, hem yolculuk masrafları hem de Gazze'deki ihtiyaç sahiplerine doğrudan nakit yardımında bulunmak için kendi topluluklarından bağış toplamışlardır.

88. Antalya Limanı'nda Mavi Marmara etrafında sıkı güvenlik tedbirleri uygulanmış ve gemiye alınan her şey kontrol edilmiştir. Hem yolcular hem de bavulları, hava alanlarındaki kontrollere benzer bir kontrolden geçirilmiş, yolcuların üstleri de aranmıştır. Açık denizde Challenger I'den Mavi Marmara'ya transfer edilen yolcular da aynı güvenlik kontrollerine tabi tutulmuşlardır.

89. Yunanistan'daki limandan Eleftheri Mesogios gemisine binen yolcular da aynı şekilde titiz bir güvenlik kontrolünden geçirilmişlerdir.

Yolcularının yanı sıra bağışlanmış bir ultrason makinesi ve bazı tıbbi cihazların da bulunduğu Sfendoni gemisinde ise kaptan, gemide silah ya da silah benzeri herhangi bir şey olmadığını teyit maksadıyla hem gemiyi hem de makine dairesini bizzat kendisi kontrol etmiştir. Şahitlerin ifadesine göre, Rachel Corrie gemisine yüklenen kargo, gemi İrlanda'dan ayrılmadan önce üç bağımsız merci tarafından kontrol edilmiş ve mühürlenmiştir. İsraililer gemiye çıktıklarında mühür hâlâ bozulmamış olarak durmaktadır.

90. Gazze Limanı'ndaki imkânlar yetersiz olduğundan filoda yer alan yük gemilerinin taşıdığı onca insani yardım malzemesinin Gazze'ye nasıl boşaltılacağı konusunda net bir lojistik plan olup olmadığı anlaşılamamıştır. Şahitlerden birisinin söylediğine göre, İHH'nın Gazze'de bulunan görevlileri, gemilerdeki insani yardım yükünü açık denizde daha küçük gemilere aktarmak üzere vinçler hazırlamaktaydılar. Bir başka yolcu da bu planı teyit etmiş ve Eleftheri Mesogios gemisinde zaten bir vinç bulunduğunu söylemiştir.

d) Filonun Planına Güzergahı ve Varış Noktası

91. Gazze filosuna katılacak gemilerin Kıbrıs'ın takriben 40 deniz

mili g neyindekibir noktada buluşması kararlaştırılmıştır. Gemiler, burada buluşmak üzere değişik tarihlerde değişik limanlardan hareket etmiştir. Gemilerin buluşma noktasına intikali şöyle olmuştur:

14 Mayıs 2010 Gazze I İstanbul'dan İşkenderun'a hareket etmiştir.

18 Mayıs Rachel Corrie İrlanda'daki Greenore Limanı'ndan ayrılmıştır.

Varış noktası olarak Malta bildirilmiştir. Bu gemi aslında Dundalk Limanı'ndan 14 Mayıs tarihinde ayrılmış, fakat tamir için durmak zorunda kalmıştır.

22 Mayıs Mavi Marmara İstanbul'dan Antalya'ya hareket etmiştir.

22 Mayıs Gazze I İşkenderun'dan Gazze'ye hareket etmiştir.

24 Mayıs Defne Y İstanbul'dan hareket etmiştir.

24 Mayıs Eleftheri Mesogios Yunanistan'daki Pire Limanı'ndan ayrılmıştır.

25 Mayıs Mavi Marmara Antalya'ya varmıştır.

25 Mayıs Sfendoni Yunanistan'daki Pire Limanı'ndan ayrılmıştır. Bu gemi daha sonra Rodos'ta bir mola vermiştir.

28 Mayıs Mavi Marmara Antalya'dan ayrılmıştır.

29 Mayıs Challenger I ve Challenger II Girit'ten ayrılmıştır; Rachel Corrie Malta'ya varmıştır.

30 Mayıs altı gemi Kıbrıs ın güneyindeki buluşma noktasında bir araya gelmiştir.

araya gelmiştir; Rachel Corrie Malta'dan ayrılmıştır.

92. Türkiye'den ayrılan gemilerin yükleme evraklarında istikamet olarak Gazze belirtilmiştir.Ancak gümrük bilgisayar sisteminde Gazze Limanıyer almadığından, resmî gümrük evraklarında gemilerin varış limanı olarak Lübnan belirtilmiştir.Görüşülen gemi mürettebatından bazılarının aktardığına göre, gemilerin ilk önce Mısır'a doğru ilerlemesi, sonra da batıdan Gazzesularına girmesi gibi bir niyet söz konusudur.

93.Filonun Gazze istikametine yönelmesi, 30 Mayıs 2010 günü saat 15.54'te, Lübnan'ın yaklaşık 65 deniz mili açığında bir mevkidenden başlamıştır.

e) İşrail in filoya müdahaleyle ilgili önceden yaptığı planlamalar

94.İşrail Genelkurmay Başkanı'na göre, İşrail yetkilileri bir filo düzenlenmesiyle ilgili planlardan şubat 2010 başlarında haberdar olmuş ve bunu ablukayı kırmaya yönelik bir teşebbüs olarak mütalaa etmişlerdir. Filonun yola çıkmaması için derhâl diplomatik kanallara müracaat edilmiş ve acil durumplanları oluşturulmaya başlanmıştır. Filoya müdahale planlarıyla ilgili çalışmalara başlanması hususunda ilk resmî talimatlar Nisan ortasında verilmiştir.12 Mayıs'a gelindiğinde bir görev planı hazırlanmış ve bu plan 13 Mayıs 2010 tarihinde İşrail Genelkurmay Başkanı tarafından onaylanmıştır.

95.13 Mayıs 2010 tarihinde İşrail Genelkurmay Başkanı, Savunma Bakanı'na ve Başbakan'a bir mektup göndererek filoya müdahale edilmesiyle ilgili alternatifler hakkında bilgi sunmuştur. Önerilen alternatifler arasında gemilerin kontrolünü ele geçirip yolcuları alıkoymak

gibi askerî seçenekler de mevcuttur. 26 Mayıs tarihinde yeni değerlendirmeler yapılmış ve Savunma Bakanı operasyonla ilgili resmî yetkilendirmeyi yapmıştır. Tatbikat ve planlama çalışmaları yoğun şekilde sürdürülmüştür. Bu çerçevede alıkonulacak yolcularla ilgili işlemleri yürütmek üzere Aşdod Limanı'nda bir merkez oluşturulmasında kararlaştırılmıştır.

96. Heyet'e ulaşan bilgilere göre, filoya müdahale etmek için görevlendirilen İsrail silahlı kuvvetleri bünyesinde bir dizi korvet ve savaş gemisi, helikopterler, zodyak botlar, keşif uçakları ve muhtemelen iki denizaltı yer alacaktır. Deniz kuvvetleri bünyesinde bulunan ve "Shayetet 13" olarak bilinen özel birliklere mensup askerler de bu operasyonda görev yapacaktır. Operasyona "Deniz Meltemi Operasyonu" ya da "Gök Rüzgârları Operasyonu" kod adı verilmiştir.

97. İsrail istihbarat birimleri filoda yer alan gemiler ve özel yolcularla ilgili detaylı kimlik belirleme ve gözetleme çalışmaları yapmıştır. Mavi Marmara'da yolcular tarafından ele geçirilen askerlerin birinin üzerinden çıkan bir kitapçık, söz konusu istihbarat çalışmalarına işaret etmektedir. Üzeri plastikle kaplanmış olan bu kitapçıkta altı geminin her birinin fotoğraflarının yanı sıra üst düzey bazı özel yolcuların isimleriyle beraber fotoğrafları da yer almaktadır. Söz konusu kitapçıkta fotoğrafı bulunan yolculardan bir kadın, bu kitapçıktaki fotoğrafının filonun hareketinden sadece birkaç gün önce çekilmiş olduğunu belirtmiştir. Savunma Bakanı Ehud Barak da Turkel Komitesi'ne verdiği ifadede filo çalışmalarının hazırlık aşamasından itibaren izlendiğini teyit etmiştir. Barak, söz konusu ifadesinde "filo yolcuları arasında İsrail kuvvetlerine zarar vermeye çalışacak terör unsurlarının mevcut bulunup bulunmadığını tespit maksadıyla filoyu örgütleyenlerle ilgili istihbarat çalışmalarının sürdürülmesi" yönünde özel talimatların verildiğini söylemiştir.

f) Gemiye çıkma teşebbüslerine karşı gemileri korumak için yapılan hazırlıklar

98. Heyet kesin olarak emindir ki, filo Kıbrıs açıklarından ayrılırken, filoya katılmış olan kişiler İsrail'in gemileri durdurup kontrolü ele geçirme planlarının farkındaydılar. İsrail planlarının ayrıntıları bir İsrail gazetesinde yayınlanmıştır. Yolcuların pek çoğu -daha öncesinde- İsrail'in yapacaklarının filonun yolunu kesmek ve gemileri güzergâhlarını değiştirmeye zorlamaktan ibaret olacağını düşünmüşlerdir; İsrail'in zor kullanarak gemilere çıkmaya çalışacağını tahayyül dahi etmemişlerdir. Daha az tecrübeli bazı yolcular, 2009'daki Spirit of Humanity hadisesine rağmen, fiili müdahale anına kadar hâlâ bu düşüncelerini korumuşlardır. Heyet'in görüştüğü pek çok yolcu, 31 Mayıs sabahı ilk İsrail botları Mavi Marmara'ya yaklaşıp yaklaşana kadar İsrail'ilerin gemilere çıkmaya çalışacağına gerçekte inanmadıklarını söylemiştir.

Mavi Marmaradaki hazırlıklar ve planlama

99. Mavi Marmara'daki yolcular, İsrail'in filonun kontrolünü ele geçirme düşüncesinde ciddi olduğunu 30 Mayıs günü yavaş yavaş anlamaya başlamışlardır. Aralarında üst düzey İHH yetkililerinin de olduğu

bazı kişiler, gemiye çıkılması teşebbüslerine karşı Mavi Marmara'yı korumak için aktif olarak hazırlıklara girişmiştir. Video kayıtlarının gösterdiğine göre, 30 Mayıs günü 50 ila 100 kişinin bulunduğu bir toplantıda, aralarında İHH başkanının ve önemli bazı şahsiyetlerin olduğu yolcular, İsrail'in gemiyi ele geçirme teşebbüsünü engellemekle ilgili meydan okuyucu konuşmalar yapmıştır. Geminin yangın hortumlarının basınç ayarı da müdahaleden bir gün önce güvertelerde test edilmiştir.

100.İsrail donanmasıyla yapılan telsiz konuşmalarından ve İsrail savaş gemilerinin gözükmesinden sonra, gemiye çıkılmasının eli kulağında bir gerçeklik olduğu anlaşılmıştır. Yolculara can yeleklerini giymeleri söylenmiştir. Bütün yolcuları kapsayan koordine bir plan yapılmamış olsa da bazı kişiler gemiyi savunma düşüncesiyle gruplaşmaya başlamıştır. Geminin savunmasını koordine etmek için merkezî bir plan yapıldığıyla ilgili pek bir delil yoktur.

101. 30 Mayıs'ı 31 Mayıs'a bağlayan gece, bazı yolcular, geminin - kapısı kilitli olmayan- atölyesinden birtakım elektrikli aletleri alarak küpeşte parmaklıklarını kesmiş ve her biri takriben 1,5 metre uzunluğunda metal çubuklar hazırlamışlardır. Bunların silah olarak kullanılacağı anlaşılmaktadır.Ayrıca küpeşteler arasındaki zincirler de alınmıştır. Durumu fark eden gemi mürettebatı,söz konusu aletleri bu yolcuların elinden alarak köprü üstündeki telsizodasına kilitlemiştir. Bu arada, yolculardan bazılarına göz yaşartıcı bombalardan korunması için gaz maskeleri dağıtılmıştır. Heyet, gaz maskelerinin geminin standart yangın ekipmanları içinde bulunduğunu not etmiştir.Ayrıca bazı yolcuların son anda ve müdahaleden hemen önce ilkel bir takımsilahlar hazırlamaya girişmesi, Heyet'in gemiye daha öncesinde silah sokulmadığıyla ilgili tespitini doğrular nitelikte bir olgudur. Challenger I, Sfendoni, Eleftheri Mesogios ve Rachel Corrie gemilerindeki hazırlıklar ve planlamalar

102. Challenger I gemisindeki mürettebat ve yolcular, pasif, şiddet içermeyen direniş teknikleriyle ilgili bir eğitimden geçmiş, İsrail'de alıkonulmaları durumunda ne yapacaklarını bir avukatla temas kurarak müzakere etmişlerdir.Şahitler, İsrail kuvvetlerinin gemiye çıkmaya teşebbüs etmesi durumunda gösterilecek tepkinin biçimi hususunda yolcular arasında tartışmalar olduğunu söylemişlerdir. Gemi mürettebatı, bu tartışmalarda, gemiye çıkacak askerlere karşı fiziki güç kullanılmaması gerektiğinde ısrar etmiştir. Kaptan ve gemi mürettebatı köprü yolunun bloke edilmesi yönündeki teklife de bu duruma skerleri daha da sinirlendireceği gerekçesiyle muhalefet etmişlerdir.Şahitlerin ifadelerine göre, mürettebatın ve yolcuların niyeti, gemiye çıkılmasını istemediklerini gösterecek sembolik bir direniş içerisinde olmaktır. Challenger I gemisindeki kimi yolcular daha önce İsrail tarafından durdurulmuş olan başka bazı gemilerde de yer almış olduklarından hazırlanan reaksiyon planı, kısmen, bu yolcuların tecrübelerinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

103. Sfendoni ve Eleftheri Mesogios gemilerinde yer alan şahitler, bu gemilerdede benzer tartışmaların gerçekleştiğini teyit etmiştir. Eleftheri

Mesogios'taki yolcular, yangın hortumlarıyla su püskürtmenin silah olarak yorumlanabileceği düşüncesiyle kullanılmamasının daha uygun olacağı kararına varmışlardır. Sfendoni'deki yolcular ise güvertelerde oturmaya ve pasif direniş göstererek köprüyü kontrol etme teşebbüslerini yavaşlatmaya karar vermişlerdir.

104. Rachel Corrie'deki yolcular gemiye çıkılması durumunda direniş göstermemek kararı almış ve bu kararı gemiye çıkılması öncesinde İsraililere bildirmişlerdir.

105. Gazze I ve Defne Y gemilerinde askerlerin gemiye çıkma ihtimaline karşı mürettebat ve yolcular tarafından herhangi bir özel çalışma yapıp yapılmadığıyla ilgili bir bilgi mevcut değildir.

B. İsrail donanmasının Gazze Filosuna 31 Mayıs 2010 günü yaptığı müdahale

1. Vaziyetin Tespiti ve Bulgular

106. Heyet, olayların gelişme şekliyle ilgili olarak aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur:

a) İsrail donanması ile filo bünyesindeki gemiler arasında kurulan temaslar

107. Filo, buluşma noktasından 30 Mayıs 2010 günü saat 15.54'te ayrılmış ve rotasını güneybatı istikametinde 222 derece olarak belirlemiştir. Bu rotadaha sonra, saat 23.30 sularında İsrail topraklarıyla muayyen bir mesafeyi muhafaza edecek şekilde ve aşağı yukarı karaya paralel olarak güney istikametine doğru 185 derece olarak değiştirilmiştir. İsrail donanmasının karadan 68 deniz mili açıklarına kadar olan bölgede tatbikat yaptığı yolunda NAVTEX'ten gelen uyarı sebebiyle filoya mensup gemiler ilerlemelerini karanın az 70 mil açığından sürdürmüşlerdir.

108. İsrail donanmasıyla ilk telsiz teması takriben saat 22.30 civarında gerçekleşmiştir. İsrail donanması, filodaki gemilerin hepsiyle 16. banttan teker teker temas kurmuş ve başka bir banda geçmelerini istemiştir. Konuşmaların başkaları tarafından da dinlenmesini isteyen gemiler, bant değiştirmeyi reddetmişlerdir. İsrail donanması her bir geminin kendini tanıtmasını ve istikametini bildirmesini istemiş, daha sonra, deniz ablukası uygulanan ve gemilerin girişine kapalı bir çatışma alanına yaklaştıklarını belirterek her bir gemiyi tek tek uyarmış ve rotalarını değiştirerek yardım malzemelerini İsrail'in Aşdod Limanı'na indirmeleri gerektiğini bildirmiştir. Bazı mesajlarda, gemi kaptanları İsrail'in ikazlarına riayet edilmemesi durumunda şahsi olarak sorumlu tutulacakları yolunda uyarılmışlardır. Free Gaza Movement, deniz yoluyla Gazze'ye ulaşmayı daha önce de denemiştir. İsrail donanmasının temasları, Free Gaza Movement'ın önceki teşebbüslerinde kurulan temasların bir benzeri gibidir.

109. Filodaki gemilerin kaptanları, bu uyarılara cevaben hedeflerinin Gazze olduğunu ve maksatlarının sadece taşıdıkları insani yardım malzemesini Gazze'ye boşaltmak olduğunu söylemişlerdir. Kaptanlar ayrıca, İsrail güçlerinin gemilere rota değiştirme talimatı verme hakkı olmadığını belirterek sözü edilen ablukanın da kanunsuz olduğunu ifade etmişlerdir. Free Gaza Movement'ın bir temsilcisi İsraililerle bütün

filo adına konuşmuş; gemilerdeki yolcuların insani yardım taşıyan silahsız siviller olduklarını belirterek filodaki gemilerin hiçbirinin İsrail için herhangi bir şekilde tehdit oluşturmadığını söylemiştir. Görüşmelerin hiçbir aşamasında İsrail donanması taşınmakta olan kargoyu kontrol etme talebinde bulunmamıştır. İsrail donanmasıyla temaslar takriben saat 02.00 sularına kadar sürmüş, daha sonra İsrail güçleri tarafından iletişim ekipmanlarına karartma uygulamasıyla bütün dış iletişim kesilmiştir. Yalnız, filodaki gemiler birbirleriyle iletişimlerini çift yönlü el telsizleriyle sürdürebilmişlerdir.

110. Haziran 2010 başlarında İsrail mercileri, İsrail donanmasıyla Defne Ygemisi arasındaki görüşmelerin kayıtları olduğunu iddia ettikleri ses kayıtlarını kamuoyuna açıklamıştır. Konuşmalarda kimliği bilinmeyen kişiler, "Auschwitz"ten ve 11 Eylül 2001 Dünya Ticaret Merkezi saldırılarından bahsederek rahatsız edici referanslarda bulunmuşlardır. Ancak Heyet bu kayıtların gerçek olduğundan emin değildir. Ayrıca İsrail hükümeti, söz konusu materyali, incelemek üzere talep eden Heyet'e ulaştırmamıştır. Heyet'e, filonun kurduğu irtibatların hiç birinde filodaki hiç kimsenin bu tür ifadeler kullanmadığı yönünde somut kanıtlar sunulmuştur.

111. İlk temasların ardından altı gemideki mürettebat ve yolcular, tahminensaat 23.00 ile gece yarısı sularında gerek gemiler arasındaki iki yönlü telsiz iletişimikanalıyla gerekse çıplak gözle yaptıkları gözlemlerle İsrail donanmasınaait deniz araçlarının artık yakınlarda olduğunu fark etmişlerdir. İsrail'eait büyük savaş gemileri ve helikopterler, 31 Mayıs günü tahminen 01.00 sularında filoaya ait gemilerdeki mürettebat tarafından fark edilmiştir. Benzermüşahedeler, filodaki bütün gemilerin mürettebatı tarafından yapılmıştır.

b) Mavi Marmaradaki olaylar

(i) Mavi Marmara'ya denizden çıkmaya yönelik ilk teşebbüsler

112. İsrail askerleri saat 04.30'a yaklaşırken zodyak botlardan MaviMarmara'ya çıkmak için ilk teşebbüslerde bulunmuşlardır. Bir grup zodyakbot, Mavi Marmara'nın kıç tarafına hem iskele hem de sancak tarafından yaklaşmıştır. Yaklaşma sırasında, zodyak botlardaki İsrail askerleri gemiye gaz bombası, stun bombaları (şok edici el bombası), göz yaşartıcı bomba ve paintballgibi öldürücü olmayan silahlarla ateş etmeye başlamıştır. Bu aşamada plastik mermilerle ateş edilmiş de olabilir. Zodyak botlardan gerçek kurşunla ateş edildiği yolunda iddialar varsa da, Heyet bu iddiaların doğruluğundan emin olamamıştır. Gemiye atılan gaz bombaları ve göz yaşartıcı bombalar ise, kuvvetli deniz rüzgârı ve daha sonra helikopterlerin oluşturduğu hava akımı sebebiyle etkili olmamıştır.

113. İsrail silahlı kuvvetleri ilk önce tekneye ilâştirecekleri merdivenleri kullanarak gemiye çıkma teşebbüsünde bulunmuşlardır. Yolcuların da iştirakiyle gemiden hortumlarla su püskürtülmüş; insanlar sandalyeler, sopalar, birtabak kolisi vb. gibi ellerine ne geçtiyse zodyak botlara fırlatmışlardır.Böylelikle, gemiye ilk tırmanma teşebbüsü başarısızlıkla sonuçlanmıştır.Heyet'ingörüşüne göre, İsrail silahlı

kuvvetlerinin bu noktada bir değerlendirme yaparak gemiye asker çıkarma planlarının sivil kayıplara yol açacağını hesaplamaları gerekirdi.

(ii) Mavi Marmara'ya helikopterlerden asker indirilmesi

114. Askerlerin zodyak botlardan gemiye ilk çıkma teşebbüslerinin akim kalmasından sadece birkaç dakika sonra, ilk helikopter saat 04.30 sularında gemiye yaklaşmış ve üst güvertenin üzerinde havada asılı kalmıştır. Bu anda 10 ila 20 yolcunun bulunduğu üst güvertenin orta bölgelerinde yaşananların diğer yolcular tarafından öğrenilmesiyle bu sayı artmıştır. İsrail silahlı kuvvetleri, askerlerin ineceği bölgeyi temizlemek için gaz ve stun bombaları kullanmıştır. Helikopterden fırlatılan ilk halat, yolcular tarafından yakalanarak üst güvertede bir yere bağlanmış ve böylelikle gemiye incek askerlerin işine yaramayacak bir hâle getirilmiştir. Daha sonra ikinci bir halat sarkıtılmış ve ilk asker grubu gemiye inmiştir. Heyet, bu askerlerin halatlardan gemiye inerken ellerindeki silahlarla ateş ettikleri iddiasını inandırıcı bulmamaktadır. Fakat Heyet, askerlerin inmesi öncesinde helikopterlerden üst güverteye gerçek kurşunla ateş açıldığı sonucuna varmıştır.

115. Eldeki mevcut delillerle, üst güverteye ilk askerinin inmesi ile İsrail silahlı kuvvetlerinin güvertenin kontrolünü ele geçirmesi arasında geçen zaman zarfında tam tamına neler olduğunu tespit etmek hayli zordur. Güverteye ilk inen askerlerle yolcular arasında gerçekleşen boğuşma sonunda en azından iki asker aşağıdaki köprü güvertesine itilmiş, köprü güvertesindeki yolcularla bu askerler arasında yaşanan boğuşmada da yolcular askerlerin silahlarını alma teşebbüsünde bulunmuşlardır. En azından bir askerinin silah ve mühimmat yeleği, güvertenin yan tarafından itilirken üzerinden çıkmış yada alınmıştır. Askerlerin üzerinde bulunan bir dizi silah, yolcular tarafından alınarak denize atılmıştır. Eski bir Amerikan deniz piyadesi olan bir yolcu, 9mm'lik bir tabancayı şahitlerin önünde boşaltarak delil olarak kullanılmak üzere gemideki bir yere gizlemiştir.

116. Üst güvertedeki yolcular yumruklarını, ellerinde bulunan sopaları, metal çubukları ve bıçakları kullanarak askerlerle dövüşmüştür. En azından bir asker, bıçakla veya başka bir keskin cisimle yaralanmıştır. Şahitler, Heyet'e, kimsenin zarar görmemesi için askerleri etkisiz hâle getirip silahları ellerinden almaya çalıştıkları bilgisini vermişlerdir. Heyet'in tespitlerine göre köprü güvertesindeki en az iki yolcu ellerindeki sapanla helikopterlere küçük parçacıklar fırlatmıştır. Heyet, yolcuların ateşli silah kullandıklarına ya da gemide herhangi bir ateşli silah bulunduğuna dair herhangi bir delile ulaşamamıştır. İsrail otoriteleri, saldırıya katılan askerlerde herhangi bir ateşli silah yarası olup olmadığıyla ilgili tıbbi raporları ya da teyitli başka bilgileri, müteaddit taleplere rağmen Heyet'e iletmemişlerdir. Geminin alt güvertelerine alınan üç asker, doktorlar tarafından muayene edilmiş ve askerlerde herhangi bir ateşli silah yaralanması tespit edilmemiştir. Heyet'in tespitlerine göre, İsrail'in ateşli silah kullanıldığı iddiaları çok tutarsız ve çelişiktir; ve nihayetinde Heyet, İsrail'in bu iddiasını reddetmek durumunda kalmıştır. (9 yolcunun ölümü ve en az 50 yolcunun yaralanması)

117. Üst güvertenin kontrol altına alınması operasyonu sırasında, İsrail kuvvetleri 15 dakika içinde üç helikopterden gemiye inmiştir Hem helikopterlerdeki askerler hem de güverteye inmiş olan askerler painball, plastik mermive gerçek mermi kullanarak ateş etmişlerdir. Bu zaman zarfında gerçekmermi kullanımı sebebiyle dört yolcu ölümcül şekilde yaralanmıştır. Ağır yaralılardan başka, 14 tanesi kurşun yaralanması olmak üzere 19 yaralı daha mevcuttur. Üst güverteden köprü güvertesine kaçış yerleri hem az hem de bu geçişler dar olduğundan üst güvertedeki yolcuların kurşun yağmurundan kaçabilmesi çok zor olmuştur. Öldürülen kişilerden en az birisi askerlerle pılan boğuşmalarda yer almamıştır ve elindeki video kamera ile çekim yaparken vurulmuştur. Kurşun yaraları ekseriya vücudun kafa, göğüs, karınve sırt gibi üst kısımlarında yer almaktadır. Olay sırasında üst güverteden ispeten az sayıda insan bulunduğunu dikkate alan Heyet, burada bulunan insanların neredeyse tamamının vurulmuş olduğu sonucuna ulaşmıştır.

118. İsrail askerleri, zaten yaralanmış olan yolculara gerçek veya plastik mermilerle ya da beanbag saçmalarıyla ateş ederek saldırılarını sürdürmüşlerdir. Adli tıp raporu, üst güvertede öldürülen iki yolcuya yaralı olarak yerde yatarken yakın mesafeden ateş açılmış olduğunu göstermektedir: Furkan Doğan yüzünden bir kurşun yemiş, İbrahim Bilgen'in kafasına çok yakın mesafeden sıkılmış olan beanbag saçma bu kişinin kafatasını delerek beynini dağıtmıştır. Bunlardan başka, bazı yaralılara başka şekillerde şiddet uygulandığı anlaşılmaktadır: Yaralılara dipçikle vurulmuş; kafaları, çeneleri ve sırtları tekmelenmiş ve sözlü olarak taciz edilmişlerdir. Bir kısım yaralı yolcu,elleri kelepçelenerek bir süre öylece bırakılmış, daha sonra kollarından veya bacaklarından sürüklenerek güvertenin ön tarafına getirilmiştir.

119. İsrail silahlı kuvvetleri üst güvertenin kontrolünü ele geçirdikten sonraköprü güvertesine inerek köprüyü ve dolayısıyla geminin kontrolünü elegeçirmek için tedbirler almıştır. Bu operasyon çerçevesinde, köprü güvertesiüzerindeki merdivenlerin iskele tarafında yer alan kapıya bir hayli ateş edildiği anlaşılmaktadır. Bu kapı, üst güverteden köprü güvertesine inen merdivenlerinyanında yer almaktadır.

120. İsrail askerleri üst güverteden alttaki köprü güvertesinde bulunan yolcuların üzerine gerçek mermilerle ateş açmış ve ardından köprü güvertesine indikten sonra da ateş etmeye devam etmişlerdir. Çatışmanın bu safhasında en azından dört yolcu ölmüşve en az dokuz yolcu da yaralanmıştır; bunların beşi ateşli silahlarla yaralanmıştır. Öldürülen dört yolcudan hiçbirisinin İsrail güçlerine karşı herhangi bir tehdit oluşturmadığı da tespit edilmiştir; öldürülenlerden birisi fotoğraf çektiği sırada üst güvertede mevzilenmiş olan bir İsrail askeri tarafından açılan ateş sonucunda hayatını kaybeden bir fotoğrafçıdır.Üst güvertedeki İsrail askerleri aşağıyı gerçek kurşunlarla tararken kapının arkasında sığınacak bir yer arayan ya da başkalarına yardımcı olmaya çalışan bir dizi yolcu öldürülmüş ya da yaralanmıştır. Yaralı yolcular merdivenler ve köprü üstü yoluyla geminin içine indirilmiştir. Doktorlar ve gemideki diğer

insanlar ellerinden geldiğince yaralıları tedavi etmeye çalışmışlardır.

121. Bir görgü tanığı, yolculardan birinin köprü güvertesinde öldürülmesini şöyle aktarmıştır: "Geminin en üstünde, silahlarını benim göremediğim bir şeye doğrultmuş şekilde duran iki asker gördüm. Sağ tarafta geminin geçitlerinden birinde gizlenmiş iki kişi vardı, onlara 'hareket etmeyin' diye bağırdım. Bu iki yolcu, askerlerin hemen altına denk gelen bir yerde saklanıyordu. Yolcular askerleri göremiyordu, askerler de geçitte gizlendikleri için yolcuları göremiyordu. Daha sonra bu kişiler metal kapıya doğru koşmaya başlayınca askerler onları gördü. Birisi kapıyı açtı ve içeri girdi, diğeri ise vuruldu. Gördüğüm kadarıyla kafasından vurulmuştu, hiç hareket etmiyordu. Olay benim 20 ya da 30 metre ilerimde oldu. İkinci kişi vurulunca birinci kişi kapıyı açtı ve kapıyı kendisine siper ederek ikinci kişiye ulaşmaya çalıştı. Nihayet ulaşmayı başardı, sağ eliyle yaralıyı kendine doğru çekti. Hiç kan göremedim ama vurulan kişi hiç hareket etmiyordu."

122. Geminin içinde, merdivenlerde ya da civarında ellerinde sopalar ve çubuklar olan gaz maskeli 20 civarında yolcu bulunmaktadır. Havalandır mahaznesi kırılmış olan kapının hemen iç tarafında duran bir yolcu, dışarıda, köprü güvertesinde, birkaç metre ileride duran bir askerin bu kırıktan açtığı ateşle vurulmuştur.

123. Pek çok yolcunun yaralandığının anlaşılması üzerine, köprü güvertesi kurşunlarla taranırken, İHH Başkanı ve filonun başlıca organizatörlerinden birisi olan Bülent Yıldırım sırtındaki beyaz gömleği çıkarıp teslim olunduğunu ifade edecek şekilde beyaz bayrak olarak kullanmıştır. Ancak bu hareketin bir faydası olmamış ve geminin kurşunlanmasına devam edilmiştir.

124. İsrail askerî güçleri köprü güvertesine inerek geminin ön kısmındaki köprü üstünü kontrol altına almak için hızla hareket etmiştir. Köprü kapısına ve pencerelerine ateş ederek kaptana makineleri durdurması talimatı verilmiştir. İsrail askerleri kapıdan ve kırılan pencereden köprü üstüne girerek mürettebatı silah zoruyla yere yatırmıştır. Kaptan yere yatırılmamış fakat kendisine bir silah doğrultulmuştur. (iv) Pruva güvertesinde ateş açılması, İsraili askerlerin serbest bırakılması ve operasyonun sonu

125. Üst güvertede ilk anda gerçekleşen boğuşmalarda üç İsrail askeri kontrol altına alınarak geminin içine getirilmiştir. Bazı yolcular askerlere zarar vermek istemişlerse de diğer yolcular bu askerlerin koruma altında olduğunu belirterek gemideki doktorların askerlerle ilgilenmesini sağlamıştır. Askerlerden ikisi karnından yaralanmıştır; birisinin yarası çok ciddi olmayıp kesici bir aletle deri altı dokusu zedelenmiştir. Askerleri muayene eden doktora göre, bu üç askerin hiçbirinde kurşun yarası yoktur. Üçü de şok içinde olan askerler, sadece kesikler, zedelenmeler ve yaşadıkları travma sebebiyle acı çekmiştir.

126. Dış güvertelerde yaşananların ciddiyeti anlaşılınca, filoyu örgütleyenler ellerindeki İsrail askerlerini tutmanın gemideki bütün yolcuların güvenliği açısından ciddi sonuçlar doğurabileceğini düşünerek

askerlerin serbest bırakılmasına karar vermiş ve askerleri pruva güvertesine getirmişlerdir. Pruva güvertesine gelince denize atlayan iki asker, İsrail botları tarafından kurtarılmıştır. Denize atlamayan üçüncü asker hızlıca, yukarı güverteden inen İsrail askerlerine katılmıştır.

127. Hem İsrail askerlerinin serbest bırakılması öncesinde hem de sonrasında geminin pruvasında en az dört yolcu yaralanmıştır. Bunlardan en az ikisi gerçek kurşunlarla diğer ikisi de beanbagsaçmalarla yaralanmıştır. Plastik saçmalarla yaralananlardan birisi, yaralılara yardım etmeye çalışan bir doktordur.

128. İsrail silahlı kuvvetleri, operasyonun aktif safhasının saat 05.17’de geminin kontrolünün ele geçirilip üç askerin serbest bırakılmasıyla sona ermiş olduğunu açıklamıştır. 45 ila 50 dakika süren operasyonda 9 yolcu öldürülmüş, 24’ten fazla yolcu gerçek kurşun yarası almış çok sayıda yolcu daplastik mermilerle, beanbag saçmalarla ya da başka şekillerde yaralanmıştır.

Tablo-Flo Yolcularının Ölümleri

Üst Güvertede Gerçekleşen Ölümler

Furkan Doğan

Türkiye ve ABD çifte vatandaşı olan 19 yaşındaki Furkan Doğan, üst güvertenin orta bölgesinde, elindeki küçük video kamera ile çekim yaparken ilk olarak gerçek kurşunla vurulmuştur. Vurulması sonrasında, bir müddet bilinçli ya da yarı bilinçli bir şekilde güvertenin üzerinde yattığı anlaşılmaktadır. Furkan yüzünden, kafasından, sırtından, sol bacağından ve ayağından olmak üzere toplam beş kurşun yarası almıştır. Yüzüne sıkılan ve tam sağ burnundan giren kurşun hariç Furkan, bütün yaralarını vücudunun arka kısmından almıştır. Adli tıp raporuna göre, yüzündeki yaranın etrafındaki izler çok yakın mesafeden kafasına ateş edildiğini göstermektedir. Ayrıca kurşunun alt taraftan yukarıya doğru hareket ettiğinin anlaşılması ve kurşunun çıktığı yer, Furkan’ın yerde sırt üstü yatarken vurulduğunu ortaya koymaktadır. Vücudundaki diğer kurşun yaraları hemen dibinden ya da yakın mesafeden açılmış ateş sonucu oluşmuş yaralar değildir; ancak bu yaralarla ilgili atış mesafelerini, ne kadar uzaktan ateş edilmiş olduğunu tespit etmek mümkün değildir. Bacağındaki ve ayağındaki kurşun yaralarını muhtemelen ayakta iken almıştır.

İbrahim Bilgen

Siirtli bir Türk vatandaşı olan 60 yaşındaki İbrahim Bilgen de üst güvertededir ve vurulan ilk yolculardan biri olmuştur. Göğsüne isabet eden ve yakın mesafeden atılmadığı anlaşılan kurşunun giriş yönü yukarıdan ve uzaktadır. Bundan başka sırtının sağ tarafından ve sağ kalçasından iki kurşun yarası daha almıştır; bu kurşunların istikameti arkadan öne doğrudur. Bunlar hemen ölüme yol açacak türden yaralar değildir; ancak tıbbi yardım gelmediğinden kan kaybı nedeniyle kısa sürede öldürücü olan yaralardır. Adli tıp delilleri, çok yakın mesafeden ateşlenen beanbag saçmaların kafatasını parçalayarak beyne girdiğini ve içeride kaldığını da göstermektedir. Ayrıca sağ böğründen almış olduğu bir yara daha vardır.

Bütün bu yaralanma biçimleri, bu kişinin ilk önce yukarıdan, helikopterden açılan ateş sonucu vurularak yaralandığını, daha sonra yaralı şekilde yerde yatarken kendisine yakın mesafeden yeniden ateş edildiğini ortaya koymaktadır.

Fahri Yıldız

Adıyaman'lı bir Türk vatandaşı olan 42 yaşındaki Fahri Yıldız biri göğsünden, biri sol bacağından ve üçü de sağ bacağından olmak üzere beş kurşun yarası almıştır. Göğsünden, sol meme yakınından giren kurşun, omuzdan çıkmadan kalbi ve akciğerleri parçalamıştır. Fahri Yıldız bu kurşunu aldıktan sonra hemen ölmüş olmalıdır.

Ali Haydar Bengi

Diyarbakır'lı 38 yaşındaki bir Türk vatandaşı olan Ali Haydar Bengi, patolojiraporuna göre altı kurşun yarası almıştır (bir göğüsten, bir karın bölgesinden, bir sağ koldan, bir sağ kalçadan ve iki tane de sol elden). Bir kurşun göğüs bölgesinde içeride kalmıştır. Yaraların hiçbirisi hemen öldürecek türden değildir, fakat karaciğer yaralanmasından kaynaklanan kanamanın ölümcül sonuçları olmuştur. Birkaç kişinin şahitliğine göre, Ali Haydar Bengi açılan ateşle yaralanmış olarak yerde yatarken İsrail askerleri yakın mesafeden sırtına ve göğsüne tekrar ateş etmişlerdir.

Köprü Güvertesinde İskele Tarafında Gerçekleşen Ölüm

Cevdet Kılıçlar

İstanbul'dan 38 yaşında bir Türk vatandaşı olan Cevdet Kılıçlar, personeli olduğu İHH adına Mavi Marmara'da fotoğraf çekmektedir. Köprü güvertesinin iskele tarafında, ana merdivene yakın kapının yakınında vurulduğu anda üst güvertedeki İsrail askerlerini fotoğraflamaya çalışıyordu. Patolojiraporlarına göre alınından, iki gözünün arasından tek bir kurşunla vurulmuştur. Kafatasını parçalayan kurşun, yatay bir hat takip ederek beynin içinden geçip arkadan çıkmıştır. Cevdet Kılıçlar o an hemen ölmüştür.

Cengiz Akyüz ve Cengiz Songür

İkisi de Türk vatandaşı olan 41 yaşındaki Hataylı Cengiz Akyüz ve 46 yaşındaki İzmirli Cengiz Songür yukarıdan açılan ateşle köprü güvertesinde birbiri peşi sıra vurulmuştur. Güvertede saklanmakta olan bu kişiler, ana merdivenlere açılan kapıdan içeri girmeye çalışırken vurulmuştur. Cengiz Akyüz kafasından vurulmuş ve muhtemelen hemen ölmüştür. Patoloji raporu boyundan, yüzden, göğüsten ve kalçadan olmak üzere dört kurşun yarası aldığını göstermektedir. Cengiz Songür ise boynun hemen altından, üstorta göğüs bölgesinden tek bir kurşun yarası almıştır. Merminin sol kaburga kemiğini kırarak göğüs boşluğuna girdiği, ana atardamarı (aort) ve kalbin sağ kulakçığını yaralayarak sırt bölgesinde kaldığı anlaşılmıştır. Gemideki doktorlar kalp masajıyla yaralıyı kurtarmaya çalışmışlar da çabaları yeterli olamamıştır.

Çetin Topçuoğlu

Adanalı bir Türk vatandaşı olan 54 yaşındaki Çetin Topçuoğlu, yaralanan yolcuların geminin içine taşınmasına yardım ederken köprü güvertesindeki kapının yakınında vurulmuştur.Eşi de gemi yolcularından olan Çetin Topçuoğlu hemen ölmemiştir. Ölüm anında eşi yanı başındadır. Çetin Topçuoğlu üç kurşunla yaralanmıştır. Bir kurşun kafasının sağ yanından, yumuşak dokuların hemen üstünden girerek kafatasını parçalamış ve ensenin sağ tarafından çıkmıştır. Aynı kurşun, tekrar sağ omuz arkasından girerek göğüste kalmıştır. İkinci kurşun sol kalçadan girmiş ve sağ leğen kemiğinde kalmıştır.Üçüncü kurşun ise sağ kasıktan girip arka taraftan çıkmıştır. Mağdurun buyarayı aldığı sırada çömelmiş ya da yere eğilmiş vaziyette olduğu düşünülmektedir.

Bilinmeyen yerde gerçekleşen ölümler ve ağır yaralanmalar Necdet Yıldırım

İstanbul'lu bir Türk vatandaşı olan 31 yaşındaki Necdet Yıldırım'ın nerede ve nasıl öldürüldüğü hâlâ belirsizdir. Necdet Yıldırım biri göğsünden, biri de sırtından olmak üzere iki kurşun yarası almıştır. Kurşunların yönünün yukarıdan aşağıya doğru olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca plastik kurşun etkisinde plastik saçmalarla vurulduğu anlaşılmaktadır.

Uğur Süleyman Söylemez in yaralanması (Komada)

46 yaşındaki Ankaralı Türk vatandaşı Uğur Süleyman Söylemez kafasından aldığı en az bir kurşunla ağır yaralanmıştır.Söylemez, hâlen Ankara'daki bir hastanede komada yatmaktadır.Başından ağır yaralanan Söylemez'in sağlık durumu ciddiyetini korumaya devam etmektedir

.(v) Yaralıların Mavi Marmara'daki tedavisi

129.Mavi Marmara'daki yolcular arasında doktorların, hemşirelerin, bir göz uzmanının ve bir de ortopedistin dâhil olduğu 15 kişilik bir tıbbi ekip mevcuttur. Bu ekip, İsrail operasyonu sürerken diğer yolcuların da yardımıyla yaralılara geminin içinde tıbbi tedavi sağlamaya çalışmıştır. Doktorlar saldırı öncesinde toplanmış ve gereklilik hâlinde geminin küçük revirini kullanma hususunda mutabakata varmışlardır, ancak bu tür ve sayıda yaralanma olacağını kimse beklemediğinden bu yönde bir hazırlık yapılmamıştır. Yeterli ilaç ve uygun ekipmanın olmaması, yaralıların, özellikle gerçek kurşunlarla yaralanan ve acilen ameliyat edilmesi gerekenlerin tedavisini çok zorlaştırmıştır. İsrail operasyonunun sonuna gelindiğinde 30'dan fazla yaralı kabinlerde, özellikle alt güvertede ameliyathane hâline çevrilmiş yerlerde tedavigörmektedir ve bunların 20'sinin durumu ciddidir.

130. Filo organizatörleri ve diğer yolcular, İsrail silahlı kuvvetlerine, yaralılara gerekli tedaviyi sağlamaları için talepte bulunmaya çalışmıştır. Organizatörlerden birisi, geminin anons sisteminden İbranice seslenerek yardım talebinde bulunmuştur. Başka yolcular da, kabin pencerelerinden direkt olarak ya da İngilizce veya İbranice dillerinde yazılmış yazıları pencereden göstererek iletişim kurmaya çalışmıştır. Bu teşebbüsler bir sonuç vermemiş ve İsrail kuvvetleri yaralıları ancak iki saat kadar sonra almıştır. Fakat yaralıların kabinlerden kendilerinin çıkması istenmiş ve bu

kişiler yaralarına hiç dikkat edilmeden, kaba bir şekilde alınıp götürülmüşlerdir.

131.Yaralı yolcular, üst güvertenin ön tarafına, üst güvertedeki çatışmalarda yaralanan diğer yolcuların yanına getirilmiştir. Yine aynı güvertedeki çatışmalarda öldürülen kişilerin cesetleri de burada durmaktadır. Aralarında gerçek kurşunlarla yaralananların da olduğu bu yolcular, sert plastikten kelepçelerle kelepçelenmiştir. Kelepçeler ekseriya çok sıkılmış, bazı yaralılar kelepçelerin sıkılığı sebebiyle ellerini hissedemez hâle gelmiştir. Bu plastik kelepçeler kesilmeden gevşetilememekte, fakat sıkılabilmektedirler. Birçok yaralının elbiseleri çıkartılmış ve bu kişiler tedavi hizmeti almadan muhtemelen iki ila üç saat çıplak olarak beklemek zorunda kalmıştır. Bir grup yaralı yolcuya üst güvertedeki İsrail silahlı kuvvetleri tarafından tıbbi müdahalede bulunulmuştur.

132.Yaralı yolcular birkaç saat sonra İsrail helikopterleri tarafından alınarak İsrail'deki hastanelere götürülmüşlerdir. Ancak aralarında gerçek kurşunlarla yaralanmış en az bir kişinin bulunduğu bazı yaralılar Mavi Marmara'da kalmıştır ve bu kişiler gemi saatler sonra İsrail'in Aşdod Limanı'na varana kadar herhangi bir tedavi hizmeti almamıştır.

(vi) Mavi Marmara yolcularının aranması ve ilk alıkonulma

133. Mavi Marmara'daki bütün yolcular kabin bölgelerinden dış güvertelere alınarak teker teker aranmıştır. Yolcuların büyük çoğunluğu plastik kelepçelerle kelepçelenmiş ve değişik güvertelerde zorla diz çökme pozisyonunda saatlerce bekletilmiştir -bunlar arasında geminin kaptanı ve mürettebatı da bulunmaktadır.Bazı kadınlar, yaşlılar ve Batı ülkelerinin vatandaşları kelepçelenmemiştir veya kelepçelendikten kısa bir süre sonra kelepçeleri çıkartılarak banklarda oturmalarına müsaade edilmiştir. Helikopterlerin pervanelerinin oluşturduğu kuvvetli akım sebebiyle kabaran deniz suları, güvertelerde diz çökme vaziyetinde bekleyen yolcuların çoğunu ıslatmıştır. Havanın hayli soğuk olması nedeniyle bu insanlar ıslak elbiselerle üşüyerek beklemek zorundakalmıştır. Açık güvertelerde güneş altında saatler boyunca bekletilen bazı yolcularda ciddi derecede güneş yanıkları oluşmuştur. Tıbbi raporlara göre en az 13 yolcuda birinci dereceden güneş yanığı tespit edilmiştir. Geminin 12saat süren Aşdod yolculuğu sırasında yolcular geminin kapalı bölümlerine alınmış ve müsait yerlerde oturmalarına izin verilmiştir.

134. Yolcular ilk alıkonulma süreçlerinde ya da dış güvertelerde birkaç saat boyunca diz çökmüş vaziyette tutuldukları sırada İsrail askerî kuvvetlerinin fiziki tacizine maruz kalmıştır; tekmelenmiş, yumruklanmış ve dipçiklerle dövülmüşlerdir. Görevi gereği gemide bulunan yabancı bir gazeteci kelepçelenmeden önce yere yatırılarak tekmelenip dövülmüştür. Yolcuların konuşmasına ya da hareket etmesine izin verilmemiş; sık sık küfürlü sataşmalarda bulunulmuş, kadın yolcular cinsel aşağılanmaya maruz kalmıştır. Yolcuların tuvalete gitmesine izin verilmemiş ya da ancak İsraili askerlerin refakatinde izin verilmiş ve yolcular bunun için uzun süreler boyunca beklemek zorunda kalmıştır. Tuvalete gittiklerinde de tuvalet ihtiyaçlarını İsrail askerlerinin görebileceği bir şekilde ve elleri

kelepçeli olarak gidermek zorunda kalmışlardır.Bu durum büyük bir rahatsızlık verdiğiinden yolcular tuvalet ihtiyaçlarını gidermek için plastik şişeler gibi şeyler kullanmış, bunu bulamayan bazı yolcular ise idrarlarını altlarına yapmak zorunda kalmıştır. İsrail kuvvetleri gemiye köpekler de getirmiş ve bazı yolcular bu köpekler tarafından ısırılmıştır.Şeker ya da kalp hastalığı gibi kronik rahatsızlıkları olan bazı yolcuların ilaçlarına İsrail askerleri tarafından el konulmuştur. Hasta yolcuların ilaçlarını geri almalarına izin verilmemiştir.

135.Yolcuların bilekleri plastik kelepçelerle bağlanmıştır. Bu kelepçelerin bağlanma biçimi yolculara büyük bir acı ve rahatsızlık vermiştir. İsrail askerleri bu kelepçeleri yolcuların canını acıtacak, bileklerinin şişmesine sebep olacak ve ellerinde ve parmaklarında duyu kaybına yol açacak düzeyde kan dolaşımını yavaşlatacak ölçüde sıkarak tacizlerde bulunmuşlardır. Kelepçelerin gevşetilmesini talep eden yolcuların talepleri ya dikkate alınmamış yada kelepçeler daha da sıkılmıştır. Olayların üzerinden üç ay geçtikten sonrabile bazı yolcular hâlâ bu kelepçelemeden kaynaklanan sorunlar yaşamaktadırlar ve adli tıp raporları en azından 54 yolcunun Mavi Marmara'daki kelepçelemelerin bir sonucu olarak yaralanmalara, doku zedelenmelerine ve deri parçalanmalarına maruz kaldığını ortaya koymuştur.

c)Challenger 1 deki olaylar

136. Filodaki en küçük ve en hızlı tekne olan Challenger I'deki yolcular ve mürettebat Mavi Marmara'ya yapılan saldırının ilk anlarına doğrudan şahit olmuştur. İsraillilerin gemilere el koyma niyeti iyice belirginleşince, Challenger I'in hızlanarak filodan ayrılmasına karar verilmiştir. Teknenin uydu internet bağlantısı hâlâ çalışmaya devam ettiğinden, bu tekne filodan ayrılınca hem gazetecilerin filoya yapılan saldırıyla ilgili olarak dış dünyaya haber geçebilmesi için zaman kazanılmış olacak hem de en azından bir gemi Gazze'ye ulaşmaya çalışacaktır. Ancak Challenger I, kendisinden daha süratli bir İsrail korveti tarafından takip edilmeye başlanmıştır. Sancak makinesindeki yağ basıncının düşmesiyle kaptan, İsrail korvetinin gemiye bindirmesi ihtimalini de düşünerek makineleri durdurmuştur.

137. Challenger 1 e iki İsrail teknesi ve bir helikopter tarafından müdahale edilmiştir. Yolcular, İsrail askerlerinin tekneye çıkma teşebbüsünden önce enaz bir tane stun bombası atıldığını söylemiştir. Güvertedeki yolcular, daha önce, İsrail askerlerinin tekneye çıkmasını sembolik olarak protesto etmek için pasif direniş teknikleri uygulamaya karar vermiştir. Hiçbir silahı olmayan yolcular, yan yana durarak askerlerin yolunu engellemiştir. Askerler tekneye çıkınca paintball ve plastik mermilerle ateş ederek bir kadını ya plastik mermiyle ya da paintball'la yüzünden vurarak yaralamıştır. Bir başka kadında sırtından plastik mermilerle vurularak yaralanmıştır.

138. Askerler tekneye çıktıktan hemen sonra köprü üstüne yönelmişler ve geçiş yolunu engelleyen yolcuları güç kullanarak dağıtmışlardır. Askerler köprü üstüne girdiklerinde herhangi bir direnişle

karşılaşmamışlardır. Ancak buna rağmen İsraili bir askerin elektroşok silahıyla açtığı ateş sonucunda birkadın gazetecinin kolunda yanıklar oluşmuştur. Şahitler, İsrail askerlerinin birincil maksatlarının, özellikle fotoğraf makinelerine ve diğer medya ekipmanlarına el koymak olduğunu söylemişlerdir.

139.Yolcuların pasif direnişine güç kullanımıyla karşılık verilmiştir. Bir İsrail askeri, kadın yolculardan birisinin kafasını güverteye vurduktan sonra kadının üzerine basmıştır.Yüzünden yaralanan kadın yolcu hariç bütün yolcular, kolları arkadan birleştirilerek plastik kelepçelerle sıkı bir şekilde kelepçelenmiştir.

140.Birkaç yolcu-askerlerin kimi yolculara isimleriyle hitap etmesi sebebiyle-teknedeki yolcuların kimliklerinin İsrail askerleri tarafından bilindiğini söylemiştir. Mavi Marmara'da alıkonulan bir askerin üzerinden çıkan plastik kaplı bir kitapçıkta, gemilerdeki yolcuların isimlerinin ve fotoğraflarının yer aldığı görülmüştür ve bu yolcular arasında Challenger I'deki yolcular da vardır. Mavi Marmara'daki söz konusu bu kitapçığın gösterildiği video kayıtlarında mevcuttur.

141. Tekne mürettebatından birisi askerlerin çok genç ve korkmuş oldukları,baskın organizasyonunun da hayli zayıf olduğu gözleminde bulunmuştur.Askerler yolculara karşı en başından itibaren saldırgan bir şekilde davranmıştır.Yolcular plastik bağlarla kelepçelenmiş ve tuvalete gitmelerine dahi izin verilmemiştir. Tuvalete gitmesine izin verilmeyen yaşlı bir yolcu, idrarını altına yapmak zorunda kalmıştır.Askerler teknedeki bir kadını zorla bir zodyak bota almaya çalışmıştır. İki kadın, uzunca bir süre başlarına geçirilmiş çuvala beklemiştir. Askerlerin gemiye çıkışı sırasında yaralanmış olan bir kadın yolcu, teknede askerî sıhhiyeci bulunmasına rağmen uzun süre öylece bırakılmış, kimse onunla ilgilenmemiştir. Teknede uygulanan şiddet,"gerekçesiz ve aşırı" olarak tanımlanmıştır. Birkaç saygı değer uluslararası gazetecinin de bulunduğu teknede, aktivistlerle gazeteciler arasında bir ayırım yapılmamış, her iki grup da aynı muamelelere maruz bırakılmıştır.

142 Tekne,31 Mayıs günü saat 11.00 sularında Aşdod Limanı'na varmıştır. Uluslararası sulardan alınıp kendi iradeleri rağmen İsrail'e getirilmelerini protesto eden birkaç yolcu, kol kola girerek tahliye işlemine karşı direnmek istemiştir. İki kadın yolcu kelepçelenerek zorla alınmış, bir erkek yolcu da elektroşok silahıyla çok yakın mesafeden tehdit edilmiştir. Her bir yolcu, iki İsraili görevli eşliğinde teker teker tekneden indirilmiştir.

d) Sfondoni deki olaylar

143. Sfondoni'ye yapılan çıkarma harekâtı, Mavi Marmara'ya yapılan saldırıyla aynı anda gerçekleştirilmiştir. Askerler herhangi bir engelleme olmadan ve demir çipalar kullanmaya dahi gerek duymadan zodyak botlardan merdivenleri dayayıp doğrudan gemiye tırmanmıştır. Askerlerin gemiye tırmanması öncesinde zodyak botlardaki askerler plastik kurşunlar ve paintball silahlarla gemiye ateş açmış ve stun bombaları atmıştır. Bu saldırılar sonucunda en az iki yolcu vurulmuş, bunlardan birisi başının arka tarafından yaralanmıştır. Gemideki bir doktora göre, köprüyü

temizlemek için atılan stun bombaları nedeniyle birkaç kişi yaralanmış, bir kişide de duyma bozuklukları oluşmuştur.

144. Askerler gemiye çıktıktan sonra hemen geminin köprü üstüne yönelmiştir. Yolcular daha önce güvertelerde oturarak pasif direniş yapmayı planlamışlar, fakat bu plan ancak kısmen uygulanabilmiştir. Yaşlılar da dâhil olmak üzere pek çok yolcu alt güvertelerde oturmuştur. Yolcular köprü güvertesinde kol kola girmiştir. İsraililer, geçişi açmak için yolculara elektroşok silahlarıyla ateş açmıştır. Kendisi de bu silahla yaralanan bir doktor, elektrik yanıklarından muzdarip olan pek çok yolcu muayene ve tedavi etmiştir. İki İsrail askerinin köprü üstüne girmesi üzerine, geminin uluslararası sulara olması sebebiyle protestoda bulunan bir personel dümene sınıksı sarılmıştır. Bu personeli dipçikleyen İsrail askerleri kaptanı da arkasından tekmeleyip yüzünü yumruklamışlar ve elektroşok silahıyla elektrik şoku vermişlerdir.

145. Gemi kontrol altına alındıktan sonra bir erkek yolcuya çok zalimane davranılmış, bu kişi ellerinden ve ayaklarından plastik bağlarla kelepçelenmiştir. Hem protesto maksadıyla hem de kelepçeler çok sıkı olduğundan çığlık atan yolcunun kelepçeleri bir doktorun ısrarıyla çözülmüştür. Kelepçeleri çözüldükten sonra koşarak suya atlayan yolcu daha sonra bir başka tekneye alınmıştır.

146. İsrail silahlı kuvvetleri geminin kontrolünü ele geçirip yolcuları yere oturtmuştur. Başlangıçta bazı yolcular plastik bağlarla kelepçelenmişse de yolcuların pek çoğu kelepçelenmemiştir. Askerler, yolcular arasındaki doktorun yaralı yolcularla ilgilenmesini yasaklayıp gemiye binen askerî sıhhiye görevlisinin gerekeni yapacağını söylemiştir. Fakat bu görevli de maskeli olduğundan ve diğer askerlerle aynı şekilde giyindiğinden, yolcular bu kişi tarafından tedavi edilmek istememişlerdir. Bunun üzerine yolcular arasındaki doktor, "İsterseniz beni vurabilirsiniz ama yaralıları tedavi etmemi engelleyemezsiniz." demiştir.

147. Tek tek aranarak büyük salona alınan yolcular, su ve tuvalet ihtiyaçlarının ancak pek çok rica sonrasında ve büyük zorluklarla karşılandığını öylemiş, ayrıca bu imkânın bütün yolculara tanınmadığını ifade etmişlerdir. Yolcuların yiyecek hazırlamalarına izin verilmiş, ancak bir asker tarafından propaganda maksatlı yapılan kamera çekimleri durdurulana kadar yolcular yemek yemeyi reddetmişlerdir. Görgü tanıkları askerlerin devamlı sinirli ve saldırgan davrandıklarını, bağırıklarını ve silahlarını yolculara doğrulttuklarını söylemişlerdir; fakat bunların ötesinde bir kötü muamele ve kısıtlama olmamıştır.

e) Eleftheri Mesogios taki olaylar

148. İsrail silahlı kuvvetleri saat 04.30'dan sonra, Mavi Marmara'ya ve Sfendoni'ye yapılan saldırılarla eşzamanlı olarak Eleftheri Mesogios'a çıkmıştır. Demir kancalar ve ip merdivenler kullanan askerler, üç zodyak bottan gemiye tırmanmıştır. Geminin etrafı dikenli tellerle çevrilmiş

olmasına rağmen, askerler hızlı sayılabilecek bir şekilde gemiye çıkabilmiştir.

149. Yolcular geminin ele geçirilmesine karşı proaktif bir direniş içerisine girmemiş, fakat köprü üstüne girişi vücutlarıyla engelleyerek pasif direniş göstermişlerdir.İsrail kuvvetleri bölgeyi temizlemek için fiziki şiddet, elektroşok silahları, plastik mermiler ve paintball kullanmıştır. Bir grup yolcu yaralanmış, birinin bacağı kırılmıştır.

150.Yolcuların ve mürettebatın tamamı kelepçelenmiş, İsrail askerleri herkesin pasaportuna el koymuş ve üst araması yapmıştır. İş birliği yapmayanlar kaba muameleye maruz kalmıştır. Bir grup görgü tanığına göre, pasaportlarını teslim etmeyi reddeden yolculara saldırılmıştır. Bu esnada bir kadın karnından yumruklanmış, bir erkek yolcu da iki asker tarafından zorla yere yatırılarak tekmelenmiş ve dövülmüştür. Erkek yolculardan biri kelepçelerin çok sıkı olduğunu belirterek biraz gevşetilmesini talep ettiğinde askerler kelepçeleri daha da sıkmıştır.

151.Görgü tanıkları, bütün yolcuların İsrail kuvvetlerince devamlı kameraya alındıklarını ifade etmiştir. Bir yolcu, bunun kasten, yolcuları aşağılamak için yapıldığı hissiyatında olduğunu belirtmiş ve yaşlı bir yolcu bu durumun bir sonucu olarak panik atak geçirmiştir.

(f) Gazze I ve Defne Y gemilerindeki olaylar

152. İsrail silahlı kuvvetleri, saat 05.30'dan sonra, zodyak botlardan Gazze I gemisine çıkmıştır. Gemi mürettebatı ve gemideki yolcular herhangi bir direniş göstermemiş ve İsrail kuvvetleri olaysız bir şekilde geminin kontrolünü ele geçirmiştir. Gemide köpeklerle arama yapılırken yolcular güvertede bekletilmiş,daha sonra yemek salonuna alınarak üst aramasından geçirilmişlerdir.Yolcular Aşdod Limanı'na kadar sekiz saat süren yolculuk sırasında kelepçelenmemiş, kendilerine yiyecek de verilmiştir.

153.İsrail silahlı kuvvetleri, Defne Y gemisine helikopterlerden sarkıtılan iplerle tahminen saat 05.30 sularında inmiştir. Gemi mürettebatı ve gemideki yolcular bir direniş göstermemiş ve İsrail kuvvetleri olaysız şekilde geminin kontrolünü ele geçirmiştir. Aşdod Limanı'na varıncaya kadar gemi mürettebatı ve yolcular kabinlerde tutulmuştur. Mürettebattan ya da yolculardan kimse kelepçelenmemiş ve İsrail askerleri gemidekilere mutfaktan yiyecek getirmiştir. İHH kuruluşu için kameramanlık yapan bir yolcu, gizlemiş olduğubir video kamera kasedi sebebiyle beş saat boyunca sorgulanıp fiziki saldırıya maruz kaldığını söylemiştir.

g) 5 Haziran 2010 günü Rachel Corrie gemisinde gerçekleşen olaylar

154.Rachel Corrie gemisinin İrlanda'dan ayrılması gecikmiş ve gemi, yolcuların binmesi için Malta'da demirlemiştir. Dolayısıyla bu gemi, Kıbrıs'ın güneyindeki buluşma noktasında filoya katılamamıştır. Ne var ki,

onun dayolu İsrail silahlı kuvvetlerince kesilmiş ve gemideki yolcular diğer gemilerdeki yolcuların yaşadıklarına benzer muamelelere maruz kalmıştır. Gemide 9 mürettebattan başka 11 yolcu bulunmaktadır ve bu yolcuların birkaçı üst düzey tanınmış kişilerdir.

155. Filoya yapılan müdahaleden uydu telefonu ile haberdar olan Rachel Corrie'deki yolcular -müdahalede hayatını kaybedenlere karşı bir saygı ifadesi olarak- Gazze yolculuğunu planlandığı şekilde sürdürmeye oy birliğiyle karar vermiştir. Gemi mürettebatına da danışılmış, onlar da yolculuğa devam kararı almıştır. Ardından yola devam etme kararını teyit eden bir basın bildirisi yayınlanmıştır.

156.3 Haziran günü, İrlanda hükümeti İsrail hükümetiyle görüşmelere girişmiş ve geminin Aşdod Limanı'na çekilmesi durumunda yardım malzemelerinin Gazze'ye sevk edileceğinin garantisini almaya çalışmıştır. Gemideki yolcular bu görüşmelere iştirak etmemiş ve maksatlarının yalnızca yardım malzemelerini ulaştırmak olmadığını, Gazze'ye uygulanan ve hukuk dışı gördükleri kuşatmayı kırmayı amaçladıklarını belirtmişler ve bu teklifi reddetmişlerdir.

157. Gemi Gazze'ye doğru yolculuğuna devam etmiştir. Rachel Corrie de daha önceki müdahalelere benzer şekilde -ama şiddet kullanmaksızın- 5 Haziran günü durdurulmuştur. İsrail donanmasına ait bir dizi deniz aracı görünmüş ve saat 06.30 civarında bu donanma kuvvetleriyle ilk defa telsiz yoluyla irtibat gerçekleştirilmiştir. Geminin kaptanına Gazze'nin kapalı bir askerî bölge olduğu bilgisi verilerek geminin yoluna devam etmemesi gerektiği belirtilmiştir. Rachel Corrie ise insani yardım taşıyan sivil bir gemi olduğu, İrlanda otoriteleri tarafından kontrol edilip mühürlenene malzemelerin de İsrail'e yönelik bir tehdit oluşturmadığı cevabını vermiştir.

158. Gemideki yolcular, İsraillilerin mütemadiyen geminin eski ismini (M.V.Linda) kullanmalarından çok rahatsız olduklarına işaret etmişlerdir. Geminin adı İrlanda'dan ayrılmadan hemen önce değiştirilmiş ve Rachel Corrie'nin anısına gemiye bu ad verilmiştir. Rachel Corrie, bir İsrail buldozeri tarafından 2003'te Gazze'de öldürülmüş olan Amerikalı bir kadının adıdır.

159. İsrailliler gemiye çıkacakları yolunda uyarıda bulunmuşlar, yolcular ise uluslararası sularda bulunduklarını ve bir tehdit oluşturmadıklarını, bu nedenle İsrail'in gemiye çıkma hakkı olmadığını belirtmişlerdir; fakat gemiye çıkılması durumunda şiddetli bir direniş olmayacağını da ifade etmişlerdir. Geminin iletişim imkânlarının karartılmasının ardından makineler kaptan tarafından durdurulmuş ve saat 11.00 sularında, zodyak botlar gemiye yaklaştığında, mutabık kalınan prosedüre uygun olarak askerler gemiye çıkmıştır. Yolcular ve gemi mürettebatı güvertenin ortasında el ele tutuşarak oturmuş, bu sırada gemiyi dümen köşkündeki bir kişi kontrol etmiştir. Tam donanımlı askerî elbiseler giyen 3'ü kadın takriben 35 silahlı asker gemiye çıkmıştır.

Operasyonbarışçı bir şekilde yürütölmüştür. Bir görgü tanığının ifadesine göre, gemi o an Gazze'nin 35 deniz mili açıklarındadır.

160. Operasyonun hemen öncesinde gemide liderliği üstlenen bir yolcu, başlangıçta gemi mürettebatıyla beraber tutulmuş ancak daha sonra kelepçelenerek takriben 45 dakika geminin kış tarafında diz çöktürölmüştür. Eşinin, Aşdod'a kadar süren yolculuk boyunca kendisini görmesine neredeyse hiç izin verilmemiştir. Diğer yolcuların pasaportları kontrol edilmiş ve üst araması yapılmıştır. Yolcular gemide arama yapılırken birkaç saat boyunca güneş altında oturtulmuştur. Gemi, olaysız şekilde Aşdod Limanı'na çekilmiştir.

161. Turkel Komitesi'ne ifade veren İsrail Genelkurmay Başkanı, Rachel Corrie'yi insani yardım taşıyan gemiler açısından örnek göstermiş ve bu geminin Gazze'ye yardımların kara yoluyla aktarılması için rotasını Aşdod'a çevirmeyi kabul ettiğini belirtmiştir. Ancak gemideki yolcuların iddiaları bu ifadeyle çelişmektedir. Yolcular gemiye protestolarla çıkıldığını ve geminin Aşdod'a kendi iradeleri dışında çekildiğini ifade etmişlerdir.

2. Gazze Filosunayapılan müdahaledeki kuvvet kullanımının hukukianalizi

a) Aşırı güç kullanımı ve yaşama ve fiziksel bütönlük hakkı

162. Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 6. maddesi 1. paragrafında şu husus va'zedilmektedir: "Her insan doğuştan yaşama hakkına sahiptir. Bu hak, hukuk tarafındankorunur. Hiç kimse yaşama hakkından keyfi olarak mahrum edilemez ve bu hak istisnasız herkes için geçerlidir."

163. İsrail'in filoyu alıkoyması hukuk dışı olduğu kadar -Heyet bu müdahalenin hukuk dışı olduğu mütalaasında bulunmaktadır- İsrail kuvvetlerinin Mavi Marmara'nın ve diğer gemilerin kontrolünü ele geçirmeye çalışırken güç uygulamaları da açıkça hukuk dışıdır. Zira İsrail silahlı kuvvetlerinin uluslararası sularda bu tür bir müdahale ve saldırıda bulunabilmesini mümkün kılacak hukuki bir zemin söz konusu değildir. Dahası, bu operasyonun hukukiliği göz önüne alınmasa bile, İsrail'in uluslararası insan hakları yükümlölükleri sebebiyle, İsrail kuvvetlerinin bu tür operasyonlarda her halükârda hukuka uygun davranma zorunlulukları vardır.

164. Yasa Uygulayan Görevliler İçin Davranış Kuralları madde 2'de şöyledenilmektedir: "Yasa uygulayan görevliler, görevlerini yaparlarken insan şeref ve haysiyetine saygılı olacak, bunları koruyacak ve bütönlük kişilerin insan haklarına riayet edeceklerdir." Madde 3'te de şöyle denilmektedir: "Güvenlik kuvvetleri, yalnızca kesin şekilde gerekli olduğu zaman ve sadece görevin yerine getirilmesini sağlayacak şekilde güç kullanabilirler." Bu ifadeler ateşli silahların kullanılmasının aşırı bir tedbir olduğunu açıkça belirtmektedir. Güç kullanımının hukuki ve ateşli silah kullanmanın da kaçınılmaz olduğu durumlarda güvenlik kuvvetleri, hasarları ve yaralanmaları asgari düzeyde tutacak, insan hayatına saygı gösterecek ve insan hayatını koruyacaktır.

165. Gerek denizden gerekse havadan Mavi Marmara'ya çıkan İsrail

askerî güçleri, gemideki yolculardan bazılarının dikkat çekici -ve öyle anlaşıyor ki- beklenmedik direnişle karşılaştı. Öte yandan, yolcuların ateşli silahlara sahip olduğu ya da bunları kullandığı yolundaki iddiaları destekleyecek herhangi bir kanıt da mevcut değildir. İsrail askerleriyle güverte üstünde yaşanan çatışmanın başlangıç aşamalarında üç İsrail askerinin silahları alınmış ve askerler geminin içinde alıkonulmuştur. Bu noktada belli askerlerin hayati tehlike içinde ya da ciddi yaralanma riskiyle karşı karşıya bulundukları yolunda meşru bir inanç doğmuş olabilir; bu durum da muayyen yolculara karşı ateşli silahların kullanılmasını meşrulaştırabilir.

166. Kanun Adamlarının Zor ve Silah Kullanmalarına Dair Temel Prensiplerden 9. prensipte şu şartlar getirilmektedir: “Kanun adamları kendilerinin ve başkalarının öldürülmelerine veya ağır bir biçimde yaralanmalarına yönelik yakın bir tehlikeye karşı müdafaa hâlleri ile yaşama karşı ciddi tehdit içeren ağır nitelikte özel suçların işlenmesini önlemek, bu tür bir tehlike gösteren veya emirlere direnen bir kimseyi yakalamak veya böyle bir kimsenin kaçmasını önlemek amacı dışında [...] ve bu amaçları gerçekleştirmek için daha hafif yöntemler yetersiz kalmadıkça başkalarına karşı silah kullanamazlar. Her halükârda, sadece yaşamı korumak için kesinlikle kaçınılmaz olduğu zaman kasten öldürücü silah kullanılabilir.”

167. Ne var ki, Mavi Marmara’nın kontrolünü ele geçirmek için yürütülen operasyon boyunca, ateş açma izni verilmesinden önceki süre de dâhil olmak üzere, İsrail askerleri yaygın olarak ve keyfî bir biçimde öldürücü güç kullanmış ve çok sayıda insanın gereksiz ölümüne ya da ağır yaralanmasına yol açmıştır. İsrail operasyonunun hemen her aşamasında -askerlere yönelik yakın bir tehlike söz konusu olmadığından- daha az aşırı tedbirler alınabilirdi. Bu noktada, köprü üstüne indirilen ve geminin kontrolünü ele geçirmeye çalışan askerlerin alt güverte üzerindeki yolcuların üzerine ateş açması örnek olarak verilebilir. Üç askerin yaralı ve alıkonulmuş olduğu bir durumda dahi, bu askerlerin kurtarılması amacı, uluslararası standartları aşacak düzeyde güç kullanımını meşrulaştırmaz ve askerlerin insan hayatına saygı göstermeye ve onu korumaya devam etmeleri, yaralanmaları ve hasarları asgari düzeyde tutmaya çalışmaları gerekir.

168. Bu şartlar çerçevesinde, mesela ölümcül olmayan silahların kullanılması gibi daha az aşırı tedbirler yeterli olurdu. Nitekim Güvenlik Kuvvetlerinin Güç ve Ateşli Silah Kullanmalarıyla İlgili Temel Prensiplerden 4. prensip bunu gerektirmektedir. İsrail Savunma Kuvvetleri gibi iyi eğitilmiş bir gücün, gerek yolcular gerekse askerler arasında hiçbir ölüm ve ciddi yaralanma olmadan sopalar ve bıçaklarla silahlanmış nispeten küçük bir yolcu grubunu etkisiz hâle getirmesi ve geminin kontrolünü ele geçirmesi gerekirdi.

169. Birçok yaralı yolcunun vücudun karın, göğüs ve kafa gibi hayati bölgelerinden darbeler almış ve yaralanmış olduğu anlaşılmaktadır. Dahası, İsrail askerlerinin gemiye çıkışına karşı gösterilen direniş

eylemlerine karışmadığı kesin olan bazı yolcular da yaralanmış hatta ağır yaralanmıştır -bunların içinde açılan ateşten korunmaya çalışan gazeteciler ve bazı yolcular da vardır. Şurası açıktır ki, operasyonun muayyen aşamalarında yaralanmaları asgaride tutmak için hiçbir gayret gösterilmemiş, yaygın ve keyfî bir biçimde ateş açılmıştır. Ateş açma izni verildikten sonra gemideki hiç kimsenin güvenliğinin kalmadığı sonucuna ulaşmak zor değildir. Bu şartlar altında sonuç olarak daha fazla insanın yaralanmamış olması ancak bir şans meselesi olmuştur. Güvenlik Kuvvetlerinin Güç ve Ateşli Silah Kullanmalarıyla İlgili Temel Prensiplerden 5. prensip şu şartı getirmektedir: "Güç ve ateşli silah kullanımı kaçınılmaz hâle gelince güvenlik güçleri, (a) bu kullanımı karşılaşılan saldırının iddiyetine ve meşru hedefin türüne göre orantılı bir biçimde kısıtlayacak ve (b) hasarlarla yaralanmaları asgari düzeyde tutacak, insan hayatına saygı gösterecek ve insan hayatını koruyacaktır."

170. En az altı yolcunun öldürülmesinin şartlarına bakıldığında kanunsuz, keyfî ve yargısız infaz tanımlamasının bütün özellikleri görülmektedir. Furkan Doğan ve İbrahim Bilgen, üst güvertede yaralı olarak yerde yatarken yakın mesafeden vurulmuştur. Köprü güvertesinde vurulan Cevdet Kılıçlar,Cengiz Akyüz, Cengiz Songür ve Çetin Topçuoğlu İsrail askerlerine yönelik bir tehdit oluşturacak eylemler içinde değillerdi. Bu örneklerde ve muhtemelen Mavi Marmara'daki diğer öldürme olaylarında da kanunsuz, keyfî ve yargısız infazlar yapan İsrail silahlı kuvvetleri, uluslararası insan hakları hukukunu ve özellikle Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 6.maddesini ihlal etmiştir.

171. Şurası da aşikârdır ki, üst güvertede yaralı olarak yatmakta olan bir grup yolcu da başka kötü muamelelere maruz kalmıştır. Bu durum, güverte kontrolünü temin etme operasyonu tamamlandıktan sonra da fiziki ve sözlü taciz şeklinde bir süre daha devam etmiş, operasyonun tamamlanması sonrasında iki ila üç saat boyunca yaralı olan bu yolculara tıbbi destek hizmeti sağlanmamıştır. İsrail silahlı kuvvetleri, aynı şekilde, operasyon tamamlandığında gemideki yaralılara takriben yine iki ila üç saat boyunca gerekli tedavi hizmetini sağlamayı -gemideki diğer kişilerin ve özellikle filo organizatörlerinin bu yönde destek sağlanması yolundaki ısrarlı taleplerine rağmen- reddetmiştir.Kronik tıbbi sorunları sebebiyle sıkıntı yaşayan bazı yolcuların ilaçlarını almaları da engellenmiştir. İsrail güçleri, bütün yaralılara mümkün olan en acil şekilde uygun tıbbi tedavi hizmeti sunmanın şartlarını yerine getirmemiştir.Bundan başka, ateşli silah kullanımının, ancak bu yönde açık bir uyarı sonrasında gerçekleşmesi gerekirdi.Çatışmanın ilk aşamasında üstgüvertedeki şartlar bu tür uyarılarda bulunmak için uygun olmamış olabilir; ancak İsrail'in geminin kontrolünü sağlama operasyonunun daha sonraki aşamalarında bu uyarıları yapması kesinlikle mümkün ve gerekli idi.

172. Heyet şu değerlendirmeyi yapmaktadır; gerek Mavi Marmara'daki İsrail askerleri tarafından gerekse helikopterler yoluyla uygulanan güç gereksiz,orantısız, aşırı ve uygunsuzdur. Ölümlerden ve yaralanmalardan kaçınmak mümkünken, birçok sivil yolcu öldürülmüş ve

yaralanmıştır. Adli tıp raporlarına ve balistik kanıtlarına göre, en azından altı ölümün kanunsuz, keyfî ve yargısız infaz olarak tanımlanabileceği görülmektedir. Hâl böyle olunca, İsrail kuvvetlerinin hareket tarzının, Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 6. ve 7. maddelerinde va'zedilen yaşama ve fiziksel bütünlük hakkını ihlal ettiği aşîkârdır.

173. Heyet, filoda yer alan diğer üç gemiye (Challenger I, Sfondoni ve Eleftheri Mesogios) İsrail kuvvetlerince yapılan müdahalede nasıl güç kullanıldığını da araştırmıştır. Her üç gemide de bazı yolcular, tamamıyla pasif direniş teknikleri kullanmıştır; mesela İsrail askerlerinin gemiye çıkışına karşı muhalefetlerinin sembolik bir ifadesi olarak askerlerin geçiş yollarını kendi bedenlerini kullanarak kapatmışlardır. Fakat İsrail askerleri bu gemilerin kontrolünü sağlamak için de yine kayda değer bir güç kullanmıştır, stun bombaları, elektroşok silahları, yakın mesafeden coplama, paintball kapsül kullanımı, plastik saçmalarla yakın mesafeden ateş ve fiziki güç kullanımı bunlara örnek olarak verilebilir. Bu güç kullanımları yolcularda yanıklar, çürümeler, kan toplanmaları (hematom) ve kırıklar gibi bir dizi yaralanmaya yolaçmıştır. Pasif direniş eylemlerinde dahi yer almayan bir yolcudaki (bir fotomuhabiri) elektroşok silahından kaynaklanan yanıklar söz konusudur. Heyet, İsrail askerlerinin Challenger I, Sfondoni ve Eleftheri Mesogios gemilerine yapılan müdahalede kullandığı gücün gereksiz, orantısız, aşırı ve uygunsuz olduğu; ayrıca kullanılan bu gücün Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7. maddesinde va'zedilen fiziksel bütünlük hakkını ihlal ettiği tespitinde bulunmuştur.

b) Özgürlük ve güvenlik hakkı ve tutuklulara yapılan muameleler – işkenceler ve diğer insanlık dışı, zalimane ve onur kırıcı muamele yada cezalandırmalar

174. Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 9. maddesinin 1. paragrafında şöyle denmektedir: "Herkes kişi özgürlüğü ve kişi güvenliği hakkına sahiptir. Hiç kimse keyfî olarak gözaltına alınamaz veya tutulamaz. Hiç kimse hukukun öngördüğü sebepler ve usuller dışında özgürlüğünden yoksun bırakılamaz. "Heyet filoya İsrail tarafından yapılan müdahaleyi kanunsuz gördüğünden, gemideki yolcuların alıkonulması da hâliyle kanunsuzdur.

175. Yolcuların hürriyetlerinden mahrum edilmeleri, BM'nin Keyfî Gözaltılar Çalışma Grubu tarafından yapılan tanımlamalarda ifade edildiği şekliyle keyfî gözaltı kriterlerine uymaktadır. "Hürriyetten mahrum bırakma, bu muameleyi meşrulaştıracak herhangi bir hukuki zemin [...] olmadığında" keyfî gözaltının birinci kategorisi olarak görülmektedir.

176. Altı gemideki 700'den fazla gemi mürettebatı ve yolcunun kitlesel olarak alıkonulmasının herhangi bir hukuki zemini yoktur, bu uygulama doğası itibarıyla keyfîdir ve Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 9. maddesini de ihlal etmektedir.

177. Ayrıca, filoda yer alan hiç kimseye alıkonulma sebepleri hakkında bilgi verilmemiştir. Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 9. Maddesinin 2. paragrafında şöyle denilmektedir "Gözaltına alınan bir kimse, gözaltına alınma sebepleri hakkında gözaltına alındığı

sırada ve kendisine isnat edilen suçlar konusunda derhâl bilgilendirilir. "Filoda yer alan gemilerdeki yolcular gemilerde alıkonulmuşlardır ve bu alıkonulma süresi 12 saati bulmuştur. Bu süre zarfında bütün yolcuların niçin alıkonuldukları hakkında ve kendilerine yöneltilen suçlamalarla ilgili olarak bilgilendirilmeleri gerekirdi. Bu yapılmadığı gibi, bazı durumlarda yolcularınbu yöndeki bilgilenme taleplerine sözlü suistimal ya da fiziki şiddet kullanımıyla karşılık verilmiştir. Burada İsrail silahlı kuvvetleri Uluslararası Medenive Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 9. maddesini ihlal etmiştir.

178. Mavi Marmara'daki alıkonulma süresi boyunca yolcuların maruz kaldığımu amele tabiatı itibarıyla zalimane ve insanlık dışı olup hürriyetinden mahrum bırakılan insanların doğuştan sahip oldukları insanlık onurlarına saygı gösterilmemiştir: Birçok kişi açık güvertelerde, zor şartlar altında saatler boyunca diz çökmeye zorlanmış; alıkonulan insanların birçoğu kötü fiziki muamele ya da sözlü tacize maruz kalmış, kelepçeler gereksiz şekilde sıkılmış ve tuvalet ya da yiyecek gibi temel insani ihtiyaçlar dahi sağlanmamıştır. Ayrıca, ortamda var olan şiddet havasının da gemilerdeki insanlar için onurkırıcı bir etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Filoda yer alan diğer gemilerde de insanlar benzer ciddi ve azap verici muamelelere maruz kalmıştır -mesela pasaportunu kendisine bir belge verilmeden teslim etmeyi reddeden bir kişi ciddi şekilde fiziki şiddete maruz kalmıştır. Herhangi Bir Biçimde tutuklanan yada hapsedilen kişilerin Korunmasıyla İlgili Prensipler Bütünü'nün 1. prensibinde şöyle denilmektedir: "Herhangi bir biçimde tutulan veya hapsedilen bir kimse, insaniyetin ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygının gerektirdiği bir biçimde muamele görür." Ayrıca 6. prensipte de şöyle denilmektedir: "Herhangi bir biçimde tutulan veya hapsedilen bir kimse, işkenceye veya zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz."

179. Heyet, özellikle Mavi Marmara'daki yolcuların, bir ölçüye kadar da Challenger I, Sfendoni ve Eleftheri Mesogios'taki yolcuların kelepçelerinin sıkılması uygulamasının yaygınlığı hususuyla da bilhassa ilgilenmiştir. Pekçok yolcu plastik kelepçelerin kasıtlı olarak çok sıkılmasının yol açtığı acı ve ızdırabı anlatmış; çoğunlukla da ellerin arkadan birleştirilerek kelepçelenmesinin fazlasıyla azap verici olduğunu belirtmiştir. Bu kişilerin çoğunda filodaki olayların üç ay sonrasına kadar nörolojik hasarlar söz konusu olmuştur. Daha önce vurgulandığı üzere, filodaki yolcuların kelepçelenme biçimi, İsrail kuvvetlerinin kelepçeyi sistematik biçimde acıtıcı ve yaralayıcı kullanımı tanımına uymaktadır. Heyet, kelepçeleme biçiminin açıkça gereksiz olduğundan ve bu uygulamanın yolcuların acı ve ızdırıp çekmesini kasten amaçladığından şüphe duymamaktadır.

180. İşkence, Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7. maddesiyle istisnasız olarak yasaklanmıştır. Ayrıca İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezaya Karşı Sözleşme'nin 1. maddesinde şöyle bir hüküm yer almaktadır: "Sözleşme

amaçlarına göre; 'işkence' terimi, bir şahsa veya bir üçüncü şahsa, bu şahsın veya üçüncü şahsın işlediği veya işlediğinden şüphelenilen bir fiil sebebiyle, cezalandırmak amacıyla, bilgi veya itirafelde etmek için veya ayırım gözetken herhangi bir sebep dolayısıyla birkamu görevlisinin veya bu sıfatla hareket eden bir başka şahsın teşviki veya rızası veya muvafakatiyle uygulanan fiziki veya manevi ağır acı veya ızdırap veren bir fiil anlamına gelir."Aynı Sözleşme'nin 2(2) numaralı maddesinde, işkencenin mutlak olarak yasaklandığı vurgulanır:"Hiçbir istisnai durum, ne harp hâli ne de bir harp tehdidi, dâhili siyasi istikrarsızlık veya herhangi başka bir olağanüstü hâl, işkencenin uygulanması için gerekçe gösterilemez."Yolculara yönelik istismarlar, yolcuları cezalandırma amaçlı kasti eylemler olduğundan veya bir ya da daha çok yolcuyu korkutarak veya yıldırarak filoya katılımdan ve/veya filoya yapılan müdahaleyi engelleyici faaliyetlere katılımdan uzak tutmayı amaçlar nitelikte olduğundan, yolculara yönelik muamele işkence özelliğindedir. 181.Dolayısıyla Heyet, Mavi Marmara'daki yolculara (ve belli durumlarda Challenger I, Sfendoni ve Eleftheri Mesogios'taki yolculara da) İsrail silahlı kuvvetleri tarafından uygulanan muameleyi zalimane, insanlık dışı, onur kırıcı ve -ayrıca bu muamele cezalandırma formunda da olduğundan- işkence olarak görmektedir. Bu durum, İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezaya Karşı Sözleşme ile Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7 ve 10(1) sayılı maddelerinin ihlali anlamına gelmektedir.

c)Dördüncü Cenevre Sözleşmesi yle ve geleneksel uluslararası insancıl hukukla ilgili muhtemel ihlaller

182. Yukarıda izah edilen uluslararası insan hakları ihlallerine ek olarak Heyet, aynı vaka ve bilgilere dayalı olarak koruma altındaki kişilere karşı İsrail silahlı kuvvetlerinin söz konusu müdahale sırasında uyguladığı - Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 147. maddesindeki terimlerle ifade edilirse- kasten adam öldürme, işkence, insanlık dışı muamele ve kasten büyük acılar ve ızdıraplar veya ciddi yaralanmalar doğuracak ya da insan sağlığını tehlikeye sokacak türden eylemlerinin uluslararası insancıl hukuk ihlallerine bariz deliller oluşturduğu değerlendirmesini yapmaktadır.

C)Filo yolcularının İsrailde alıkonulmaları ve sınırdışı edilmeleri

1.Vaziyetin Tasviri

183. Heyet, olayların gelişme şekliyle ilgili olarak aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur:

a) Yolcular hakkında Aşdod Limanında yapılan işlemler

184. Müdahaleye maruz kalan filo mensubu gemilerin hepsi, İsrail'in Aşdod Limanı'na çekilmiştir. Aşdod'da bu konuyla ilgili olarak önceden hazırlıklar yapılmış ve rıhtımda yolcuların alınacağı çadırlar kurulmuştur. Filodaki ensütratli gemi olan Challenger I, 31 Mayıs günü saat 11.00 sularında Aşdod Limanı'na varmıştır. Son gelen gemi, aynı gün saat

18.00 sularında limana gelen Mavi Marmara gemisi olmuştur. İşlem yapılacak çok sayıda yolcu olduğundan, yolcuların gemiden indirilmesi çok uzun sürmüştür. Mavi Marmara'daki yolcuların bazıları gemi limana vardıktan sonra dahi gemide silahlı muhafızlar gözetiminde beklemek zorunda kaldıklarını söylemiştir. 12 saat bekletilen yolcular olmuş ve yolcuların bazıları ertesi sabaha kadar gemiden indirilmemiştir.

185. Gemiler limanda, rıhtımda toplanan asker ve aralarında okul çocuklarında bulunduğu sivil kalabalıklar tarafından karşılanmıştır. Bu kitle bayraklar sallayıp tezahüratlar yaparak İsrail silahlı kuvvetlerinin dönüşünü kutlamıştır. Bazı yolcular, rıhtımdaki kalabalığın yuhalamalarına veya sataşmalarına maruz kaldıklarını söylemiştir. Yolcuların gemilerden boşaltılmasını kayıt ve takip etmek için televizyon ekipleri ve gazeteciler de limana gelmiştir. Pek çok yolcu, medyanın ve düşman kalabalıkların önünde "merasimle yürütölmelerinin" huzursuz edici ve aşağılayıcı bir tecrübe olduğunu söylemiştir.

186. Daha önce hava yoluyla tahliye edilenler haricindeki yaralı yolcular tespit edilerek tedavi için yakınlardaki hastanelere sevk edilmiştir. Ciddi yaraları bulunan bazı yolcular, herhangi bir yardım söz konusu olmaksızın MaviMarmara'dan yürütölerek çıkartılmıştır. Yolcularla ilgili tahliyelerin ve diğer işlemlerin gecikmesi sebebiyle bazı yaralı yolcular teşhis ve hastaneye sevk için bir hayli beklemek zorunda kalmıştır. Bazı yaralılarla ilgili teşhisler ise ancak daha sonra, hapishanede yapılabilmektedir.

187. İşlemler sırasında bütün yolculara imzalamaları için resmî evraklar verilmiştir. Bu evrakların İngilizce, Türkçe ve Arapça gibi muhtelif dillere yapılmış tercümeleri bulunmasına rağmen yolcuların çoğu kendilerine İbranice bir nüsha verildiğini ve söz konusu metnin içeriğiyle ilgili bir açıklama yapılmadığını söylemiştir. Bu evrakları anlayabilenlerin aktardığına göre, evrakları imzalayan kişiler İsrail'e illegal bir şekilde girmiş olduklarını kabul ile sınır dışı edilmeye ve 10 yıl boyunca İsrail'e girme yasağına muvafakat gösterdiklerini kabul ve beyan etmekteydiler. Bazı yolculara bu evrakları imzalamaları hâlinde erken salıverilecekleri ve ölkelerine geri dönüş süreçlerinin hızlandırılacağı, aksi takdirde dava süreçlerine bağılı olarak tutukluluk sürelerinin uzayacağı söylenmiştir.

188. Uluslararası sulardan İsrail'e rızaları olmaksızın getirilmiş oldukları yada anlamadıkları bir metni imzalamak istemedikleri gibi gerekçelerle yolcuların hemen hemen tamamı bu dokümanı imzalamayı reddetmiştir. Bazı İsrailli yetkililer yolculara karşı, söz konusu metni imzalamaları için baskı yapma yönünde ortak bir gayret içerisine girmiştir. Baskı altında kalarak bu belgeyi imzalayan yolculardan bir kısmı, metne, İsrail'e girişlerini açıklayan dipnotlar eklemiş, bazıları da ihtirazi kayıtları olduğunu belirtmiştir. İmzalamayı reddeden bazı yolcular fiziki şiddet ile tehdit edilmiş bazıları da imzalamadıkları ve diğerlerine de imzalamamaları yönünde tavsiyede bulundukları için dövölmüş veya fiziki tacize maruz kalmıştır. Söz konusu metni imzalamaları için yolcuları ikna çabaları neredeyse havaalanında uçağın kalkış anına kadar devam etmiştir.

189. Yolcular, kıyafetleri çıkarılarak aranma da dâhil olmak üzere

bir dizi çok ayrıntılı aranmaya tabi tutulmuştur. Kadın yolcuları çoğunlukla kadın görevliler aramışsa da bazı kadın yolcular aranmaları sırasında erkek görevliler tarafından kısmen ya da tamamen görünür bir hâlde oldukları yolunda şikâyetlerde bulunmuştur. Bazı erkek yolcular ise, anal kontrole ya da bu tür bir kontrol tehdidine maruz kaldıklarını belirtmiştir. Bir grup yolcu sataşmaların, provokasyonların, hakaretlerin ve onur kırıcı bir dilin ve fiziki tacizlerin olduğu bu arama sürecini "kasten aşağılayıcı ve küçük düşürücü" olarak tanımlamıştır. İsrail'deki hapis süreci boyunca pek çok yolcu defalarca aranmıştır; her türlü güvenliğin sağlandığı ve bu aramaların güvenlik maksatlarına artık hizmet edemeyeceği anlarda dahi aramalar devam etmiştir.

190. İşlemler sırasında yolcuların -ya resmî dokümantasyon için ya da bazı durumlarda "zafer hatırası" olsun diye- fotoğrafları çekilmiştir. Bazı yolcularla ilgili işlemler görüntülü olarak da kaydedilmiştir. Yolcuların parmak izleri ve kimi durumlarda DNA örnekleri de alınmıştır. Bazı yolcular parmak izi vermemeyi başarabilmişken bazılarının parmak izleri zor kullanılarak alınmıştır. Bir mağdurun ve görgü şahitlerinin anlattıkları, söz konusu ortamı canlı bir şekilde tasvir etmektedir: Parmak izini vermeyi reddeden Yunan vatandaşı bir yolcu, İsrailli yetkililer tarafından ciddi şekilde dövülmüştür. Söz konusu yolcu bir müddet yerde sürüklendikten sonra etrafını çeviren kalabalık bir grup İsrailli görevli tarafından dövülmeye devam edilmiş, buarada bacağı da kasıtlı olarak kırılmıştır. Ağlayarak yardım isteyen Yunanlı yolcu ile ilgilenilmemiş ve bir görgü tanığının ifadesine göre hem erkek hemde kadın üniformalı askerler bu kişiye gülmüştür. Söz konusu yolcunun kırık bacağıyla İsrail'den ayrılana kadar ilgilenilmemiştir.

191. Yolcular tıbbi kontrolden geçirilmiştir; ancak bazıları bu kontrolden geçmek istememiş ve bunu reddetmiştir. Pek çok yolcuya göre tıbbi kontroller üstünkörü ve alelusul bir şekilde yapılmıştır. Rahatsızlıkları sebebiyle düzenli olarak ilaç kullanan yolculara ait ilaçlar ya askerlerce alınmış veya gemilerde bırakılmıştır. Bu ilaçların getirilmesi yolundaki taleplere hemen cevap verilmemiş, bazıları ilaçlarını müteaddit ricalar üzerine daha sonra alabilmiştir.

192. Yukarıda izah edilen örneklerle ilaveten, iş birliğine yanaşmadığı gerekçesiyle bazı yolculara karşı yaralanmalara ve travmalara yol açacak şekilde fiziki şiddet uygulanan başka örnekler de mevcuttur. Yolcuların maruz kaldıkları muameleyi genel olarak protesto eden bir yolcuya İsrailli bir yetkili şöyle demiştir: "Şu an İsrail'desiniz, burada herhangi bir hakka sahip değilsiniz."

193. Limandaki işlemler sırasında yolculara ülkelerinin konsolosluklarına ya da avukatlarına ulaşma imkânı tanınmamıştır. Kimi yolcular, işlemler sırasında bazı dilleri konuşan tercümanların mevcut olduğunu ve burada görev alan bazı yetkililerin İbranice'den başka diller konuştuklarını söylemiştir. Yine de pek çok yolcu kendilerine anlatılanları anlama imkânından mahrum kalmıştır.

194. Eşini kaybeden bir yolcuya, içinde bulunduğu kederli hâlin

hassasiyetiyle kesinlikle bağdaşmayacak şekilde davranılmıştır. Eşinin ölümüyle ilgili olarak ailesini telefonla bilgilendirmesine izin verilmemiştir. Buna benzer başka örnekler de mevcuttur; aynı aileye mensup yolcular ayrı ayrı tutulmuş ve bu kişiler serbest kalana kadar yakınlarının akıbetleri ve sıhhatleri konusunda hiçbir bilgi alamamıştır. Bu ayrı kalma durumu, yolcuların yaşamış olduğu endişe ve sıkıntı hâlini arttırmıştır.

b) Yolcuların ve mürettebatın Berşeva yakınlarındaki Ella Hapishanesinde alıkonulması

195. Yolcuların çoğunluğu Aşdod'daki işlemler sonrasında gruplar hâlinde karayoluyla bir iki saat mesafedeki Berşeva yakınlarında bulunan Ella Hapishanesi'ne sevk edilmiştir. Yolcular, parmaklıklı pencereleri olan standart hapishane araçlarıyla taşınmıştır. Bazı yolcular bu araçlar içinde birkaç saat beklemek zorunda kalmıştır. Bir yolcu, hapishane aracı içinde bekleyişinin (hem Aşdod'da hem de hapishanede) 20 saati bulduğunu ifade etmiştir. Pek çok yolcu, bindirildikleri araçların klimalarla aşırı derecede soğutulmasından şikâyetçi olmuştur. Bazı yolcular da kapalı minibüsler içinde, güneş altında uzun süre bekletildikleri için çok boğucu bir ortamda kalmaktan şikâyet etmiştir. Klimanın derecesini ayarlama ya da tuvalete gitme gibi taleplere dikkate alınmamış veya bazı durumlarda şiddet uygulaması ya da tehdidiyle mukabele edilmiştir.

196. Hapishaneye getirildikten sonra yolcuların çoğu en fazla dört kişilik gruplar hâlinde hücrelere yerleştirilmiştir. Bir grup yolcu hapishanede tecrit edildiklerini ve buradan ayrılıncaya kadar diğer yolcularla temas kuramadıklarını rapor etmiştir.

197. Bazı yolcular, hapishanede hücreleri ve müşterek alanları temizlemek zorunda kaldıkları şikâyetinde bulunmuşlarsa da yolcuların pek çoğu hapishanedeki şartların kabul edilebilir düzeyde olduğunu belirtmiştir. Bazıları tuvaletlerle ilgili problemlerin varlığını belirtmişler, aralarında kadınların da bulunduğu bir başka grup yolcu da duşlardaki güvenlik kameraları sebebiyle rahatsız ve huzursuz olduklarını ifade etmiştir. Yolculara genel olarak yiyecek ve su temin edilmiştir. Pek çok yolcu düzenli yoklamalar, hapishane gardiyanlarının bağırışları ve diğer kasti rahatsızlıklar sebebiyle uyumalarının engellendiğini söylemiştir.

198. Pek çok yolcu, tutukluluk hâlindeyken de sorgulamalara muhatap olmuş ve bazıları aynı şeyin tekrar tekrar yapıldığını belirtmiştir. Bu sorgulamalar sırasında bir dizi darp ve dövülme olduğu iddiaları mevcuttur.

199. Görgü tanıklarının çoğu avukatlarıyla ve kendi elçilikleriyle temas imkânından mahrum bırakıldıkları yönünde ifade vermiştir. Hukuki yardım sağlayan İsraili bir sivil toplum kuruluşundan avukatlar, gözaltındaki kişileri ziyaret etmek için müteaddit teşebbüslerde bulunmuşlar ancak girişlerine bir süre izin verilmemiştir. Görüşmelerine izin verildiğinde de avukatlara çok sınırlı vakit tanınmış, bu sebeple tutuklularla yeterli bir görüşme yapmaları mümkün olmamıştır. Bazı

yolcuların elçiliklerden gelen temsilcilerle görüşmelerine izin verilmiş, ancak çoğunluğun böyle bir imkânı olmamıştır. Telefon ve telefon kartlarına erişim imkânı tanınmakla birlikte, görüşme süresi çok kısa tutulduğundan yurt dışı ile görüşebilmek pratik olarak mümkün olmamıştır.

200. Berşeva’da alıkonulan yabancı ülke vatandaşlarının hiçbirine karşı herhangi bir suç isnadında bulunulmamış ve bu insanların hiçbirisi hâkim karşısına çıkarılmamıştır. Hâkim karşısına çıkma hakkı isteyerek protestoda bulunan bir yolcu, havaalanı yakınında kendisinin daha sonra “düzmece” olarak tabir ettiği bir mahkemeye çıkarılmış, mahkeme de kendisini sınır dışı etme kararı vermiştir.

c) Yolcuların havaalanında ve ülkelerine gönderilme sürecinde maruz kaldığı kötü muameleler kötü muameleler

201. Hareket saatlerine bağlı olarak yolcular 24 ila 72 saat süreyle alıkonulmuştur.İsrail ile diplomatik ilişkisi olmayan ülkelerin vatandaşları ile Ürdünlüler daha erken salıverilmiş ve kara yoluyla Ürdün’e gönderilmişlerdir.Yolcuların çoğu, hava yoluyla sınır dışı edilmek üzere hapishaneden TelAviv’deki Ben Gurion Uluslararası Havaalanı’na getirilmiştir. Hava yoluyla sınır dışı edilen pek çok yolcu gerek hapishanede gerekse havaalanına varışta, hapishane araçlarında, güneş altında, saatlerce beklemek zorunda kaldıkları şikâyetinde bulunmuştur. Araçlarda baskıcı muameleye maruz kalan birkadın, âdet görmekte olduğunu açıklamasına rağmen tuvalete gitme ihtiyacının reddedildiğini ifade etmiştir.

202. Mavi Marmara’da tatbik edilen şiddet hariç, belki de en şok edici uygulamasınır dışı edilme gününde Ben Gurion Uluslararası Havaalanı’ndaki üniformalı İsrail personeli tarafından uygulanan aşırı ve sebepsiz şiddet olmuştur.Heyet’e bu konuyla ilgili olarak ulaşmış bir dizi tutarlı ifade mevcuttur.Bu ifadeler o kadar tutarlı ve canlıdır ki, neredeyse sorgulamaya da hiihtiyaç kalmamaktadır. O gün terminal binasında ürkütücü sayıda silahlı asker ve polis bulunmaktadır. Bazı yolcular bu yetkililerin “kavga aradığını”ifade etmiştir. O noktaya kadar zaten tamamen İsraililerin kontrolü altında bulunan bütün yolcular burada defalarca üst aramasından geçirilmiştir.Yolcuların çoğu sınır dışı evraklarını imzalamayı yine reddetmiş, bazıları da sınır dışı işlemiyle ilgili bir duruşma talebinde bulunarak işlemin hukukiliğini sorgulamıştır. Bu aşamada uygulanan şiddetin meşru bir zemini olmadığı görülmektedir.

203. Pasaport kontrol sahasındaki bazı yolcular, dövüldüğü anlaşılan yaşlı bir yolcunun kötü muameleye maruz kaldığını görmüştür. Aralarında İrlandalıların ve Türklerin bulunduğu diğer yolcular bu muameleyi protestoedince askerler tarafından coplanmışlardır. Bu sırada yere yatırılarak tekmelenen, yumruklanan ve mütemadiyen saldırılan 30 kadar yolcu ciddi şekilde dövülmüştür. Bunlar arasında yer alan ve çok şiddetli dövülen İrlandalı bir yolcunun kafasından ciddi bir darbe aldığı ve

boğazına basılması sebebiyle neredeyse boğulma noktasına geldiği görülmüştür. Kendisine saldıranların polis memurları olduğunu ifade eden bu kişi, daha sonra bir nezarethaneye alınmıştır.

204. Bu boğuşmada yer alan Türk yolculardan bir tanesi daha sonra askerler tarafından alındığını, metal kelepçelerle kelepçelendiğini, kelepçelerden çekilip sürüklenerek götürüldüğü küçük bir odada beş asker tarafından dövülüp tekmelendiğini ve bu sırada diğer askerlerin bir blokaj oluşturarak durumun dışarıdan görülmesini engellediğini ifade etmiştir. Polisler bu duruma müdahale etmiş ve şiddeti sonlandırmıştır.

205. Bir grup kadın yolcu, askerler tarafından itilip kakılmış, bunlardan birtanesi yumruklanarak dövülmüştür. Kadınlar sözlü tahkir ve aşağılamalarda maruz kalmıştır.

206. Sınır dışı evraklarını imzalamayı reddeden bir başka yolcuya yaklaşık 17 memur saldırmış, kafasından tekmelenen bu kişi namlu ile tehdit edilmiştir. Bir grup yolcu, masumiyetlerini bir İsrail mahkemesinde kanıtlayabilmek imkânına kavuşabilmek maksadıyla sınır dışı işlemine karşı direnmiştir. Bu durum İsraililer tarafından provokasyon olarak değerlendirilmiştir.

207. Bir hekim, maruz kaldığı muameleyle ilgili detaylı bilgi vermiştir. Havaalanına ulaştıklarında kendilerine refakat etmekte olan memur hekimi iterek merdivenlerden düşürmeye çalışmıştır. Daha sonra, kontrol noktasından geçerken sözlü tacizlere maruz kalmıştır. İtiraz etmeye kalktığında bir memur arkadan kafasına bir tokat atmış, bir grup üniformalı memur üzerine çullanarak yere yatırıp tekme ve yumruklarla saldırmıştır. Daha sonra sürüklenerek diğer yolcuların göremeyeceği bir yere götürülmüş, saldırılar buradada sürmüş, parmakları kırılmaya çalışılmıştır. Kolları arkadan birleştirilerek metal kelepçelerle bir elinde his kaybı oluşacak ölçüde sıkı bir şekilde bağlanmıştır. Ardından kelepçelerden tutularak ayağa kaldırılmış ve bir duvara dayanmıştır. Kelepçelerin gevşetilmesini isteyince kendisine bunun Gazze'ye gitme teşebbüsünün bir bedeli olduğu söylenmiş ve "bu durumun sağlık içiniyi olduğu" ifade edilmiştir. Üzerinde, kendisinin doktor kimliğini açıkça gösteren bir mont bulunduğunu ifade eden hekim, kendisine saldırmaları için herhangi bir gerekçe olmadığını belirtmiştir.

208. İş birliğine yanaşmadığı düşünülen başka yolculara karşı uygulanan münferit şiddet muamelelerine başka örnekler de mevcuttur. Bir yolcunun kollarının bir polis tarafından arkaya doğru burkularak kırıldığı görülmüştür. Bir başka yolcu 10 kadar asker tarafından tekmelenmiş, yumruklanmış, kelepçelenmiş ve bir araçla 10-15 dakika kadar uzaktaki bir yere götürülerek askerlerce iki saat kadar daha hırpalanmıştır. Bu kişi havaalanına döndüğünde başında kanamalar mevcuttur.

209. Havaalanındaki çok sayıda polis ve askerî personel, profesyonellik ve askerî disiplinle bağdaşmayacak ciddi hatalar yapmış, amirleri de çoğu kez bu durumlara anında müdahale etmekte yetersiz kalmıştır. Bu davranışların çoğunun İsrail iç hukuku açısından suç oluşturduğu kesindir.

210. Hangi  lke vatandaşı olurlarsa olsunlar, yolcuların çoğunluğunun tahliyesi Türkiye h k metince sağlanan bir uçakla yapılmıştır. Ürdünlü tutuklular  srail ile Ürdün arasındaki kara sınırından otobüsle gönderilmiştir. Yunan vatandaşı olan yolcular ise, Yunan hükümetinin gönderdiği bir askerî uçakla tahliye edilmiştir. Aynı zamanda  srail uyru unda olan ve  ifte vatandaşlığa sahip bulunan en azından bir yolcu, srail vatandaşlığını sıkıntıya sokmamak için sınır dışı edilmemeyi tercih etmiştir. Mahkemeye çıkarılmakla tehdit edilen bu kişi daha sonra  srail’de serbest bırakılmış ve herhangi bir kısıtlamaya maruz kalmadan ülkeden ayrılmıştır.

211. Kimi yolcular, diğer yolcuların sınır dışı işlemleri sürerken uçakların içinde saatlerce beklemek zorunda kalmıştır. Yolcuların bazıları sabah erken saatlerde bindikleri uçakların kalkması için gece yarısına kadar uçağın içinde beklediklerini söylemiştir.

d) Yaralı yolculara  srail hastanelerinde yapılan muamele

212.  srail kaynaklarına göre, Mavi Marmara’da yaralanan 31 yolcu gemiden helikopterlerle alınıp Tel Aviv, Kudüs, Hayfa ve diğer yerlerdeki muhtelif hastanelere getirilmiştir. Bütün görgü tanıkları, yatakların başındaya da odaların kapısında askerlerden, polislerden ya da her ikisinden korumaların beklediğini belirtmiştir. Yaralılar hastanelerde    ilabeş gün tedavi gördükten sonra uçakla Türkiye’ye gönderilmiştir. Söz konusu yaralıların çoğu tedavilerinin devamı için doğrudan Ankara’daki Atatürk Araştırma Hastanesi’ne götürülmüştür.

213.  srail hastanelerinde tedavi gören bazı yolcular tıbbi personelin kendilerine iyi davrandığını belirtmiştir. Ancak bazı yolcular, korumaların kendilerine yönelik sözlü hakaretlerde bulunduklarını ve kendileriyle alay ettiklerini ifade etmiştir. Bazı görgü tanıkları da hastanedekaldıkları süre boyunca, korumaların zaman zaman kasten yaptıkları gürültü sebebiyle doğru düzgün uyuyamadıklarını söylemiştir. Hastalar-Aşdod’daki diğer yolcular gibi- polisler ve askerler tarafından defalarca sorgulanmış ve  branice dokümanları imzalamaları yönünde ağır baskıya maruz bırakılmıştır. Bazı hastalar, vatandaşı oldukları  lkelerin elçilik temsilcileri veya ICRC temsilcileri tarafından ziyaret edilmiştir.

214.  srail hastanelerinde tedavi gören yaralıların birçoğu, hastane dekaldıkları süre boyunca yataklarında iken dahi metal kelepçelerle kelep elendiklerini belirtmiştir. Bazıları aynı zamanda ayak bileklerinden de ba lanmıştır. Ağır yaralı olan bu kişiler, yaraları dikkate alınmaksızın kelepçelenmiştir.

2. Yolculara  srailde yapılan muamelenin hukuki analizi

a) Keyfi veya illegal tutuklanma ve ya alıkonulma

215. Yukarıda belirtildiği üzere, Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi’nin 9. maddesinin 1. paragrafı keyfi tutuklama ya da alıkonulmalara karşı koruma sağlamaktadır.  srail’in filoya cebri müdahalesi hukuk dışı olduğundan, yedi gemideki yolcuların ve

mürettebatın Aşdod'da alıkonulmasıda -İsrail yetkililerinin bu insanları yakalamasının ve İsrail'e getirmesinin herhangi bir hukuki zemini olmadığından- hâliyle hukuk dışıdır. Yolcular, İsrail devletinin kanunsuz bir eylemi neticesinde kendilerini İsrail'de bulmuştur. Dolayısıyla İsraili yetkililer bu insanlarla uluslararası insan haklarından kaynaklanan yükümlülükleri çerçevesinde ilgilenmek durumundaydı. Ancak İsrail'e vardıktan sonra, İsrail otoriteleri bir hukukilik kılıfı oluşturarak filoya yapılan müdahalenin illegalliğini gizlemeye çalışmıştır.

216. Aşdod'a varıldığında, İsrail'e illegal olarak girildiğinin itiraf edildiği bazı belgeler yolculara imzalatılmaya çalışılmıştır. Yolcuların hemen hemen tamamı, İsrail'e kendi iradeleri rağmen cebren getirilmiş olduklarını belirtip ülkeye illegal olarak girmiş sayılamayacaklarını ifade ile bu belgeleri imzalamayı reddetmiştir. Yolcular, İsrail devletinin illegal bir eyleminin mağdurları iken İsrail'e illegal olarak girmek suçuyla karşı karşıya kalmayı kabul etmemiştir. Heyet bu itirazın haklı olduğunu düşünmekte, askerlerin filoya müdahalesi ile başlayan hukuksuzluğun yolcuların Aşdod'da, Berşeva'da ve havaalanında devam eden alıkonulmalarıyla sürdüğü değerlendirmesini yapmaktadır.

217. Bazı yolcular, İsrail'e getirilmeleri ile sonuçlanan bir dizi illegal eyleme dikkat çekmek maksadıyla, alıkonulmaları ile alakalı olarak hukuki bir mücadele başlatmak istemiştir. Bu kişiler hâkim karşısına çıkma haklarında ısrarlı davranmış ve ilgili suçlamalarla yargılanmak için mahkeme celplerinin kendilerine ulaşmış olduğunu belirtmişlerdir. Heyet'e, filoda yer alan yabancı ülke vatandaşlarının İsrail'de, ceza gerektiren bir suç işlemekle suçlandıklarını bildiren ilgili herhangi bir mahkeme evrakı ulaşmamıştır. Eğer böyle bir evrak varsa, bu kişilerin bağımsız, tarafsız ve yetkin bir mahkemede yargılanma haklarının inkâr edilmesi, Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 14. maddesinde ifade edilen hakların ihlali anlamına gelmektedir.

b) İşkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ve ya onur kırıcı muamele veya cezalandırma

218. İsraili yetkililer, alıkonulan kişilere İsrail'in uluslararası insan hakları yükümlülükleri çerçevesinde davranmak ve bu kişileri zarar görmekten korumak zorundaydı. Heyet'in mülahazası şudur: Alıkonulma aşaması bir hukukilik çerçevesi içine sokulmak istenmişse de yolculara yönelik taciz ve istismarlara izin veren yaygın ve sürekli bir düşmanlık söz konusu olmuştur.

219. Yolcular tarafından verilen ifadeler, Aşdod'daki işlem merkezinde, hapishanede ve havaalanında İsrail memurları, askerleri ve polisleri tarafından uygulanan fiziki şiddet ve istismarla ilgili güvenilir bir dizi iddia içermektedir. Bazı vakalarda herhangi bir gerekçe olmaksızın fiziksel şiddet uygulandığı; bazı vakalarda ise yolcuların muayyen prosedürlere (form imzalatmak, parmak izinin alınması) rıza göstermelerini sağlamakya da rıza göstermeyenleri cezalandırmak amacıyla fiziksel şiddet uygulandığı anlaşılmaktadır. Heyet, İsrail'de alıkonuldukları süre boyunca yolculara İsrail yetkilileri tarafından uygulanan işkence eylemleri ile

İşkenceye Karşı Sözleşme'nin 1. maddesinin ve Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7. ve 10. maddelerinin ihlal edildiği düşüncesindedir.

220. İsrail yetkililerinin, işkence olarak görülmesi dahi insanları aşağılamayı amaçlayan, İşkenceye Karşı Sözleşme'nin 16. maddesinde ifade edildiği şekliyle zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele ya da cezalandırma olarak tanımlanabilecek davranışları da mevcuttur. Üst aramalarının, aranan kişinin onurunu koruyacak şekilde, standart prosedürlere göre yapılması gerekirken durum böyle olmamış; aramaların sıklığı, aramaların güvenlik endişelerinden ziyade rencide etmek ve küçük düşürmek için yapıldığı düşüncesini gündeme getirmiştir. Heyet, işlem merkezindeki İsraili kadın görevlilerin bazı kadın yolculara uyguladığı muamelenin kabul edilebilir davranış standartlarının çok altında olduğuna özellikle dikkat çekmek istemektedir.

c) Alıkonulan insanların kalabalıkların önünde yürütülmesi

221. Yolcular ve gemi mürettebatı Aşdod Limanı'na getirildikleri sırada savaş esiri olarak görülemeyecekleri hâlde, görüşülen kişiler, rıhtımda bayrak sallayarak gösteri yapan kalabalıkların önünden sanki zaferle ele geçirilmiş savaş esirleriymiş gibi yürütüldüklerini söylemişlerdir. Hâlbuki, savaş esirlerinin dahi, umurun hakaret ve merakına karşı korunmalarını va'zeden Üçüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 13. maddesi uyarınca bu tür aşağılayıcı bir teşhire tabi tutulmamaları gerekirdi. Geleneksel genel hukuk şartlarına göre sivillerin kişilik onurlarının her türlü saldırıdan korunması gerektiğinden, siviller olarak filodaki yolcular en azından aynı temel korunmaya sahip olmalıydılar. İsrail otoritelerinin bu korumayı sağlayamamış olması, diğer hususların yanı sıra, Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 14. maddesinin 2. paragrafında izah edilensuçsuzluk karinesinin açık bir ihlalidir. Ayrıca, şüphelilerin kamusal alanlarda teşhir edilmemesi prensibi de ihlal edilmiştir. Haklarında herhangi bir suçlama olsun ya da olmasın, bütün yolcuların umurun merakından korunması gerekirdi.

d) Kişi güvenliği ve insanlık onuru hakkı

222. İsrail askerî güçleri ve/veya polis memurlarının Ben Gurion Uluslararası Havaalanı'nda yolculara uyguladığı ciddi fiziki şiddet içeren olaylarda, gözaltındaki kişilerin uluslararası insan hakları hukuku ve uluslararası insancıl hukuk prensipleri gereğince sağlanması gereken korunma hakları açık ve kayda değer bir biçimde ihlal edilmiştir. Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 9. maddesi kişi güvenliği hakkını vurgulamakta, 10. maddede ise "özgürlüğünden yoksun bırakılan herkesin, insani muamele görmesi ve doğuştan sahip oldukları insanlık onuruna saygı gösterilmesi garanti altına alınmalıdır" denilmektedir. Havaalanında askerler ve polisler tarafından, zaman zaman da amirlerinin onayıyla gerçekleşen muameleler, işkence olarak da değerlendirilebilir. Heyet şu tespiti rahatlıkla yapabilmektedir: Yolcuların tamamen yetkili mercilerin kontrolü altında olduğu sırada gerçekleşen söz konusu olaylar, bir grup memurun ülkeden ayrılmalarından hemen önce

yolcuların "ağızlarını burunlarını dağıtma" son bir zarar verme gayretlerinin bir sonucudur.

223. Alıkonulma ve sınır dışı edilme aşamalarında yaşandığı bildirilen diğer fiziki istismarlar, tacizler ve kötü muameleler, aynı şekilde, kişi güvenliği hakkını ihlal etmiştir.

224. Yasa Uygulayan Görevliler İçin Davranış Kuralları'na göre, yolcularla ilgilenen İsrail askerlerinin ve emniyet güçlerinin tamamının uymak zorunda olduğu bazı temel yükümlülükler mevcuttur. Bu kurallardan biri şöyledir: "Yasa uygulayan görevliler, görevlerini yaparlarken insan şeref ve haysiyetine saygılı olacak, bunları koruyacak ve bütün kişilerin insan haklarına riayet edeceklerdir." (madde 2). Sonraki kural, sadece kesinlikle gerekli olduğu zaman ve sadece görevin yerine getirilmesini sağlayacak şekilde güç kullanılabileceğidir (madde 3). Bir diğer kural ise, hiç kimseyi hiçbir işkence faaliyetine, sair zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı davranışlara ve cezalandırmaya zorlamamak, kimseyi bu tür davranışlarda bulunmaya teşvik etmemek ve başkasının bu tür davranışlarına izin vermemektir (madde 5). Alıkonulma ve sınır dışı süreçlerinin muayyen safhalarında bir grup İsrailli yetkili, bu kuralların hiçbirine riayet etmemiştir.

e) Alıkonulanların diğer hakları

225. İsrail'in filoya katılanları İsrail'de alıkoyması hukuki olsun ya da olmasın, İsrail devletinin, alıkonulan kişilere muayyen hakları tanımasını gerektirens orumlulukları söz konusudur. Heyet'e sunulmuş bazı veriler, bellidurumlarda bu haklara riayet ve hürmet edilmediğini göstermektedir.

226. Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 10. maddesi, hürriyetlerinden mahrum bırakılan herkesin, insani muamele ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygı görme hakkına sahip olduğunu va'zetmektedir. Bu hüküm, başka prensiplerin yanı sıra Herhangi Bir Biçimde Tutuklanan ya da Hapsedilen Kişilerin Korunması İçin Prensipler Bütünü (1988) ve Yasa Uygulayan Görevliler İçin Davranış Kuralları (1979) tarafından da desteklenmektedir. Gemilerden indirilen yolcularla ilgili işlemleri yürütmek üzere Aşdod'da bir sistem kurulduğu sırada, yolculara karşı düşmanca tavırlar sergileyen ve bunu teşvik eden memurların, gözaltındaki ya da alıkonulmuş kimselere karşı gösterilmesi gereken temel medeni davranış standartlarını ihlal ettiği açıktır.

227. Gemilerden indirilen yolcuların, haklarında yürütülen hukuki süreç ve prosedürlerle ilgili yeterince bilgilenmeleri, temelde lisan zorlukları sebebiyle sağlanamamıştır. İsrailli yetkililerin İbranice dışındaki dillerde yazılmış belgeleri dağıtmaya çalışmasına, bazı memurların da İngilizce, Arapça ve Türkçe konuşabiliyor olmasına rağmen, yolcuların çoğunun kendileriyle ilgili olarak ne tür işlemler yapıldığını anlayamadığı aşikârdır. Uluslararası Medenive Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 9. maddesinin 2. paragrafı gereğince alıkonulan, gözaltına alınan ya da tutuklanan kimselere gözaltına alınma ya da tutuklanma sebeplerinin açıklanması gerekmektedir. Prensipler Bütünü'nün 14. prensibi tutuklama, gözaltına alma ya da hapse atma işlemini yapan otoritelerin kullandığı dili

düzgün şekilde anlayamayan veya konuşamayan birkişinin, tutuklanması ve gözaltına alınması hakkında kendi anladığı dilde özel bilgi alabilme ve gerekiyorsa tutuklanması sonrasındaki hukuki işlemlerle ilgili olarak bedelsiz olarak hukuki destek ve bir tercüman desteği alma hakkını va'zetmektedir. Heyet, alıkonulan pek çok kimsenin bu haktan mahrum bırakıldığını tespit etmiştir.

228. Bunun da ötesinde, İsraili yetkililerin gözaltındaki bazı kişileri kendi hukuki durumlarıyla -bilhassa imzalamaları istenen sınır dışı belgeleriyle- ilgili olarak özellikle yanlış bilgilendirildiklerine dair kanıtlar mevcuttur. Bu konuda gülünç sayılabilecek örneklerden birinde yolculardan biri kendisine sınır dışı evrakını imzalamaması durumunda idam cezasına çarptırılacağına öylendiğini ifade etmiştir. Kendisinin bu tehdidi ciddiye almadığını da eklemiştir. Prensipler Bütünü'nün 21. maddesi, gözaltındaki ya da hapsedilmiş bir kimsenin içinde bulunduğu zorlukların, kişiyi itirafta bulunmaya ya da bir başka şahıs aleyhine ifade vermeye zorlamak için kullanılamayacağını va'zetmektedir.

229. Gözaltındaki pek çok yolcu, hukuki destek ve/veya ülkelerinin İsrail'deki elçiliğinden ya da diplomatik temsilciliğinden konsolosluk hizmeti almak için özellikle talepte bulunmuştur. Her ne kadar bazı yolcular hukuki destek verecek avukatlar ve diplomatik personel tarafından ziyaret edilmişlerse de, pek çoğu bundan mahrum kalmıştır. Prensipler Bütünü'nün 17. prensibine göre; "Tutulan bir kimse bir avukatın hukuki yardımından yararlanma hakkına sahiptir. Yetkili makam tutulan kimseyi, yakalanma anında bu hakka sahip olduğu konusunda bilgilendirir ve bu hakkı kullanabilmesi için kendisine makul kolaylıklar sağlar."16 (2) numaralı prensipte de devamla şöyle denilmektedir: "Tutulan veya hapsedilen bir kimse yabancı ise, vatandaşı olduğu devletin konsolosluğu veya diplomatik temsilciliği ile eğer kendisi mülteci ise veya bir uluslararası örgütün koruması altında ise, uluslararası hukuka göre, bu konuda bilgi alma hakkına sahip yetkili uluslararası örgüt veya koruması altında bulunduğu uluslararası örgütün temsilcisi ile iletişim kurma hakkına sahip olduğu konusunda kendisine hemen bilgi verilir." Bu hükümlere göre, herhangi bir gecikme olmadan her türlü iletişim kurulabilmeli veya buna izin verilmeliydi. Talep ettikleri desteğe ulaşan yolcuların çoğunluğu, alıkonulup destek talebinde bulunduktan birkaç gün sonra buna kavuşabilmişlerdir.

230. 18. prensibe göre; "Tutulan veya hapsedilen bir kimse(nin) avukatı ile iletişim kurma ve avukatına danışma hakkı (vardır) ve (bu) kimseye avukatıyla görüşebilmesi için yeterli zaman ve kolaylıklar sağlanır." Gözaltındaki kişilerle görüşme imkânı bulabilen İsraili savunma avukatları, İsrail otoritelerinin kendilerine tanıdığı toplam sürenin çok kısıtlı olması sebebiyle gözaltındaki her bir kişiyle birkaç dakikadan daha uzun süre görüşememiştir.

231. Gözaltına alınan kişilerin tamamı, filoya yapılan müdahaleyi öğrendikten sonra kaygı ve endişeye kapılan aileleriyle ve diğer yakınlarıyla iletişim kurmalarına izin verilmeyişinden yakınmıştır. Eşi

olaylar sırasında hayatını kaybeden bir kadın yolcunun ailesini arayıp durumdan onları haberdar etmesine bile izin verilmemiş olması takınılan aşırı ve sert tutuma verilebilecek örneklerden bir tanesidir. Hapishanede gözaltındaki bazı kişilere telefona erişim imkânı tanınmış ama bu telefonlar 40'ı aşkın ülkeden gelen tutukluların uluslararası telefon aramaları için yeterli olmamıştır. Prensipier Bütününün 16 (1) sayılı maddesinde tesis edilen hüküm öyledir: "Tutulan veya hapsedilen bir kimse, gözaltına alınmasından ve tutulduğu veya hapsedildiği yerden başka bir yere nakledilmesinden hemen sonra gözaltına alınmasını, tutulmasını veya hapsedilmesini ve naklini ve nezarete tutulduğu yeri aile üyelerine veya kendisinin tercih ettiği başka uygun kişilere bildirme veya yetkili makamların bildirmesini isteme hakkına sahiptir." Bu hükmün uygulanmasında herhangi bir gecikme kabul edilemez.

f) Yaralılara Gözaltında iken yapılan muameleler

232. Yolcuların çoğunluğu, üstünkörü de olsa, Kurallar Bütünündeki 24.madde gereğince tıbbi kontrolden geçirilmiştir. Söz konusu maddede şöyle denilmektedir: "Tutulan veya hapsedilen bir kimsenin tutma yerine veya hapishaneye girişi yapıldıktan sonra mümkün olan en kısa sürede, uygun şekilde tıbbi muayenesi yapılır."

233. Yaralanmış olan bazı yolculara, İsraili memurların saldırısıyla yaralanmış olanlar dâhil olmak üzere, acil tıbbi müdahalede bulunulmadığı durumlar sözkonusudur. Davranış Kuralları'nın 6. maddesine göre; "güvenlik güçleri gözaltına almış oldukları kişilerin sağlığıyla ilgili tam bir koruma sağlayacaklar ve ihtiyaç duyulduğu anlarda tıbbi müdahale yapılabilmesini temin için ivedilikle harekete geçeceklerdir."

D- İsrail Otoritelerinin Eşyalara El Koyması ve Bunların İadesi

1. Vaziyetin tasviri ve bulgular

234. Heyet, olayların gelişme şekliyle ilgili olarak aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur:

a) İsrail otoritelerinin yolculara ait eşyalara el konulması

235. Heyet'e filoya dâhil olan altı gemideki yolcuların İsrail otoriteleri tarafından el konulan paraları ve eşyalarıyla ilgili değişik bilgiler ulaşmıştır. El konulanlar arasında nakit paralardan başka pasaportlar, kimlik kartları, sürücü belgeleri, cep telefonları, dizüstü bilgisayarlar, MP3 çalar gibi ekipmanlar, fotoğraf makineleri ve kameralar, kredi kartları, belgeler, kitaplar ve giyecekler gibi değişik şahsi eşyalar mevcuttur. Bu el koyma işlemleri değişik safhalarda gerçekleşmekle birlikte, gemilerdeki el koymalar ve Aşdod Limanı'ndaki işlemler sırasında gerçekleşen el koymalar belirgindir. Yolcular henüz gemilerdeyken askerler tarafından yapılan üst aramalarında bazı eşyalara el konulmuş, gemilerdeki bazı eşyalar ise, yolcuların geri dönüp eşyalarını almalarına izin verilmediğinden oralarda kalmıştır. Heyet, pahalı yüzlerce elektronik eşyaya İsrail otoriteleri tarafından el konulduğunu tahmin etmektedir. Pek çok yolcуда, Gazze'de dağıtmak üzere miktarları zaman zaman on binlerce doları bulan nakit bağış paraları bulunmaktadır. İsraililer, bu nakit paralarla ilgili olarak birbiriyle çelişen uygulamalar içinde olmuştur. Bazı yolcular yanlarındaki

nakit parayı bütün alıkonulma süreci boyunca beraberlerinde taşıırken bazı yolcuların paralarına el konulmuş, fakat daha sonra iade edilmiştir; bazı yolcuların ise paralarına el konulmuş ve bir daha iade edilmemiştir.

236. Pasaportlarla ilgili olarak ise; çoğu yolcunun pasaportu İsrail'den ayrılmadan önce kendisine iade edilmiştir. Yolculardan bazıları pasaportlarını daha sonra almış, bazı yolcuların pasaportları ise olayın üzerinden dört ay geçmiş olmasına rağmen hâlâ kendilerine iade edilmemiştir.

237. Heyet'in tespitlerine göre şurası açıktır: İsrail otoriteleri, el koydukları her şeyin düzgün bir şekilde ve hangi yolcuya ait olduğunu kaydetmek ve daha sonra bunları sahiplerine iade etmek için bir sistem oluşturmamıştır.İsrail silahlı kuvvetleri yolcuların gemilerdeki bütün bavullarını açarak çok kapsamlı bir araştırma yapmış, sonrasında ise bu eşyalar ortalıkta çok dağınık bir şekilde bırakılmıştır. Gemide askerler tarafından ayrılarak başka bir yerde dövülmüş olan bir görgü tanığı, kelepçelenmiş olarak bir dizüstü bilgisayar ve elektronik alet yığınının üzerinde otururken Aşdod'a yaklaşıldıkça cep telefonlarının algıladığı şebekelerin değişmesinden kaynaklanan sesli sinyallerden oluşan "serenadı" dinlemek gibi tuhaf bir tecrübe yaşadığından bahsetmiştir.

238. Bazı eşyalar Türk yetkililere iade edilmiş, bazı yolcular da bavullarını İstanbul'daki adli tıp kurumundan teslim almıştır. Gemiler İsrail tarafından iade edildiğinde, hâlâ gemilerde bulunan bazı bavullar ve sair eşyalar İstanbul'da İHH'ya ait bir depoda toplanmıştır. Ne var ki, eşyalarını almak üzere bu depoya giden yolcular, sadece bazı elbiseler ve boş bavullarla karşılaşmıştır. Heyet'e intikal eden bilgilere göre, bazı İngiliz yolculara ait eşyalar İsrail'deki İngiltere konsolosluğu tarafından posta ile kendilerine gönderilmiş, ancak yolcular bu eşyaların ya tahrip edilmiş olduğunu ya da kendilerine ait olmadığını belirtmiştir.

239. Heyet'e verilen bilgilere göre, İsrailli yetkililer tarafından el konulan eşyaların bazıları (dizüstü bilgisayarlar, kredi kartları ve cep telefonları), suistimal ve zimmetlere konu olmuştur. 20 Ağustos 2010 tarihinde İsrail medyasında çıkan haberlere göre, "en azından dört" İsrail askeri, filodaki yolculara ait dizüstü bilgisayarları çalıp satmak suçlamasıyla tutuklanmıştır. Bundan başka, en azından dört yolcu, kendilerine ait kredi kartları ve cep telefonları gibi şahsi eşyaların daha sonra İsrail'de kullanıldığını ifade etmiştir. Bu konuyla ilgili açık ve özel bir örnek şudur: Sfondoni gemisindeki bir gazeteci, gerek Berşeva'daki hapisanede tutulurken gerekse salıverildikten sonra, şahsına ait kredi kartı ile İsrail'de alışveriş yapıldığını belirtmiştir. Bir başka yolcunun el konulmuş olan kredi kartıyla İsrail'de 1000 ABD dolarından fazla harcama yapılmıştır.

240. İsrail otoriteleri tarafından el konulup iade edilmeyen eşyalar arasında, filodaki yolcular ve profesyonel gazeteciler tarafından kaydedilmiş çok sayıda video ve fotoğraf çekimi kaydı bulunmaktadır. Bunlar arasında Mavi Marmara'ya ve diğer gemilere yapılan İsrail müdahale ve saldırısına ait pekçok resim ve video materyali de mevcuttur.

İsraili yetkililer, bu materyallerin ok az bir kısmını -onu da kırılmış ya da değiştirilmiş bir hâlde- daha sonra kamu erişimine açmışlarsa da bunların büyük çoğunluğu hâlen İsrail yetkililerinin özel kontrolünde bulunmaktadır.

241. Heyet'e göre bu durum, İsrail yetkililerinin 31 Mayıs tarihinde Mavi Marmara'da ve filoya ait diğer gemilerde yaşananlara dair delilleri ve ilgili bilgileri karartmaya ya da yok etmeye yönelik kasıtlı bir teşebbüsleri olduğunu göstermektedir.

242. Filoya mensup gemilerde görevleri icabı bulunan pek çok gazeteci, kendilerine ait bilgilere ya da ekipmanlara el konulduğu ve zararlarının tazmin edilmediği gerekçesiyle değişik şikâyetlerde bulunmuştur. Bunun bir örneği, takriben 60 gazeteci adına Avrupa Komisyonu'na gönderilen bir mektuptur. Heyet, Mavi Marmara'daki ve diğer gemilerdeki bazı yolcuların el konulan şahsi eşyaları ile ilgili olarak hukuki takipler yapıldığından haberdardır. Heyet, el konulan eşyaların azımsanmayacak değerde olduğu düşüncesindedir.

b) İsrail yetkilileri tarafından el konulan gemiler

243. İsraili yetkililer, filoya ait altı gemiye hayli uzun bir süre boyunca elkoymuştur. Mesela İsrail'in Aşdod Limanı'na çekilmiş olan Mavi Marmara, Defne Y ve Gazze I gemileri, iki aydan uzun bir süre bekletildikten sonra ,ancak 7 Ağustos tarihinde Türkiye'nin İskenderun Limanı'na getirilmiştir.

244. Mavi Marmara Türkiye'ye harap olmuş bir vaziyette dönmüştür. Gemikaptanı ve mürettebat, hasar görmüş ekipmanların gemi 31 Mayıs tarihinde İsrail otoritelerince alıkonulduğu tarihte mükemmelen çalışmakta olduğunu teyit etmiştir. Heyet, gemiye ait pek çok ekipmanın tamamen tahrip edilmiş ya da işlemez hâle getirilmiş olduğunu kendi araştırmalarıyla da tespit etmiştir. Tahrip edilmiş olan ekipmanların listesi şöyledir: iki otomatik tanımlama sistemi (AIS) ve radar, iki VHF telsiz hoparlörü, gözetim ekipmanları, VHFtelsiz ve VHF DSC takip alıcısı, MF-HF telsiz ve DSC ekipmanı, kontrolpanel göstergesi, hız kayıt ekranı, INMARSAT-C uydu ekranı, Raytheon radar,iki mobil GPS sistemi ve yangın alarm kontrol paneli. Tahrip edilmiş yada bozulmuş olan bu ekipmanlardan başka uydu telefonu, gemi sörvey kayıt bilgisayar ve yedek parçaları, seyir defteri ve bütün kayıtları ile gemi sertifika dosyası gibi bir kısım kalemlerin de kayıp olduğu tespit edilmiştir. Makine dairesinde, kontrol dairesi jeneratörü ve ana kontrol paneli imha, dişli çark paneli ise tahrip edilmiş durumdaydı. Makine dairesinin sintine tanklarında yağlı su ve dalgıç pompaları bulunuyordu, dizel jeneratör yedek parçaları isedeniz suları ve yağ sızıntıları içinde darmadağın hâle getirilmişti. Bunlardan başka, makine kumanda ve kontrol sistemlerinin de tahrip edilmiş olduğu görülmüştür.

2. Mülkiyet ve ifde hürriyeti haklarının ihlaliyle ilgili hukuki analiz

245. Heyet, filo bünyesinde yer alan değişik gemilerdeki yüzlerce yolcuya ait pek çok özel eşyaya İsrail otoritelerince el konulması ve bunların bir kısmının imha edilmesi eylemlerinin, mülkiyet hakkıyla ifade hürriyeti haklarını ihlal ettiği düşüncesindedir.

246. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 17. maddesine göre,"Herkesin tek başına veya başkalarıyla ortaklaşa mülkiyet hakkı vardır.Hiç kimse keyfî olarak mülkiyetinden yoksun bırakılamaz." Gerek Evrensel Beyanname'ye göre gerekse uluslararası örf âdet hukukuna göre hiçbir devlet, hiç kimseyi mal varlığından mahrum edemez. Heyet'in bu konudaki değerlendirmesi şu şekildedir: İsrail otoriteleri gemilerdeki yüzlerce yolcunun mülkiyet hakkını ihlal ettiğinden, İsrail devleti mülkiyethakkına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmemiştir.

247. Uluslararası insancıl hukukla ilgili olarak Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 97. maddesinde şöyle denilmektedir: "Enternelerin şahsi eşyalarını muhafaza etmelerine müsaade olunacaktır. Üzerlerinde bulunan para... ve kıymetli eşyalar ancak standart usuller çerçevesinde ellerinden alınabilecektir... Enterneler, tahliye veya geri iade edilmeleri söz konusu olduğunda... enterne edilmeleri sırasında kendilerinden alınan bütün eşya ve paralar... da kendilerine iade edilecektir. Enterneye ait bir mal, kanunlar sebebiyle alıkonulacak olursa ilgili kişiye detaylı bir alındı belgesi verilecektir. Enternelerin elinde bulunan aile ve kimlik belgeleri, ancak alındı belgesi mukabilinde kendilerinden alınabilir."

248. Bunlardan başka,Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin tesis etmiş olduğu bir içtihadı göre, askerî açıdan bir zaruret olmamak kaydıyla mülkiyetin imhası ya da mülkiyete el koyma,hukuk dışı eylemlerdir.Filodaki yolcuların mallarına el konulmasını ve bunların iade edilmemesini meşrulaştıracak hiçbir askerî zaruret olmadığı açıktır. Ayrıca Heyet, İsrail hükümeti ile İngiltere'de bulunan bir hukuk firması arasındaki iletişimden de haberdardır. Yolculara aiteşyalara el koymuş olduklarını kabul etmekte olan İsrail hükümeti, herhangi bir askerî zaruret gerekçesi sunmadan bu eşyaların İsrail içinde yürütülecek soruşturmalar için gerekli olduğunu belirtmektedir.

249. Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 19(2) maddesi şu hükmü getirmektedir: "Herkes ifade hürriyeti hakkına sahiptir. Bu hak bir kimsenin ülke hudutlarıyla sınırlanmaksızın sözlü, yazılı veya basılı veya sanatsal ürün şeklinde veya kendi tercih ettiği başka bir iletişim vasıtasıyla her türlü bilgi ve düşüncüyü arama, edinme ve ulaştırma hürriyetini de içerir." Her ne kadar aynı anlaşmanın 19(3) maddesine göre bu hakların kısıtlanmasıyla ilgili belli istisnalar söz konusu ise de bu istisnaların hiçbiri, İsrail otoritelerine, filoya mensup gemilerdeki gazetecilerin ve yolcuların gemilerde iken topladıkları bilgileri serbestçe kullanmalarını ve yaymalarını kısıtlama hakkı getirmemektedir. Özellikle gazetecilerin mesleki araçlarını kullanma hakları vardır. Heyet, (a) Heyet, 31 Mayıs 2010 günü uluslararası sularda gerçekleşen olaylarla,aynı zamanda İsrail yetkililerinin filo katılımcılarına karşı operasyon sonrasında ve ülkelere geri gönderilmeleri sürecinde nasıl davrandıkları hususuna yoğunlaşacaktır.

(b) Heyet, olayı görmüş olan görgü tanıklarıyla, yetkililerle ve hükümet dışı organizasyonlarla ve gerekirse başkalarıyla görüşmeler yapmak üzere Türkiye'ye, Gazze'ye, İsrail'e ve Ürdün'e ziyaretler

düzenleyecektir.

(c) Eğer gerekli olursa şahitlerle görüşebilmek için başka ülkelere de gidecektir;ve

(d) Görevini yerine getirmek için gerekli göreceği her türlü teşebbüste bulunacaktır.Yöntem

6. Heyet üyeleri, kendilerine verilmiş olan tahkikat görevini bağımsız ve tarafsız bir şekilde yürütmek niyetindedir. Dolayısıyla, hangi görüşü temsil ettiğine bakılmaksızın, konuyla ilgili bütün taraflardan bilgi almaya hazırdır.

7. Heyet, bir BM Vaka İnceleme Heyeti'nin faaliyetleriyle ilgili standart işleyiş kriterlerini şöyle görmektedir:

(a) BM üyesi bütün ülkeler, araştırma ile ilgili olarak Heyet'le tam bir işbirliği içinde olmalıdır.

(b) Heyet üyeleri ve Heyet personeli, 1946 tarihli "BM'nin İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme" ile sağlanan imtiyaz ve muafiyetlerden yararlanacaktır.

(c) Heyet üye ve mensuplarının araştırmayla ilgili bütün bölgelerde hareket hürriyeti olmalıdır.

(d) Heyet, görevini yapmak için gerekli göreceği bütün yerlere ve kuruluşlara hiçbir engelleme olmaksızın girebilmelidir. Heyet, aynı şekilde, olayın görgü tanıkları olarak ve/veya uzmanlıkları itibarıyla görevini yerine getirmek için görüşmekte fayda mütalaa edeceği herkesle serbestçe bir araya gelebilmelidir.Görüşülecek bu kişilere bütün hükümet memurları ve yerel yöneticiler, askerî yetkililer, cemaat önderleri, sivil örgütler ve diğer kuruluşlar dâhildir.

(e) Heyet, kendisiyle görüşmek isteyecek bütün kişi ve kuruluşlarla herhangi bir engelleme olmaksızın görüşebilmelidir.

(f) Heyet, evraklar ve fiziki deliller de dâhil olmak üzere, bütün bilgi kaynaklarına serbestçe ulaşabilmelidir.

(g) Heyet'in konuyla ilgili olarak temas kuracağı bütün mağdurlara ve şahitlere tam bir korunma sağlanmalıdır. Heyet'in temasları sebebiyle hiç kimse taciz ve tehditlere, yıldırmaya yönelik eylemlere, kötü muamelelere veya misillemeye maruz kalmamalıdır.

8. Olayın görgü tanıklarının sayıca çokluğunu ve zamanın kısıtlı oluşunu gözönünde bulunduran Heyet üyeleri, şahitlerin seçimi ve ifadelerinin alınması için uygun kriterler belirleyecektir.

Sekreteryaya

9. BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, toplam yedi kişiden oluşan bir sekreteryayı Heyet'i desteklemek maksadıyla Heyet emrine tahsis etmiştir. Sekreteryaya beş kişilik bir insan hakları uzman grubundan, bir idari memurdan ve bir güvenlik görevlisinden oluşmaktadır. Bunların dışında patoloji,deniz hukuku, uluslararası insancıl hukuk ve askerî hukuk alanlarında değişik bilirkişilerden danışmanlık hizmeti sağlanacak ve Heyet bu açılardan desteklenecektir.

10. Heyet'in merkezi, Cenevre'deki BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği dairesi olacaktır.

Ek II: Yazışmalar

Olayın uluslararası ilişkiler yönünden irdelenmesi iddinamenin kapsamı dışında olmak ile birlikte, meydana gelen olay tarihi, sosyal ve insani boyut yönünden Türk kamuoyunda büyük bir infiale sebebiyet vermiş olup, derin bir yarameydana getirmiştir. Bilindiği üzere Türk- İsrail ilişkileri 28.03.1949 tarihinde Türkiye'nin İsrail'in bağımsızlığını tanınması ile başladı. İsrail ile ilişkileri Türk topraklarında Musevilerin varlığının bir parçası olarak düşünürsek, ilişkilerin başlangıcı 1949 yılı değil, 15. yüzyılda dayanmaktadır. **1492 tarihi Türk-Musevi ilişkileri açısından önemli bir dönüm noktasıdır**. Zira 1492 yılında 200'den fazla Musevi İspanyol engisizyon tarafından sınır dışı edildiğinde, dünyada Musevileri (sefaradleri) davet edip kucak açan ve bu tarihten sonra da Musevilerin çok önemli roller oynadığı tek devlet Osmanlı İmp. idi. Halen Türkiye'de bu soydan gelen binlerce Musevi vatandaşımız bulunmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu zamanında ticaret ve saray içinde hekim, banker, diplomat gibi çeşitli devlet görevlerinde yer almaya başlayan Museviler sanayide de geniş bir şekilde söz sahibi olmuşlardır. Atalarının çoğunluğunun Türkiye'li olduğu Museviler, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olsun veya olmasın, yaşamların Türkiye'de, İsrail'de, Amerika'da, Avrupa'da veya dünyanın başka bir yerinde sürdürüyor olsun veya olmasın, varlıklarını bu topraklarda yaşayan insanların dostluğuna borçludurlar. Modern Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, insanlık tarihinin en karanlık dönemlerinden olan "**HOLOCAUST**"tan kaçan Musevi vatandaşları Türkiye'ye kabul ederek, zamanın en prestijli Türk üniversitelerinde akademik kadrolarda görev yapmalarına olanak sağlamıştır. 190 bilim adamı bu çerçevede Türkiye'ye gelmiştir. **(Örnek Ord. Prof. Andreas B. Schwarz gibi)** 2. Dünya Savaşı henüz başlamadan önce Türkiye'ye sığınan Museviler olmuştur. O dönemde Almanya'dan çok sayıda Profesör, Doçent, Bilim adamı Türkiye'ye sığınmışlardır. Hatta Einstein, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e önce konu ile ilgili rica, ardından ise minnet ve teşekkür mektupları yazmıştır. 2. Dünya Savaşı sırasında Türk diplomatları Türk pasaportları sağlayarak Musevi'lerin tren yolu ile Türkiye'ye getirilmesine yardımcı olmuşlardır. Bu şekilde binlerce Musevi, Nazi Almanya'sından soykırımdan kurtarılmışlardır. 2. Dünyasavaşı sırasında başta Türkiye Cumhuriyeti'nin Paris Büyükelçisi Behiç Erkin olmak üzere, pek çok diplomatımız eşiyle ender rastlanacak bir erdem ile "bu kanunları Türk Musevilerine tatbik edemezsiniz, çünkü benim ülkemde din, dil, ırk ayrımı yoktur. Benim vatandaşlarımın belirli bir kısmı belirli zorunluluklar dayatmak bizim kanunlarımıza aykırıdır" diyerek nazilere direnmiş ve diplomatlarımızı yukarıda da belirtildiği üzere hayatlarını tehlikeye atarak 20.000'e yakın Museviye Türk pasaportu vererek ölüm kamplarına gönderilmesini engellemişlerdir. Avrupa'da engisizyonlar ve uygarlık tarihinin en karanlık, trajik dönemlerinden olan **HOLOCAUST** yaşanırken Museviler soykırımdan kurtarıldıkları gibi, yalnızca yaşam hakkı değil, bu hakkın üstünde de çeşitli ekonomik, sosyal, yönetsel ve kültürel hakları tanımıştır.

Bu çerçevede olaya bakıldığında gemi filosuna yapılan saldırı Türk kamuoyunda derin bir yara ve üzüntü açmıştır. Bir insanlık suçu olan **ANTİSEMITİZMİN** yeşermediği bu topraklarda, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin vatandaşlarınakarşı gerçekleştirilensilahlı müdahale, tarihi, sosyal, insanive hukukiaçısından kabul edilmesi mümkün değildir.

Öte yandan şunu vurgulamakta yarar var; İsrail Devleti bir askerinin hayatını kurtarmak için 1027 (bkz.19.10.2011 tarihli CNN Türk) Filistin'li mahkumu serbest bırakarak vatandaşının canının ne kadar kutsal olduğunu gözler önüne sermişti. Ancak İsrail de şunu anlamalı ve bilmeli ki; demokratik., laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti içinde, dini, ırkı ve dilifelsefi inancı, siyasal düşüncesi ne olursa olsun bütün vatandaşlarınınıdancanı kutsaldır.

Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk tarafından uluslararası ilişkilerde "**Yurtta sulh Cihanda Sulh**" ilkesi çerçevesinde dış politikavizyonu oluşturan Türkiye Cumhuriyeti Devleti, demokratik, laik sosyal ve hukuk devleti yapısı ile, gerek Museviler gerek sedide inanç ve milliyetlere saygılı olduğu gibi, farklı inanç, ırk, felsefi düşünce ve siyasal düşüncelere sahip vatandaşlarının bir arada barış içinde yaşanması için her türlü adımı atmıştır. 1960'tan bu yana, terörden maddi ve manevi yönden son derece acı çeken bir ülke olarak, hangidin, ırk, felsefi inanç veya siyasal düşünce adına, kime karşı yapılırsa yapılsın, terörün her türlü süne karşı olunmuştur. Zira terör insanlığın ortak düşmanıdır. Öte yandan modern dünyada ülkelerin kendi iç huzurunun komşularında ve bulunduğu hinterlandın huzuruna bağlı olduğunu kabul edip Türkiye Cumhuriyeti Devleti bütün ülkelerin barış ve huzur içinde yaşaması için gerekli çabayı ve iyi niyeti göstermiştir. **Bu durum İsrail devleti içinde geçerlidir. İsrail-Filistin ihtilafının da, kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün dış politikavizyonu çerçevesinde, barışçıl şekilde, şiddetten uzak uygar dünyanın bugün gelmiş olduğu nokta itibarıyla, modern hukuk kuralları çerçevesinde çözülmesi için gerekli çabaları her zaman sürdürmüştür.**

Türk Ceza Hukuku ve Mevzuatı yönünden olayın değerlendirilmesi,

Türk Ceza Hukuku ve ilgili mevzuat çerçevesinde eylemlerin değerlendirilmesine geçmeden önce şunu belirtmekte yarar bulunmaktadır; daha önce yazıldığı gibi olayla ilgili olarak İsrail Devletine 2. Kez yazı yazılarak bilgi ve belgeler, şüpheli isimleri ve savunma ve delillerinin istendiği ancak bugüne kadar bu yazılara cevap verilmediği yapılan evrak tetkikinden anlaşılmıştır.

Olayın meydana geldiği yer, olayda kullanılan silahlar, olayı gerçekleştiren asker birlikleri ve uluslararası belgelerdeki İsrail'in askeri yetkililerin beyanlarında göz önüne alındığında, söz konusu operasyonun, yalnızca olayı gerçekleştiren şüpheli askerlerce planlanıp uygulamaya konulmasının mümkün olmadığı, müdahalenin askeri hiyerarşi içerisinde, önceden, planlı bir şekilde hazırlanıp icraya geçirildiği, başka bir deyimle böyle bir müdahalenin emir komuta zinciri içerisinde, başka Genel

Kurmay Başkanı olmak üzere Hava ve Deniz komutanlıkları ile İstihbarat Başkanlığı tarafından verilecek bir talimatla gerçekleştirilebileceği açıktır. Ayrıca bazı mağdurlar olaydan hemen sonra Genel Kurmay Başkanı Askenazi'yi Mavi Marmara gemisinde gördüklerini beyan etmişlerdir. Yukarıda eylemler tek tek açıklanmış ise de, konunun bütünlüğü açısından tekrar özetlemek gerekirse, söz konusu yardım gemilerinde farklı ülkelerden gelen ve farklı kesimleri temsil eden 600 dolayında sivil bulunduğu, gemide herhangi bir ateşli silah bulunmadığı, gemiye müdahalede bulunan İsrail askerlerinin özel birimlerden olduğu ve son teknolojik donanımına sahip silahlar kullandığı, olay sırasında **İsrail Genel Kurmay Başkanı olan Gabi Askenazi'nin Turkel Komisyonuna** vermiş olduğu ifade de belirtmiş olduğu üzere, gemiye operasyon olayı, dikkatlice planlanıp hazırlanmış, hattayolcuların bulunduğu Mavi Marmara gemisine benzer bir gemide de tatbikat yapılmıştır. İsrail askerlerince yapılan saldırının saat 04.30'den itibaren müdahale ile başladığı, müdahalenin saldırı için henüz karanlığın hüküm sürdüğü bir saatin benimsenmesi yolcuların sinmesine ve travma geçirmelerine sebebiyet vermiştir. Kullanılan orantısız ağırlık gücün, blackhawk helikopterleri, savaş gemileri, deniz altıları, zodyak botlar, makineli tüfek ve el bombaları kullanan askerlerden olduğu, geminin uydu haberleşmesinin de engellendiği, **maktüller Furkan ve Bülent'in** bulundukları üst güverte de, helikopterlerden açılan ateş neticesinde ve henüz hiçbir İsrail askerideha gemiye inmemişken dolayısıyla herhangi bir engel ile karşılaşmamışken, vurulmak suretiyle öldürüldükleri, olayda gerçek mermilerin kullanıldığı, silahların bazen rastgele bazen de hedef saptanarak kullanıldığı, olayda kullanılan tüfeklerin lazer güdümlü olduğunun tespit edildiği, otopsi raporlarının **öldürülen maktüllerin bazılarının ya yakın mesafeden, yada yukarıdan atılmış atışla çok sayıda mermi ile vurulduğunu,** maktüllerden Cevdet'in olayla ilgili fotoğraf çekerken alınının ortasından vurularak öldürüldüğünü, düzenlenen uluslararası raporlarda ve limanlarda yapılan gemi aramalarından anlaşılacağı üzere, öldürülen veya kasten yaralanan hiçbir şahısta silah bulunmadığı, dövme, tekmeleme, hakaret etme, su ve yemek ihtiyaçlarını engelleme, insanlara altlarına yapmaya zorlama, güneşin altında saatlerce helikopter vasıtasıyla denizden şiddetli su fışkırtarak eziyet etme, ağır yaralıları saatlerce müdahale edilmeden bırakılmasının hatta 1-2 maktülün bu şekilde ölmesi gibi, İsrail askerlerince gerçekleştirilen fiziksel ve psikolojik işkence gözönüne alındığında, gemiye yapılan müdahalenin uluslararası hukukun öngördüğü kurallara uymadan ziyade, müşteki mağdurların ibret ve ceza amaçlı evrensel hukuk kuralları dışında cezalandırılmaya çalışıldığı, bütün yolcuların kendilerini suçlayıcı ibranice belgeler imzalanmayazorlandığı, bu durumun **Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 14. Maddesinde** belirtilen insanların kendilerine karşı ifade vermeye veya itirafa zorlamasını yasaklayan hükmüne açıkça aykırı olduğu ortadadır. Ashdod limanında sorgu yerlerinde ve araçla ceza evine götürülüş ile ceza evinde iken de kötü muamelenin devam ettiği, halbuki **Birleşmiş Milletler**

Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 10. Maddesinde "Özgürlüklerinden mahrum kılınan herkese insanca ve insan onuruna yaraşır biçimde işlem yapılmasının" gerektiği bildirilmiştir. Bütün yolcuların kişisel eşyalarına el konulduğu, İsrail silahlı güçlerinin bu eylemlerini güvenlik veya kolluk ihtiyaçları nedeniyle yaptığının ve evrensel hukuk kurallarına uygun bir gerekçe ile gerçekleştirdiğinin izahının mümkün olmadığı, böylelikle bu eylemler ile yaşama hakkı dahil olmak üzere temel insan hakları ve özgürlüklerinin ihlal edildiği açıkça ortadadır.

Yukarıda belirtilen bilgiler çerçevesinde eylemler Türk Ceza Kanunu ve ilgili mevzuatı çerçevesinde değerlendirildiğinde;

5327 Sayılı Türk Ceza Kanunun " yer bakımından uygulama " başlığını taşıyan 8. Maddesine göre;

1. Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk Kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya yananeticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç Türkiye'de işlenmiş sayılır.

2. Suç ; **a-** Türk Karave Hava sahaları ile Türk karasularında ,

b- Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla,

c- Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla

d- Türkiye'nin kıta sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı işlendiğinde Türkiye'de işlenmiş sayılır.

Maddenin 1. Fıkrasında Türkiye'de işlenen suçlara Türk Kanunlarının uygulanacağı belirtildikten sonra 2. Fıkrasında nerelerde işlenmiş olan suçların Türkiye'de işlenmiş olacağı veya sayılacağı yani Türkiye'ye dahil olan unsurların neler olduğu açıklığı kavuşturulmuştur. Türk Ceza Kanunun 8. Maddesinin 2. Fıkrasındaki düzenleme inceleme konusunu oluşturan olayda Türk kanunlarının bağlantı noktasını göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Buna göre Türk karave hava sahaları ile Türk kara sularında **(gerçek anlamda ülke)** işlenen suçlar Türkiye'de işlenmiştir. Bu yerler dışındaki açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla Türkiye'nin kıta sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı işlendiğinde de **(farazi anlamda ülke)** Türkiye'de işlenmiş sayılacağı belirtilmiştir. Böylelikle Türk Ceza Kanununun yer bakımından uygulama alanının belirlenmesinde esas olan **mülkilik ilkesinin** çerçevesi çizilmiştir. İncelememiz konu olan olay uluslararası sularda ve gemide gerçekleşmiştir. Bu nedenle maddenin olayla ilgili doğrudan düzenlemesi 2 fıkrasının (b) bendinde yer alan hükmüdür. Buna göre açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasındaki Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla işlenen suçlarda Türkiye'de işlenmiş sayılacak ve mülkilik prensibi çerçevesinde bu olayda Türk Ceza Kanunu uygulanacaktır.

Türk Ceza Kanunun 8/2 (b) maddesinde, açık denizde ve

bunun üzerindeki hava sahasındaTürkdeniz vehava araçlarında veyabu araçlarla işlenmiş fiillerin Türkiye'de işlenmiş sayılacağındanbahsedilmektedir. Dolayısıyla bu bağlantı noktasından hareket ileTürk Ceza Kanununun uygulanabilmesi içinaçık denizdeyaniuluslararası sularda işlenmiş bir fiilin varlığı ve bu fiilin Türk deniz ve hava araçlarında veyabu araçlarla işlenmiş olması gerekmektedir. Dosyada yer alanT.C. Başbakanlık Denizcilik MüsteşarlığıDeniz TicaretiGenel MüdürlüğününB.02.1.DNM/0.11.02/090-99sayılı yazısına göre "**İsrail ordusu tarafından Mavi Marmara adlı gemiye yapılan saldırıİsrail sahillerine72 deniz milimesafadaki32 derece 43 dakika kuzey (N)33 derece31 dakika doğu(E)coğrafi mevkindemeydana gelmiştir**" günümüzde geçerliuluslararası hukuk kurallarına göre olayın meydana geldiği yer uluslararası sular Türk Ceza Kanunnitelendirmesi ile açık denizdir. Dolayısıyla**Türk Ceza Kanunun 8/2 (b).Maddesini ilk uygulama şartı gerçekleşmiş olmaktadır.**

Türkiye CumhuriyetiBaşbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı Deniz Ticareti GenelMüdürlüğünün dosyada mevcut bulunanyazısından da anlaşılacağı üzereMavi MarmaranınTürk uluslararasıgemi sicilinde (TUGS) kayıtlı olduğu 27.04.2010 tarihindesatıldığı aynı tarihte TUGS'nekayıtlı edildiği,buna göreMavi Marmara gemisinin Deniz TicaretHukukuna göre Türkdeniz aracı sayıldığı ve bu araç ile işlenen suçların Türkiye'de işlenmiş sayılacağımülkiyet ilkesi çerçevesindeTürk Ceza Kanununun uygulanacağı açıktır. Bunun yanında yine Türkiye CumhuriyetiBaşbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı Deniz Ticareti GenelMüdürlüğünün dosyada mevcut bulunan evrakından da anlaşılacağı üzere Ashdod limanınaçekilengemilerdenGazze isimli geminin Türkuluslararası gemi siciline kayıtlı olduğu, Defne Y adlı geminin donatanı olan Quantoum Maritime LTD 'nin sahiplerinin ve gemi işleticisininTürk olduğuanlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu gemilerle ilgili yapılacak değerlendirmedeTürkbayraklı olan Gazze gemisine yönelikmüdahalelerin **Türk Ceza Kanununun 8. Maddesi** kapsamında değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Bu üç gemi dışında filoda yer alan gemilerden Eleftheri Mesogios isimliyük gemisi Yunanistan, Sfondoni isimli yolcu gemisiTogo, Challenger I isimli yolcu gemisi ABD, Challenger II isimli yolcu gemisiABD, RachelCorrie isimli yük gemisiKamboçya devletine kayıtlıdır. Türk bayraklı olmayanve işleteni de Türk vatandaşıveya Türk Hukukuna göre kurulmuşözel hukuktüzet kişisiolmayan bu gemilere yönelik açık denizdeki saldırılabakımındanTürk Ceza Kanununun 13/1 maddesine göre işlem yapılması gerektiği zira söz konusuTürk Ceza Kanununun 13/1 (i) maddesine göre " deniz, demiryoluveya hava yolu ulaşım araçlarının kaçırılmasıveya alıkonulması (Türk Ceza Kanunu Madde 223/2-3) ya da bu araçlara karşı işlenen zarar verme(Türk Ceza Kanunun 152) suçlarınınvatandaş veyayabancı tarafından yabancı ülkedeişlenmesi

halinde Türk Kanunları uygulanacaktır. Maddede geçen yabancı ülkede işlemekten maksat Türkiye'nin egemenlik alanı dışında bu suçların işlenmiş olmasıdır. Nitekim olayda uluslararası sularda Türk bayraklı olmayan veya işleteni Türk vatandaşıya da Türk Hukukuna göre kurulmuş özel hukuk tüzel kişisi olmayan gemilere karşı işlenmiş bir alıkoyma söz konusudur.

Olayla ilgili gerçekleştirilen eylemlerin Türk Ceza Hukuku ve ilgili mevzuat yönünden analizine gelince;

1- İsrail askerlerince Türksat uydu frekansına bağlı olarak yayın yapan geminin uydu frekansı ve uydu telefonlarının iletişimi kesilmiş, böylelikle iletişime yönelik müdahale tüm gece boyunca sürmüştür. Gemiye yönelik gerçekleştirilen saldırıdan sonra iletişim tamamen engellenmiştir. söz konusu iletişimin engellenmesi **Türk ceza Kanununun 124. Maddesinde** düzenlenen haberleşmenin engellenmesi suçunu oluşturmuştur.

2- İsrail askerlerinin 31.05.2010 tarihinde saat 04.30 sularında gemiye müdahaleleri sırasında dosyadayı alan müşteki mağdur ifadeleri ve diğer belgelerden gerçek mermilerle ses ve gaz bombaları ile gemiye silahlı saldırıda bulundukları, geminin ele geçirilmesi aşamasında zodyak botlar ve helikopterlerden yapılan bu atışlar neticesinde 9 kişinin öldürüldüğü, çok sayıda kişinin de ağır veya orta derecede yaralandığı anlaşılmıştır. Mavi Marmara gemisine yönelik müdahale sırasında gemiye çıkan askerlere gemide bulunanların müdahale etmesinin engelleme amacını taşıyan makineli tüfek ile ateş etme, gaz bombası ve ses bombası atma niteliğindeki fiiller adam öldürme ve kasten yaralama suçları bakımından elverişli hareketleri oluşturmaktadır. Gemiye ateş edilme emrini verenler **(azmettirenler)** ve bu emri yerine getiren askerler bu eylemleri sonucunda gemide bulunan müşteki mağdurların bazılarının ölebileceğini veya kasten yaralanabileceklerini öngörerek ve kabullenerek gerçekleştirmişlerdir. Dolayısıyla kasten adam öldürme ve kasten yaralama bakımından da olası kastların bulunduğu kuşkusuzdur. Müdahale emrini veren İsrail yetkilileri ve bu emri yerine getiren askerler birlikte suç işlemek kararının icrasını kapsamında fiillerini gerçekleştirmişlerdir. Dolayısıyla her fail meydana gelen kasten yaralama eyleminden dolayı **Türk Ceza Kanunun 43/2-3 fıkraları** kapsamında ayrı ayrı sorumludur. Öte yandan askerlerin gemiye müdahalesi sırasında 9 kişi hayatını kaybetmiştir. Dosyada mevcut bulunan otopsi raporlarına göre, Cengiz Akyüz'ün vücuduna 4 mermi çekerken isabet etmiş ve bunlardan 3'ü öldürücü nitelik taşımaktadır. Atışların yakın mesafeden yapıldığı, mermi giriş noktalarına göre arkadan ateş edildiği, maktûlün enseden, kulak altından ve sırtından isabet aldığı belirtilmektedir. Otopsi raporundaki sonuçlardan Cengiz Akyüz'ün sırtı dönmekle hedef gözetilerek ateş

edildiği anlaşılmaktadır. Fahri Yıldız'ın vücuduna 5 adet mermi çekirdeği isabet ettiği, bunlardan göğüs boşluğuna girerek perikardı geçip sağ ventrikülün yüzden kalbe giren ve sağ atriuma kayarak yüzden kalbi terk eden kurşunun öldürücü nitelikte olduğu tespit edilmiştir. İsalet eden kurşun sayısı ve isabet bölgeleri gözönüne alındığında Fahri Yıldız'a doğrudan, öldürmemaksadıyla ateş edildiğini göstermektedir. Furkan Doğan'ın vücuduna 5 adet mermi çekirdeği isabet ettiği, bunlardan 3 tanesinin öldürücü nitelikte olduğu, öldürücü nitelikte kibaşa isabet eden atışın yakın mesafeden yine öldürücü nitelikte kidiğer atışlardan birinin uzak mesafeden yapıldığı tespit edilmiştir. Otopsi raporlarından anlaşılacağı üzere gemiye müdahale eden askerler rastgele ve fakat öldürmemaksadıyla ateş etmişler, bunun sonucunda Furkan Doğan yakın ve uzak mesafeden öldürücü nitelikteki saldırılara maruz kalmış ve hayatını kaybetmiştir. Çetin Topçuoğlu'nun vücuduna 3 adet mermi çekirdeği isabet etmiş, bunlardan 2 tanesinin öldürücü nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Öldürücü nitelikte kibu atışlardan birinin yakın mesafeden muhtemelen bitişik atış şeklinde olduğu, diğerrinin ise uzak mesafeden olduğu tespitinde bulunulmuştur. İbrahim Bilgen'ın vücuduna 3 adet silah mermi çekirdeği ve bir adet "Bean Bag" olarak tanımlanan saçmataneleri kesisinin isabet ettiği, isabet eden mermilerden ikisinin ve "Bean Bag"ın mustakilen öldürmeye elverişli olduğu, "Bean Bag" atışının yakın mesafeden yapıldığı, diğerr isabetlerin yakın mı uzak mı mesafeden olduğunun mevcut durum itibariyle belirlenemediği ifade edilmiştir. Cevdet Kılıçlar'ın vücuduna 6 adet mermi çekirdeğinin isabet ettiği, bunlardan 2'sinin öldürücü nitelikte olduğu, öldürücü nitelikte olmayan atışlardan 2'sinin yakın mesafesayılabilir bir noktadan yapıldığı belirtilmiştir. Necdet Yıldırım'ın vücuduna 2 adet ateşli silah mermi çekirdeği isabet ettiği, her biri mustakilen öldürücü nitelikte olan bu atışların göğüs bölgesine yapıldığı belirtilmiştir.

Otopsi raporlarından anlaşılacağı üzere gemiye müdahale eden İsrail askerleri gemiye çıkmalarına engel olmak isteyen ve ellerinde silah bulunmayan mağdurları hedef gözeterek ateş edip ölümlerine sebebiyet vermişlerdir. Yine otopsi raporlarında, ölümlerin bir kısmının aynı kişiye birden fazla askerin hedef gözeterek ateş etmesi sonucu meydana geldiği anlaşılmaktadır. Bu durum faillerin almış oldukları birlikte suç işlemek kararının icrası kapsamında hareket ettiklerini göstermektedir. Dolayısıyla **Türk Ceza Kanununun 43/2 ve 3.** Maddeleri çerçevesinde müdahaleyi gerçekleştiren askerlerin her biri meydana gelen ölümden müşterek fail olarak ve müdahale emrini veren yetkililer ise meydana gelen ölümlerin her biri bakımından azmettiren olarak sorumlu tutulmalıdır. **(Türk Ceza Kanunun maddesi 81, 82, 37/1, 38/1)** Öte yandan yukarıda uluslararası hukuk yönünden konu ile ilgisi açısından meşru müdafaa kavramından bahsedilmiş idi; Bilindiği üzere İsrail devleti tarafından gerçekleştirilen eylemler meşru müdafaa kavramı çerçevesinde izah edilmeye çalışılmıştı. Olayda Türk Ceza Kanunu tatbiki edileceğinden Türk Ceza Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde

meşru müdafaa kavramının kısaca da olsa irdelenmesi gerekir. **5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 25. Maddesinde** düzenlenen meşru müdafaa kavramı şüphelinin kendisi veya bir başkasının hakkınayonelik eylemi bu eylem ile orantılı biçimde uzaklaştırılması olarak düzenlenmiştir. Eylem ile karşılaşan kişidoğal olarak kendisini koruyacaktır. Ancak bu koruma eylemin büyüklüğü ile **ORANTILI** olmalıdır. Elinde bayrak sopası, kaşık, çatal olan birisini saldırıda bulunduğu gerekçesi ile ağır silahlaraveya otomatik tüfeklerle tarayıp öldürmede meşru müdafaadan söz edilemez. Yasal meşru müdafaa esasensüphelinin suç teşkil eden fiilinde hukuka aykırılığı ortadan kaldırmakta, eylemi hukukun meşru saydığı bir fiil haline getirmektedir. Meşru müdafaa içinsomut olarak bir eylemin var olması ve haksız bulunması, eylemin belli bir yoğunluğa erişmesi, eylemin hukuk düzenine aykırı olması gereklidir. Hukuk düzeni yapılan hareketi yasaklamamış ise haksızlıktan bahsedilemez. Ayrıca meşru müdafaada yapılan eylemin bir hakka yönelmiş olması, savunmanın zorunlu olması, eylem ile savunma arasında oran bulunması, kullanılan araçlar arasında da bir oran olması gereklidir. Bu yönden olay değerlendirildiğinde olayda İsrail askerlerine karşı ağır silahların kullanılmasını gerektirecek müşteki mağdurlar tarafından herhangi bir saldırı olayı vukuu bulmamıştır. Ayrıca yukarıda belirtildiği üzere müşteki mağdurlarda herhangi bir silah bulunmadığı uluslararası raporlar ve yapılan gemi kontrolleri ile de açıkça tespit edilmiştir. Kullanıldığı belirtilen kaşık, çatal ve beyaz bayrak sopalarına karşısön derece gelişmiş silahların kullanılması meşru müdafaaa kavramı çerçevesinde hukuki gerekçeğe dayandırılması mümkün değildir.

Mavi Marmara gemisinin İsrail askerlerince ele geçirilmesinden sonraki safhada gemideki bütün yolcular cebir ve tehdit kullanılmaksuretiyle özgürlüklerinden yoksun bırakılmışlardır. Gemideki Türk kökenli yolcuların elleri plastik kelepçelerle kelepçelenmiş, silahlı tehdit yoluyla gemi personeline müşteki mağdurlar özgürlüklerinden yoksun hale getirilmişlerdir. Ayrıca bu eylem birlikte suç işleme kararının icrası kapsamında gerçekleştirilmiştir. Buna göre işlenen fiiller **Türk Ceza Kanunun 109/2-3 maddesinde** düzenlenen kişiyi hürriyetinden yoksunkılma suçunun nitelikli şeklini oluşturmaktadır.

Olayda işlenen kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçunun tek fiille birden fazla kişiye karşı işlenmiş olma özelliği arz etmediğinden her bir müşteki mağdur bakımından işlenen fiilleri gerçek içtimakuralları çerçevesinde ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

İsrail askerlerince gemiye el konulmasından ve müşteki mağdurların etkisiz hale getirilmesinden sonra tüm yolcular üzerinde sistematik bir uygulamaları alan maddi ve manevi kötü muameleler uygulanmıştır. Gemideki yolcuların insani olmayan şartlarda tutulmuş, yaralı olanların dahi ellerine plastik kelepçe vurulmuş, yaralıları gerektiği zaman ve biçimde müdahale edilmesi engellenmiş, yolcuları güverteye dizüstü vaziyette saatlerce bekletilmiş, üzerlerine helikopterler ile soğuk deniz suyunun sivrulması sağlanmış,

tuvalet, yemek ve su ihtiyaçların gidermelerine engel olunmuş, geminin elegeirilmesinden Ashdod limanına varıncaya kadar ve Berevahapishanesinde darp edilmek suretiyle sistematik uygulamahalini alan kötü muameleye tabi tutulmuşlardır. Bu muameleler mahiyeti itibariyle uluslararası hukuk açısından işkence ve benzeri kötü muameleyi oluştururken Türk Ceza Kanunu bakımından **Türk Ceza Kanununun 96 maddesinde** düzenlenen eziyet suçunu teşkiletmektedir.

İsrail tarafından uluslararası hukuka aykırı bir şekilde gerçekleştirilen askerimdahale ile filodayer alan gemilere el konulması, bu aşamadan sonra mştekimağdurlara ait pasaportlara ve kişi seleşyalara el konulması yağma suçu kapsamında değerlendirilmelidir. Geminin silahlı olarak elegeirilmiş olması ve yolcuları kişi seleşyalarının silah tehdidiyle teslim alınması **Türk Ceza Kanununun 149 maddesinde tanımlanan nitelikli yağma** suçunu oluşturmaktadır. Ayrıca **Türk Ceza Kanununun 43/3 maddesi** gerevesinde her bir mağdur yönünden işlenen yağma suçunun gerçek içtima hükümleri kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca Mavi Marmara gemisine yönelik müdahale sırasında gemide hasara sebebiyet verilmiş, filodaki gemilerde yer alan yardım malzemeleri tahrip edilmiş, İsrail askerleri tarafından el konulan yolculara ait şahsi eşyalar, özellikle elektronik eşyalar tahrip edilerek kullanılamaz hale getirilmiştir. Mavi Marmara gemisine yakıcı ve yapatlayıcı madde kullanmak suretiyle zarar verildiğinden bu fiiller **Türk Ceza Kanununun 152/2 (a) maddesi** kapsamında değerlendirilmek gerekir. Yolculara yneli kiylemler ise **Türk Ceza Kanununun 151. Maddesi** bakımından tipik filleri oluşturmaktadır.

Deniz ulaşımaracı olan gemilerin açık denizde, uluslararası hukuka uygun olarak seyrederken cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla durdurulması, hareket etmesinin engellenmesi ve gitmekte olduğu yerden başka bir yere götürülmesi de **Türk Ceza Kanununun 223. Maddesinde** tanımlanan "Ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması" suçunu oluşturmaktadır. Bu suçun işlenmesi sırasındaki şilerin özgürlüğünün kısıtlanması ayrıca cezalandırılacağı gibi kullanılan cebirin yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerini oluşturması durumunda da failler ayrıca cezalandırılacaklardır.

30 Mayıs 31 Mayıs ağlayan gece saat 04.30 civarında meydana gelen olayda, İsrail ordusu tarafından gerçekleştirilen Mavi Marmara ve Gazze adlı gemilere yönelik müdahale ve bunun neticesinde meydana gelen fiiller bakımından, gemilerin bayrak devletinin Türkiye olması nedeniyle **Türk Ceza Kanununun 8. Maddesinde** düzenlenen mülkiyet ilkesi gerevesinde hareket edilerek Türkiye'de işlenmiş suçlar kapsamında değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

İsrail Ordusu tarafından gemilere yönelik olarak gerçekleştirilen müdahalesi sırasında kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet, kişi yzgrlğnden yoksun bırakma, yağma, mala zarar verme ve ulaşım araçlarının kaçırılması ve alıkonulması sularının unsurlarının oluştuğu, şüphelilerin bu suçlar yönünden birlikte suç işleme kararının

icrasıkapsamında hareket ettikleri, dolayısıyla saldıırıyı gerçekleştiren askerlerin işlenen her bir suç bakımından müşterek fail olarak sorumlututulmasının gerektiği,

Saldırı emrini veren yetkililer, müdahalesi sırasında ve sonrasında işlenen suçları öngördükleri ve kabullenerek müdahale emrini verdikleri, bu nedenle işlenen suçların her biri yönünden azmettiren (**zincirleme azmettirme**) 'dir.

Delillerin takdiri mahkemenize ait olmak üzere şüphelilerin yukarıda belirtilen eylemlerinden niyle mahkemenizce yargılamalarının yapılarak;

1- Şüpheliler Genel Kurmay Başkanı Gabiel Askenazi, Deniz Kuvvetleri Komutanı Aluf Eli, İstihbarat Başkanı Amos Yadlin, Hava Kuvvetleri Komutanı Avishay Levi'nin, şüpheli askerleri azmettirerek maktüller Furkan Doğan, Ali Heyder Bengi, Cengiz Songür, Cengiz Akyüz, Cevdet Kılıçlar, Fahri Yıldız, Necdet Yıldırım, İbrahim Bilgen ve Çetin Topçuoğlu'nun **Silahla Kasten Adam Öldürmek** suçunu gerçekleştirmelerine sebebiyet verdikleri anlaşılmakla, azmettirici olan şüphelilerin eylemine uyan **Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanununun kasten adam öldürmenin nitelikli halleri düzenleyen 82/1-b maddesinin her şüpheli için maktül adedince ayrı ayrı 9 'kez**

2- Yaklaşık olarak 2 seneden bu yana koma halinde yatalak olarak yatan Mağdur Oğuz Süleyman Söylemez'e karşı İsrail askerlerince gerçekleştirilen kasten yaralama eylemi, kullanılan silah, atış şekli, yaranın niteliği, gözönüne alındığında, **YARGITAY KARARLARINA** göre, kasten yaralama değil, **Kasten Adam Öldürmeye Teşebbüs** olduğundan, azmettirici olan şüphelilerin eylemlerine uyan **Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanununun 82/1-b, 35 maddelerinin her şüpheli için ayrı ayrı 1'kez**

3- Olayda mağdurlar ... **Basit Tıbbi Müdahale ile giderilemeyecek şekilde** yaralandıklarından, azmettirici olan şüphelilerin eylemlerine uyan **Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle 86/1, 86/3-e maddelerinin her şüpheli için mağdur adedince ayrı ayrı 114'kez**

4- Olayda mağdurlar ... **vücutta kemik kırığı meydana gelecek şekilde** yaralandıklarından azmettirici olan şüphelilerin eylemlerine **Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanunun 87/3, 86/1, 86/3-e maddesinin her şüpheli için ayrı ayrı 14 .kez,**

5- Olayda mağdurlar ... **Basit Tıbbi Müdahale ile giderelebilecek şekilde** yaralandıklarından, azmettirici olan şüphelilerin eylemlerine uyan **Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanununun 86/2, 86/3-e maddesinin her şüpheli için ayrı ayrı mağdur adedince 61' kez**

6- Olayı gerçekleştiren şüphelileri, tüm mağdurları hukuka aykırı olarak gemi içinde ve gemi ile beraber bir yere gitmek **hürriyetinden yoksun bırakma suçuna** azmettirici olan şüphelilerin eylemlerine uyan **Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanunun 109/2, 109/3-a, b maddeleri her şüpheli için ayrı ayrı mağdur adedince 490' Kez**

7-Geminin tüm dünya ile haberleşme bağlantısını hukuka aykırı olarak engelleyerek, **haberleşmenin engellenmesi** suçunu işleyen şüphelileriazmettirici olan şüphelilerineylemlerine uyan **Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle TCK'nun 124/1-3 maddesinin her şüpheli için ayrı ayrı 1 'kez**

8- Gemi içerisindeki mağdurları saatlerce **"aç ve susuz"** bırakarak tuvalet ihtiyaçlarını yerine getirilmesini engelleyerek gemide zorla tutarak ve helikopterin yapmış olduğu basınç nedeniyle denizden su fıskırtarak eziyet çekmelerine yol açacak davranışları gerçekleştiren şüphelileri azmettirici olan şüpheliler Avishay Levi, Amos Yadlin, Eliezer Alfred Marom ve Rau Aluf Gabiel Ashknazi 'nin **eylemlerine uyan Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle TCK'nun 96/1 maddesinin her şüpheli için ayrı ayrı mağdur adedince 490' Kez,**

9- Müştekilere aiteşyaların cebir ve tehdit kullanılarak alınması suretiyle nitelikli **yağma** suçunu işleyen şüphelileri azmettiren şüpheliler Avishay Levi, Amos Yadlin, Eliezer Alfred Marom ve Rau Aluf Gabiel Ashknazi eylemlerine uyan **Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle TCK'nun 149/1/a, b, c, h maddeleri gereğince her şüpheli için ayrı ayrı mağdur adedince 490 'kez,**

10- Gemilere zarar veren şüphelileriazmettirici olan şüphelilerineylemlerine uyan **Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanunun 152/2,-a maddesi gereğince her şüpheli için ayrı ayrı 1'kez**

11- Müşteki mağdurlara ait kişisel eşyalara zarar veren şüphelileri azmettiren şüphelilerin eylemlerine uyan **Türk Ceza Kanunun 38/1 maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanunun 152/2-a maddesinin her şüpheli için ayrı ayrı 490' kez CEZALANDIRILMALARINA, yurt dışında oldukları anlaşılan şüpheliler hakkındaki yargılamanın Ceza Muhakemesi Kanununun 247 maddesi gereğince KACAKLARIN YARGILAMA USULÜNE göre yapılması kamu adına talep ve iddia olunur. 23.05. 2012**

NOT. Olayı gerçekleştiren İsrail askerleri hakkında evrak tefrik edilerek 2012/ 69599 soruşturma no üzerinden devam etmektedir.